

- İstilacı ve yayılcı bir siyaset izleyen Persler, Büyük İskender'in Asya Seferi sonucunda Pers İmparatorluğu'na son vererek topraklarını ele geçirmiş, böylece Batı kültürünün (Yunan) Doğu kültürü (Anadolu, Mısır, Mezopotamya ve İran'ı içine alan Pers toprakları) ile karışık kaynaşmasıyla Helenizm adında yeni bir kültür ortaya çıkmıştır.
(Cevap E)
- Anav, Karasuk, Tagar ve Afanasyevo kültür merkezleri Orta Asya'daki Türklere ait kültür merkezlerindedir. İnka medeniyeti ise Orta Asya'da değil Amerika kıtasındaki medeniyetlerden biridir. İnkalara 11. yüzyılda bugünkü Peru topraklarında kurulmuş ve Kolomb öncesi Amerika'nın en büyük imparatorluğu olarak bilinir.
(Cevap D)
- Göktürk Devleti, en parlak dönemini 553 yılında tahta geçen Mukan Kağan zamanında yaşamıştır. Bu dönemde devlet toprakları Doğu'da Kore'den Batı'da Karadeniz'e kadar genişlemiştir. 557 yılında Akhunları yıkarak İpek yoluna hâkim olmuştur. Yaklaşık yirmi yıl kağanlık yapan Mukan Kağan döneminde Göktürk Devleti her bakımdan genişlemiştir.
(Cevap A)
- Kütüphanecilik olgusunun, yazının icadından (MÖ 3500) itibaren papirüs ve kil tabletlerin arşivlenmesi ile başladığı söylenebilir. Özellikle 105 yılında Çin'de kâğıdın icat edilmesiyle, kütüphane denen kurumlar oluşmuştur. İslam dünyasında gerçek anlamda ilk kütüphane, Emeviler döneminde Şam'da kurulmuştur. Bu kütüphaneye müdür olarak Halid b. Yezid'in atandığı bilinmektedir. Kütüphanecilik alanındaki diğer bir önemli gelişme ise, 829 yılında Halife Me'mun zamanında Bağdat'ta açılan Beytül'Hikme'dir.
(Cevap A)
- Osmanlı Devleti'nde yolcu ve mal taşıma işlerini meslek edinen esnaf örgütlenmesine "mekkari" denmiştir. Günümüzdeki nakliye şirketlerine benzemektedir.
(Cevap E)
- Berlin Antlaşması, Osmanlı İmparatorluğu, İngiltere, Almanya, Avusturya-Macaristan, Rusya, İtalya ve Fransa arasında imzalanmıştır. 1877-1878 Osmanlı - Rus Savaşı (93 Harbi) sonunda imzalanan Ayastefanos Antlaşması'nın geçersiz sayılması üzerine imzalanmıştır. Berlin Antlaşması'nda Osmanlı sınırlarının doğusundaki altı ilde Ermeniler lehine ıslahatlar yapılması öngörülmüştür. Bu vesileyle Ermeni meselesi de uluslararası alanda ilk kez gündeme gelmiştir.
(Cevap A)
- Sümerbank, 1933'te sanayi alanında yatırımlar yapmak amacıyla kurulmuştur. Türkiye İş Bankası 1924'te ticari kredi vermek için, Ziraat Bankası 1888'de çiftçiye kredi vermek için, Sanayi ve Maden Bankası 1925'te sanayi ve maden alanında çalışmak için kurulmuş bankalardır ve para basma yetkileri yoktur. 1856'da merkezi Londra olarak kurulan Osmanlı Bankası, para basma yetkisinin verilmesinden sonra çalışmalarını bir devlet ve ticaret bankası olarak sürdürmüştür. Osmanlı Bankası, 1930'da Merkez Bankası kurulana kadar para basma yetkisini elinde bulundurmıştır.
(Cevap D)
- Eflak, Boğdan, Kırım, Mekke, Erdel Osmanlı Devleti'ndeki imtiyazlı eyaletlerdir. Rumeli ise tımar sisteminin uygulandığı salyanesiz eyaletler arasındadır. Anadolu, Karaman, Diyarbakır, Dulkadiye, Şam, Budin, Van, Temeşvar diğer salyaneli eyaletlerdir. Mısır, Yemen, Cezayir, Trablusgarb, Habeş, Tunus, Bağdad gibi merkeze daha uzak olan eyaletler ise tımar sisteminin uygulanmadığı salyaneli eyaletler içerisinde yer almaktadır.
(Cevap D)
- Ziya Gökalp'in Türk milliyetçiliğine ilişkin fikirleri en olgun ifadesini "Türkleşmek, İslamlaşmak, Muasırlaşmak" ve "Türkcülüğün Esasları" adlı iki eserinde bulur. Gökalp'in önerdiği Türk milliyetçiliği ortak kültürel değerler, ortak dil ve alışkanlıklara dayalı kültürel bir milliyetçiliktir. Ona göre Türkleşmek, Türk kültürüne sahip çıkmak, millî şuur, millî vicdan ve biz kimliğini millet üzerinden tanımlamakla mümkündür. Gökalp, bir milleti birleştiren unsurlar içinde en çok dile önem verir. Gökalp'e göre İslamiyet, siyasal bir model olmaktan çok, toplumu birleştiren önemli bir kültürel unsurdur. Bu nedenle önemsenmelidir. Medeniyet kavramını tüm milletlerce paylaşılan akla dayalı bilgi, teknoloji ve değerler olarak tarif eden Gökalp, medeniyete milletler arası bir içerik verir. Bu üç değerler kümesi arasında bir sentez yapan Gökalp, Türkleşmek, İslamlaşmak ve muasırlaşmayı aynı anda izlenebilecek, birbirleri ile çatışmayan değerler olarak görür.
(Cevap C)
- Barok Sanatı 17. yüzyıl ile 18. yüzyılın ilk yarısında, Rokoko Sanatı 1730 ile 1780 yılları arasında etkisini göstermiştir. Ampir sanat ise Rokoko'nun ardından 19. yüzyılda etkin olmuştur.
(Cevap D)
- Voltaire, Montesquieu, J. Locke, J.J. Rousseau gibi Aydınlanma felsefesiyle özdeşleşen düşünürler iktidarın sınırlandırılması, yönetimde halkın etkinliğinin artırılması, hukuksal eşitlik, özgürlük, düşünce ve ifade özgürlüğüne ilişkin görüşleriyle demokrasinin temel ilkelerini savunmuşlardır. 1469-1527 yılları arasında yaşayan Niccola Machiavelli ise mutlak monarşiyi savunan düşünürler arasındadır.
(Cevap E)

12. Reform, 16. yüzyılın başlarından itibaren başlayan, Katolik Kilisesinin yozlaşmasına karşı çıkış hareketidir. Almanya'da başlayan hareket daha sonraları İngiltere'ye ve diğer Avrupa devletlerine yayılmıştır. Reformla birlikte, Hristiyanlıkta bölünmeler olmuş, yeni mezhepler ortaya çıkmıştır. Katolik Kilisesinin mutlak otoritesi sarsılırken Papalığın ve din adamlarının aracılığı reddedilmiştir. Ruhban sınıfından olanlarla olmayanlar arasındaki fark ortadan kaldırılarak ruhban sınıfının ayrıcalıkları elinden alınmıştır. Bilim, sanat ve kültürün gelişmesinin önü açılmış ekonomik yapıda ise kapitalizm daha da güçlenmiştir. Yeni ortaya çıkan mezheplerle Katolik kilisesi arasında başlayan çekişmeler Avrupa'da din savaşları ve Otuz Yıl Savaşlarının başlamasına yol açmıştır. Sonuç olarak 1648 Westfalya Antlaşması ile Protestanlık mezhebi resmen tanınmış oldu ve günümüze kadar Hristiyanlığın en çok taraftar bulan üç büyük mezhebenden biri haline geldi.

(Cevap E)

13. 16. yüzyılda yapılan reform hareketleri bazı din ve düşünce adamlarının bir karşı reform hareketine geçmelerine sebep olmuştur. Kilişenin, "imana akıl ile değil duygu ile varılır" şeklindeki tezi 17. yüzyılda güçlenmeye başlamış ve bazı sanatçılar bu tezi güçlendiren eserlere yönelmişlerdir. İşte Barok Sanatı böyle bir ortamın ürünüdür ve 17. yüzyıl ile 18. yüzyılın ilk yarısında tüm Avrupa'da etkili olmuştur. Barok sanat anlayışı Rönesans Dönemi'nde geri planda kalan mimarinin güçlenmesini sağlamış ve Avrupa kentleri meydanlarla, çeşmelerle dolmuştur. İtalyan mimar Francesco Castelli Borromini'nin Roma'daki San Ivo Kilisesi, Barok sanatının büyük ustası Gian Lorenzo Bernini'nin, Roma San Andrea al Quirinale Kilisesi (1658-70) dönemin önemli yapılarıdır. Michelangelo Caravaggio Barok mimarisinin değil Barok resminin öne çıkardığı isimlerdendir. Hatta Barok resim sanatının en büyük ustası olarak bilinir.

(Cevap D)

14. 1848 Devrimi ilk önce Fransa'da başlamıştır. Devrimin patlak vermesinde liberaller ve sosyalistlerin çalışmaları kadar iktidarını burjuvaziye dayandıran kralın izlediği sert politikalar da etkili olmuştur. Çalışma saatlerinin uzunluğu, buna karşın ücretlerin düşük olması gibi temel sebepler, işçi sınıfının diğer talepleri, cumhuriyet taraftarlarının desteği 1848 Devrimi'nin doğmasına sebep olmuştur. Kralın istifasıyla başlayan devrim gerek demokrasi gerekse insan hakları bakımından gelişmeleri beraberinde getirirken sosyalist akımların da doğmasına kaynaklık etmiştir.

(Cevap B)

15. İsmi verilen tablolar Leonardo Da Vinci'ye aittir. 16. yüzyıl İtalyası'nın ve Rönesans'ın en önemli sanatçılarından olan Leonardo Da Vinci, 1452-1519 yılları arasında yaşamıştır. Sanatçılığının yanı sıra mühendis ve matematikçi olan Da Vinci, tarih, siyaset, bilim, şiir ve müzikle de ilgili olan çok yönlü bir sanatçıdır. Leonardo Da Vinci'nin en önemli yapıtı Milano Santa Maria della Grazia Manastırı yemekhane duvarındaki "Son Akşam Yemeği" isimli duvar freskidir. Bu eser kadar önemli olan bir diğer eseri de günümüzde Louvre Müzesi'nde bulunan "Mona Lisa" ve "Kayalıklar Mer-yem" tablolarıdır.

(Cevap E)

16. Faşizm, otoriter devlet düzeni üzerine kurulu radikal milliyetçi bir yönetim sistemidir. Faşizmi bir dünya görüşü olarak benimseyen ilk isim Mussolini'dir. Mussolini 1922'de İtalya'da iktidara gelmesinin ardından resmî ideoloji olarak Faşizmi benimsemiştir. Buna göre, Faşizmin bir ideolojiye dönüşmesi I. Dünya Savaşı ve sonrasında gerçekleşmiştir. Bu sebeple Faşizm 20. yüzyıl ideolojilerindedir. Diğerleri ise 19. yüzyılda doğmuş ideolojilerdir.

(Cevap D)

17. Türkiye tarihinde I. Dönem Beylikleri 1071 Malazgirt Savaşı'ndan sonra kurulmuştur. Saltuklar, Danişmentler, Mengücekerler, Artuklar, Çaka Beyliği, Dilmasoğulları, İnalçoğulları, Ahlatşahlar bu beyliklerden bazılarıdır. II. Dönem Beylikleri ise 1243 Köseadağ Savaşı sonrasında kurulmaya başlamıştır. Osmanoğulları, Karamanoğulları, Germiyançoğulları, Karesioğulları, Aydınoğulları en bilinen II. Dönem Beylikleri arasındadır.

(Cevap C)

18. İşgallere karşı propaganda amaçlı yayın yapan Le Pays ve Hadisat Gazeteleri Şark Vilayetleri Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'ne aittir. Bu cemiyet Erzurum Kongresi'nin toplanmasında etkili olmuştur. Kongre Beyannamesi'nin ilan edilmesinden sonra Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti adını almıştır.

(Cevap B)

19. Cumhuriyeti kuran öncü kadro içinde yer alan A. Fethi Okyar Başbakanlık ve TBMM başkanlığı gibi önemli görevler yürütmüştür. 1925'te Paris Büyükelçiliğine atanan Fethi Okyar, Paris Büyükelçiliği görevinden Atatürk'ün isteği ile istifa etmiş ve Türkiye'ye gelerek 12 Ağustos 1930'da Serbest Cumhuriyet Fırkası'nı kurmuştur.

(Cevap B)

20. Üçlü İtilaf Grubu İngiltere ve Rusya Antantı'nın 1907'de imzalanmasından sonra Fransa, İngiltere ve Rusya arasında kurulmuştur. I. Dünya Savaşı öncesinde oluşan Üçlü İtilafın öncülüğünü ise İngiltere yapmıştır.

(Cevap A)

21. 1992–1995 yılları arasında Sırp, Hırvat ve Boşnaklar arasında yaşanmıştır. Savaş 21 Kasım 1995'te imzalanan Dayton Antlaşması ile sona ermiştir. Antlaşmayla Bosna-Hersek Cumhuriyeti, ülkede yaşayan üç etnik grubun (Sırp, Hırvat, Boşnak) oluşturacağı üç ayrı yönetimin bulunduğu bir yapı içinde, toprak bütünlüğünü korumuştur.

(Cevap B)

22. II. Dünya Savaşı sırasında İspanya'nın başında Francisco Franco bulunmaktaydı. 1936'da bir darbeye ülkenin başına geçen faşist generalin diktatörlüğü 40 yıl sürmüştür. Franco, döneminde İspanya üç yıl süren ve günde ortalama 500 bin insanın öldüğü bir iç savaşa sürüklenmiştir. Şiddet olaylarının, vahşi katliamların, toplu işkencelerin ve insanlık dışı cinayetlerin yaşandığı bir dönem olan Franco döneminde İspanya, Almanya ve İtalya'nın silah denemeleri için kullanılan bir yer haline gelmiştir.

(Cevap D)

23. Milli Mücadele yıllarında İstanbul'dan Anadolu'ya nakledilen cephane ve insan kaynağının ulaştırılmasında tarihi bir rol oynayan ve yöre insanının büyük fedakarlığına sahne olan İnebolu-Kastamonu-İlgaz-Çankırı-Kalecik ve Ankara güzergâhı İstiklal Yolu olarak isimlendirilmektedir.

İstiklal Yolu, İnebolu sahilinden başlayıp Kastamonu ve Çankırı üzerinden Ankara'ya uzanan, Kurtuluş Savaşı boyunca İnebolu'ya deniz yoluyla gelen cephanelerin kağınlarla cepheye ulaştırılmasında kullanılmış olan 340 km'lik yoldur.

(Cevap D)

24. Lozan Görüşmelerinde ele alınan ve Türkiye aleyhine çözümlenen Boğazlar ve Hatay sorunlarında, ilerleyen dönemlerde Türkiye lehine gelişmeler yaşanmıştır. 1936 Montrö Boğazlar Sözleşmesi ile, Boğazlar Komisyonu kaldırılarak Boğazlar üzerinde kesin Türk egemenliği sağlanmış, Hatay 1939 yılında yapılan bir halk oylamasıyla anavata katılmıştır. Ancak Musul sorununun Türkiye lehine çözümlendiği söylenemez. Şeyh Sait İsyanı nedeniyle İngilizler Musul sorununda avantaj sağlamışlar ve 1926 Ankara Antlaşması ile Musul, İngiliz mandası altındaki Irak'a bırakılmıştır.

(Cevap D)

25. Türkiye'nin jeomorfolojik özelliğini belirleyen askeri ve sosyo-kültürel değerler zaman içinde değişebilir. Örneğin BM ve NATO'ya üye olduktan sonra barışı korumak adına bölgesel güvenlik ve istikrara yönelik girişimlere katılımı, bazılarında öncü rol oynaması, Türkiye'nin Avrupa'nın da güvenlik mimarisinde ağırlığa sahip olmasına neden olmuştur. Ancak, coğrafi konum, iklim şartları ve jeolojik - jeomorfolojik (yer yapısı – yer şekilleri) değişen unsurlar arasında gösterilemez.

(Cevap C)

26. Gelişmiş ülkelerde doğurganlık oranı düşük olduğundan nüfus artışı giderek azalmakta ve sonrasında nüfus giderek azalmaktadır. Bu gibi ülkelerde;

- Yaşlı nüfus oranı yüksektir.
- Çocuk sayısı az olduğundan nüfus piramidinin tabanı dardır.
- Sanayi ve hizmet sektöründe çalışanların sayısı fazladır.
- Eğitim, sağlık, kültürel hizmetler gelişmiştir.
- Kişi başına düşen gelir fazladır.
- Ortalama yaşam süresi uzundur.
- Sanayiden elde edilen gelir fazladır.
- Enerji tüketimi fazla vb.

İç göçler tarımsal faaliyetlerin fazla olduğu yerlerde yoğunur.

(Cevap E)

27. Muson Asya'sı, Asya kıtasının güney ve güney doğusunu kapsar. Burada Hindistan, Çin, Vietnam, Tayland, Kamboçya vb. ülkeler bulunur. Yaz mevsiminde artan yağışlar, bu ülkelerde sel felaketlerine, erozyon ve heyelan olaylarına neden olur. Yani bu tür durumların ortaya çıkmasının temel nedeni yağışların artmasıdır.

(Cevap B)

28. • **Birincil ekonomik faaliyetler:** Tarım, hayvancılık, ormancılık, madencilik.

• **İkincil ekonomik faaliyetler:** Sanayi

• **Üçüncül ekonomik faaliyetler:** Turizm, ticaret, ulaşım, sağlık, eğitim vb.

Gelişmiş ülkelerde nüfus daha çok ikincil ve üçüncül ekonomik faaliyetlerde, gelişmemiş ülkelerde ise birincil ekonomik faaliyetlerde çalışır. İnsanların ekonomik faaliyet alanlarına dağılışında ülkelerin sahip olduğu fiziki ve beşeri özelliklerin tamamı etkilidir. Örn. bazı ülkelerde sanayi, bazılarında tarım, bazılarında yeraltı kaynakları bazılarında ise iklim daha çok etkilidir.

(Cevap C)

29. Marmara Bölgesi ve Karadeniz Bölgesi'nin kıyı sınırında yer alan Sakarya delta ovası, Sakarya Nehri'nin getirdiği malzemelerle oluşmuştur. Ancak boğazlar yoluyla Karadeniz ve Akdeniz arasında oluşan güçlü akıntılar bu ovanın denize doğru gelişmesine engel olmuştur. Bunun dışında Çarşamba delta ovası; Yeşilirmak'ın getirdiği malzemelerle oluşmuştur. Gediz delta ovası ise İzmir Körfezi'ne dökülen Gediz Nehri ağzında oluşmuştur. Küçük menderes delta ovası denize doğru hızlı ve çok geniş ölçüde ilerlemiştir. Seyhan ve Ceyhan nehirlerinin getirdiği alüvyonlarla oluşan Çukurova ise ülkemizdeki en büyük delta ovasıdır.

(Cevap B)

30. Metamorfik kayalar (Başkalaşım) Volkanik, tortul kayaların sıcaklık, basınç, gerilme ve kimyasal etkinliği olan sıvıların etkisi ile değişimler sonucu olan kayalardır.

En önemli metamorfik kayalar şunlardır;

Gnayslar, Granülütler, Mikasistler, Mermer, Arduvaz, Kuvarsit Diyoritler volkanik kayalardır.

(Cevap A)

31. Harita üzerinde verilen taralı alanlarda sanayi, ticaret, deniz ulaşımı gelişmiştir. Bu durum nüfusun kalabalık olmasında etkili olmuştur. Avrupa ve Kuzey Amerika üzerinde verilen taralı alanda ekonomik gelişmeye bağlı olarak nüfus artış hızı giderek azalmaktadır.

(Cevap D)

32. Geniş bir bölgede uzun yıllar boyunca yaşanan atmosfer olaylarının ortalama durumuna iklim adı verilir. İklim, hava olaylarının uzun yıllar ortalamasından oluştuğu için etki süresi daha uzundur. İklim, bir alandaki hava olaylarının uzun yıllar ortalamasıyken hava durumu, aynı yerdeki hava olaylarının kısa süreli durumunu gösterir. Bu nedenle hava durumuna ait veriler her zaman iklim özelliklerini yansıtmayabilir. Buna göre de yalnızca "Antalya ve çevresinde yaz mevsimi sıcak ve kurak geçerken en fazla yağış kış mevsiminde gerçekleşir." ifadesi iklim kavramına yöneliktir.

(Cevap C)

33. Ramsar Sözleşmesi'ne göre sulak alanlar; çekilmiş hâlde ve derinliği 6 metreden az olan doğal ya da yapay, devamlı veya geçici; tatl, acı veya tuzlu, durgun veya akıntılı bütün suların yanı sıra bataklık, sazlık ve turbalık alanlar ile denizlerin gelgit hareketlerinin çekilme devresinde 6 metreyi geçmeyen derinlikteki kısımlarını kapsamaktadır. Türkiye'nin de taraf olduğu sözleşme kapsamında sulak alanların korunması ve akılcı kullanımı hedeflenmektedir. Bu hedeflerin gerçekleşmesine yönelik Türkiye'de 14 adet Ramsar alanı bulunmaktadır; Göksu Deltası (Mersin) Akyatan Lagünü (Adana) Burdur Gölü (Burdur) Ulubat Gölü (Bursa) Seyfe Gölü (Kırşehir) Gediz Deltası (İzmir) Manyas Gölü (Balıkesir) Meke Maarı (Konya) Sultan Sazlığı (Kayseri) Yumurtalık Lagünleri (Adana) Kızılırmak Deltası (Samsun) Kızören Obruğu (Konya) Kuyucuk Gölü (Kars) Nemrut Kalderası (Bitlis)

(Cevap E)

34. Büyük Okyanus kıyıları volkanik olayların çok fazla olması nedeni ile ateş çemberi olarak adlandırılır. Volkanik olayların görüldüğü yerlerde patlamalara ve fay hatlarına bağlı olarak deprem olayları görülür. I ve IV. alanlar Büyük Okyanus kıyısında yer alır. II. alanda ateş çemberi içerisinde yer alır. Fakat II. alanda kasırgalar görülmez. I ve IV. alanda dünyanın dönüş yönüne bağlı olarak yıl içerisinde çok sayıda kasırga görülür.

(Cevap B)

35. Avrupa'da teknolojinin gelişmesi ile öncesinde enerji olarak kullanılan ormanların yerini kömür, linyit, petrol gibi yeraltı kaynakları almıştır. Teknoloji geliştikçe de enerji kaynakları değişmiştir. Örneğin, 1940'tan sonra Avrupa'nın en önemli enerji kaynaklarından biri nükleer enerji olmuştur. Günümüzde rüzgâr enerjisi, güneş enerjisi gibi enerji kaynakları hızla yaygınlaşmaktadır.

(Cevap E)

36. Soruda verilen tanım "toprağın strüktürü" diye adlandırılır. Herhangi bir toprağın strüktürü demek o toprağın yapısı demektir. Toprağın strüktürü, kum, mil, kil gibi primer toprak tanecikleri ile agregat veya sekonder toprak tanecikleri denilen toprak elemanlarının belirli yapısal desenler halinde dizilmesi sonucunu oluşturur.

(Cevap C)

37. Soruda, ılıman iklim bölgelerinde ve verimli tarım alanlarında endüstri bitkilerinin ekiminin yapıldığı vurgulanmıştır. Oysaki Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki Yukarı Fırat Bölümü'nde hem iklim şartları hem de toprak yapısından dolayı endüstri bitkilerinden çok temel besin maddelerinin tarımı yapılır.

(Cevap D)

38. İzmir İktisat Kongresi, 17 Şubat 1923 tarihinde toplanmıştır. Bu kongrede alınan kararlar doğrultusunda yeni kurulacak devletin ekonomik yapısının milliyetçi ve liberal özellikte olması fikri benimsenmiştir. Bu ekonomi politikası, devlet desteğiyle özel sektöre Geçiş önemseyen ve dışa açık bir görüntü sergileyen yapıdadır. Bu dönemde tarım ve hayvancılığın gelişmesi için aşar vergisi kaldırılmış (1925) ve tarımda makineleşme teşvik edilmiştir (1926). Ayrıca sanayinin gelişmesi için Teşviki Sanayi Kanunu çıkarılmıştır (1927). Ancak Türkiye'de 1960 yılında Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) kurularak 1963 yılından itibaren 5 yıllık kalkınma planları uygulanmaya başlanmıştır.

(Cevap C)

39. Özellikle gelişmiş ülkelerde de nüfus artış hızının çok düşük olması veya nüfusun artmaması, bu ülkelerin varlığına ve geleceğine yönelik tehditler konusunda ciddi sorunlar teşkil etmektedir. Kendini yenileyemeyen nüfus yapıları; nüfusun yaşlanması başta olmak üzere iş gücü açığı, savunma zafiyeti gibi birçok sorunu da beraberinde getirmektedir. Bu tür ülkelerde ürünlere taleplerin azalmasıyla üretimin yavaşlaması ekonomiyi zor durumda bırakabilir. Dolayısıyla bu ülkelerin nüfus artış hızını yükseltmeye yönelik politikalar uyguladığını söylemek mümkündür.

(Cevap E)

40. İnsanların ortak yaşam tarzı diye kısaca tanımlayabileceğimiz kültür; söz konusu grup ya da topluma has, onların yaşam tarzı hâline gelen değerler bütünüdür. Aşağıdaki şemada kültürü oluşturan unsurlar verilmiştir.

Kültürü Oluşturan Unsurlar

Maddi (Somut) Unsurlar:

- Coğrafi konum, toprak özellikleri, su özellikleri, iklim özellikleri, yeryüzü şekilleri, simgeler (ant, saray, kıyafet vb.)

Manevi (Soyut) Unsurlar:

- Dil, din ve inançlar, örf ve adetler, hukuk kuralları, dünya görüşü, ahlak kuralları, komşu kültürler, siyasal örgütlenme

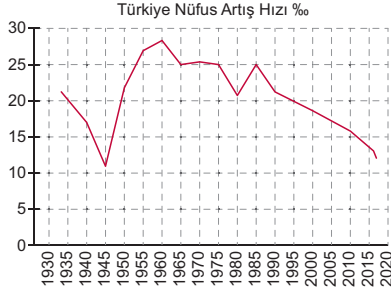
Buna göre, coğrafi konum maddi (somut) unsurlar arasında yer alır.

(Cevap B)

41. Aşağıdaki grafikte Türkiye'nin yıllara göre nüfus artış hızının değişimi gösterilmiştir.

Türkiye'de nüfus artışının en düşük olduğu dönem 1945'tir. Bu dönemde yıllık nüfus artış hızı binde 10 olarak belirlenmiştir. Bu dönemde nüfus artış hızının düşmesinin nedeni, İkinci Dünya Savaşı'ndan dolayı seferberlik ilan edilmesi ve erkeklerin önemli bir kısmının silah altına alınmasıdır. Uygulanan politikalar ve yaşanan gelişmelerle birlikte bu dönemden sonra nüfus artış hızı sürekli artmıştır. Türkiye'de nüfus artış hızının en yüksek olduğu dönem ise 1960 yılı olmuştur. 1965 ile 1980 yılları arasında nüfus artış hızında bir düşme görülmüştür. 1985'ten sonra da nüfus artış hızımızda genel olarak azalma eğilimi egemendir. Ancak yıllara göre nüfus artış hızı değişse de Türkiye'nin toplam nüfus miktarı sürekli artmıştır.

(Cevap C)

42. Atmosfere giren gök taşları **Mezosfer** adı verilen daha üst bir katmanda yanarak parçalanır. **Troposfer** ise, atmosferin yere yakın en alt katmandır. Kalınlığı Ekvator'da daha fazla, kutuplarda ise daha azdır. Ortalama kalınlığı 10- 16 km arasındadır. Atmosferi oluşturan gazların %75'i Troposfer'de bulunur. Bu katmanda yatay ve dikey yönde hava hareketi yaşanır. Su buharının büyük kısmı bu katmanda bulunduğu için iklim olayları bu katmanda yaşanır.

(Cevap D)

43. Türkiye arazisi, yer kabuğunun çok hareketli olduğu alanlardan biridir. Güneyde yer alan Afrika levhası yılda 10 mm, Arabistan levhası ise yılda 20 mm hızla kuzeyde yer alan Avrasya levhasına doğru ilerlemektedir. Bu levhalar arasında yer alan Anadolu karası sürekli sıkışmaktadır. Arabistan levhasının daha hızlı hareket etmesinden dolayı Doğu Anadolu sürekli yükselmektedir. Avrasya ile Arabistan ve Afrika levhaları arasında sıkışan Türkiye arazisinde önemli ölçüde enerji birikmektedir. Bu enerji, depremlerle açığa çıkmaktadır. Bu nedenle Türkiye dünyada depremlerin sıklıkla görüldüğü ülkelerden biridir. Ülkemizdeki bu deprem arazilerine paralel olarak aynı zamanda aktif fay hatları ve jeotermal enerji kaynakları uzanır. Ancak karstik olayların bu durum ile ilgisi yoktur.

(Cevap E)

44. Parlamenter hükümet sistemi; Avustralya, Avusturya, Belçika, Kanada, Danimarka, Almanya, İzlanda, İrlanda, İsrail, İtalya, Japonya, Lüksemburg, Hollanda, Yeni Zelanda, Norveç, İsveç, İngiltere ve diğer birçok ülkede uygulanan hükümet biçimidir.

(Cevap A)

45. Kaynağı İngiltere olan tek turlu tek isimli çoğunluk sistemi, ülkenin parlamento kaç milletvekilinden oluşuyorsa o kadar seçim çevresine bölünmesi ve her bir seçim çevresinden oyların çoğunluğunu alan adayın galip çıkmasını ifade eder. Seçmen, seçilmesini istediği adayı oy pusulasına yazarak veya adının karşısına işaret koyarak oyunu kullanır. Diğer adaylara oranla en çok oyu alan aday, aldığı oyun miktarına bakılmaksızın seçilmiş olur. İngiltere dışında Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada'da uygulanan bu sistem, "çizgiyi ilk geçen" olarak da adlandırılır.

(Cevap E)

46. Bir devleti, devletler arası ilişkileri, yönetim biçimlerini inceleyen bilim dalı siyasettir. Toplum oluşturan unsurları inceleyen bilim dalı ise sosyolojidir.

(Cevap C)

47. Siyasi iktidarı sınırlandıran kurum ve araçlar arasında Anayasa, kuvvetler ayrılığı ilkesi, çift meclis sistemi, kanunların anayasaya uygunluğunun denetimi, uluslararası sistem ve taraf olunan uluslararası antlaşmalar yer alır.

(Cevap E)

48. Katılımcı demokrasi, ampirik-analitik temelden çok normatif toplum ve siyaset anlayışı temelinde gelişmiştir. Yaşanan toplumsal ve siyasal pratiklerden değil olması gereken normatif düzenden ve ilişkilerden hareketle ideal bir demokrasi modeli sunmaya çalışır.

(Cevap D)

49. Topluların en üst siyasi otorite ile organize olmuş hâline devlet adı verilmektedir. Devlet güç yetkisine sahip tek otoritedir. Bu otorite ile beraber görevlerini hukuka uygun ve gerektiğinde güç kullanarak yapar. Devletin ortaya çıkışı ile ilgili birçok çözümler yapılmıştır. Buna göre devlet kurumunun oluşmasına yol açan etkenlerin başında tarım devrimi gelmektedir.

(Cevap A)

50. "Sağ ve Sol" ayrımında sol özgürlük, eşitlik, kardeşlik, ilerleme, reform, enternasyonalizm gibi değerler; sağ ise otorite, düzen, hiyerarşi, gelenek, yükümlülük, ve milliyetçilik gibi değerlere sahip olarak düşünülür. Enternasyonalizm, etnik köken fark etmeksizin tüm insanların birbiriyle eşit sayılmasını öngören bir düşüncedir.

(Cevap E)

51. Soru kökünde sivil itaatsizlik kavramından bahsedilmiştir. Anarşizmin yumuşak ve barışçı türlerinden biri olan bu görüş, her bireyin devletin haksız kanun ve kararlarına karşı şiddete başvurmadan itaatsizlik görevi bulunduğunu söyler.

(Cevap B)

52. Siyasal bir ilke olarak komünizm, genel olarak sosyal varoluşun müşterek (komünsel) örgütlenmesi ve özelde ise zenginliğin ortak veya kolektif mülkiyeti anlamına gelir. Karl Marks, *Komünist Manifesto*'da komünizmteorisini "özel mülkiyetin ilgesi" olarak özetlemiştir.

(Cevap E)

53. A, B, D ve E'deki eşleştirmeler doğrudur. Fakat *Milletlerin Zenginliği* kitabı Adam Smith'e aittir. Machiavelli'nin en popüler eseri ise *Hükümdar*'dır.

(Cevap C)

54. Liberal kelimesinin siyasi anlamıyla ilk kayıt altına alınmış kullanımına 1823 yılında İspanya rastlanmaktadır. "Özgürlük sevdalıları" anlamına gelen liberales kelimesi Napolyon Savaşları'ndan sonra İspanya'da anayasal rejim taraftarlarını ifade etmek üzere kullanılıyordu. Anayasal rejim karşıtlarına ise "köle ruhular" anlamına gelecek biçiminde serviles adı verilmişti. İspanyolca liberales kelimesi ne serf ne de köle olan özgür insan anlamındaki Latince liber kelimesinden türetilmiştir.

(Cevap C)

55. 19. yüzyılda sosyal bilimler içinde yerini alan antropoloji din, dil, eğitim, siyaset gibi sosyal özelliklerin yanı sıra insanın fiziki özelliklerini de göz önünde bulundurur. Bu çerçevede insanlar ve toplumlar arasındaki benzerlikler ve farklılıklar bunların sebepleri, yaşanan değişimler ve bu değişimlerin nasıl yaşandığı antropolojinin cevap aradığı sorular içindedir.

(Cevap E)

56. Evlilik biçimleri, eşlerin yerleştiği yere göre farklılıklar gösterir. Modern toplumlarda genelde evlenen çift yeni bir yer açar. Ancak erkek-egemen yani ataerki toplumlarda kadın kocasının ailesinin yanına yerleşir. Buna patrilokal yani babayerli yerleşme adı verilmektedir.

(Cevap B)

57. Akdeniz ve Karadeniz dünyasındaki kültürel çeşitliliği anlatan Herodot, bu bakımdan antropolojinin babası olarak kabul edilmiştir. Bu açıdan bakıldığında Marco Polo ve Evliya Çelebi'de ilk antropologlar arasında sayılmaktadır.

Herodot 5. yüzyılda yaşamış Yunan tarihçi ve yazardır. Gezilerinde gördüğü insanları ve yerleri anlattığı "*Herodot Tarihi*" adlı eseriyle yalnızca tarihin değil Antropolojinin de babası olarak kabul edilmiştir.

(Cevap A)

58. Doğal seçim, yaşadıkları çevreye en iyi uyarlanan canlıların hayatta kalması uyarlanamayanlarınsa elenmesiyle devam eden süreci tarif eden bir kavramdır. Canlılar arasındaki savaşımdan bahseden Herakleitos'ta bu fikrin öncülüğünü yapan düşünürlerdendir.

(Cevap B)

59. Dillerin kökenine ilişkin A, B, C ve D'de verilenler doğrudur. Fakat E'deki ifade yanlıştır. Chomsky, B. F. Skinner'ın iddia ettiği gibi dilin pekiştirme yoluyla öğrenilmesinin mümkün olmadığını ve dilin davranışsal ilkelere indirgenemeyeceğini ileri sürer. Chomsky, dilsel davranışların çocuklara Skinner'ın ileri sürdüğü gibi sistematik bir şartlanma süreciyle kazandırılmayacağını savunmaktadır.

(Cevap E)

60. Ritter (1779-1859) beşeri coğrafyanın kurucusu sayılmakta olup, en tanınmış eseri "*Coğrafya İliminde Tarihi Esaslar*" adını taşır. Ritter, bu eserinde beşeri coğrafyanın çevre ile insan toplulukları arasındaki ilişkileri incelediğini ifade etmektedir. Bu yaklaşım, çağdaş coğrafi anlayışın ve coğrafyanın günümüzdeki tanımının özünü oluşturur. Araştırmacının "*Mukayeseli Genel Coğrafya*" adlı eserini tamamlamaya ömrü yetmemiştir.

(Cevap C)

61. 2018 yılında yayımlanan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda Türkiye Yeterlilikler çevresinde sekiz anahtar yetkinlik belirlenmiştir. Bunlar

- Anadilde iletişim
- Yabancı dillerde iletişim
- Matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide yetkinlikler
- Dijital yetkinlik
- Öğrenmeyi öğrenme
- Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler
- İnsiyatif olma ve girişimcilik
- Kültürel farkındalık ve ifade

(Cevap B)

62. Sosyal Bilgiler dersi 6. sınıf öğrenme alanları ve öğrenciler tarafından kazandırılması öngörülen beceriler şunlardır:

Öğrenme Alanları	Beceri
Birey ve toplum	Eleştirel düşünme - Zaman ve kronolojiyi algılama
Kültür ve miras	Zaman ve kronolojiyi algılama
İnsanlar, yerler ve çevre	Mekanı algılama - harita okuryazarlığı
Bilim, teknoloji ve toplum	Yenilikçilik ve araştırma
Üretim, dağıtım ve tüketim	Girişimcilik - yenilikçilik ve araştırma

(Cevap D)

63. Küme çalışması öğrencilerin sınıf içinde belirli gruplara ayrılarak bir konu üzerinde çalışmasına dayanmaktadır. Bu yöntem ile öğrenciler birlikte çalışma alışkanlığı kazanarak toplum içinde de olumlu ilişkiler kurmanın temelini atmış olacaktırlar. Ayrıca öğrenciler bu yöntem aracılığı ile arkadaşları ile birlikte araştırma - inceleme yapma ve bunları sınıfa sunarak aktif bir şekilde öğrenme sürecine katılma ve kendilerini ifade etme olanağı bulacaklardır.

Uygulamada izlenecek aşamalar:

1. Grupların oluşturulması
2. Konuların dağıtılması
3. Grup içi çalışma
4. Aktarma (konunun sınıfta incelenmesi)
5. Değerlendirme

Öğretmen küme çalışmasında grupların çalışmalarını planlamalarında, grup içi çalışmalarında, raporlaştırmada, sunum ve değerlendirme aşamalarında öğrencilerle sürekli iletişim kurarak yol gösterici olmalıdır.

(Cevap A)

64. Değeri telkin etme: Değer aşılama olarak da isimlendirilen bu yaklaşım, insan davranışlarının şekillendirilmesinde en fazla tercih edilen yaklaşımdır. Bu yaklaşımda öğretmen aracılığıyla bireyin davranışları ile değer yargılarına yön verilir.

(Cevap B)

65. Soruda Kültür ve Miras öğrenme alanı için verilen değer yanlıştır.

6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda yer alan öğrenme alanları ve bu öğrenme alanlarında kazandırılması öngörülen değerler şunlardır.

1. Birey ve Toplum
  - Dayanışma
  - Yardımseverlik
2. Kültür ve Miras
  - Kültürel mirasa duyarlılık
3. İnsanlar, Yerler ve Çevreler
  - Vatansızlık
  - Doğal Çevreye duyarlılık
4. Bilim, Teknoloji ve Toplum
  - Bilimsellik
5. Üretim, Dağıtım ve Tüketim
  - Vatansızlık
  - Doğal çevreye karşı duyarlılık
  - Sorumluluk
6. Etkin Vatandaşlık
  - Eşitlik
7. Küresel Bağlantılar
  - Kültürel Mirasa duyarlılık

(Cevap D)

66. Yusuf'un cevabı tarihsel empati becerisinin günlük empati düzeyine karşılık gelmektedir. Günlük empati düzeyindeki öğrenciler, olayları genellemekte zorlanırlar. Bu öğrenciler geçmişte günümüz arasında tarihsel empati kurabilirler, ancak empati kurarken geçmiş günümüzün bakış açısıyla yanıtırlar.

(Cevap C)

67. Klasik zekâ kuramlarına karşı çıkan H. Gardner, her bireyin farklı derecelerde çeşitli zekâlara sahip olduğunu, bunun da kişilerin öğrenme biçimlerini, ilgilerini, yeteneklerini ve eğilimlerini açıkladığını vurgulayan çoklu zekâ kuramını ortaya koymuştur.

Çoklu zekâ kuramının sınıf içi uygulamalarında öğretmenler şu temel noktalara dikkat etmelidir.

- Öğretmenler bütün zekâlara eşit derecede değer vermelidir.
- Materyal sunumunda tüm zekâları geliştirici ya da tüm zekâları kullanmaya yönelik faaliyetler hazırlamalıdır.

Cemil Öğretmen dersinde daha çok sözel uyaranlara yer vermektedir. Öykü anlatma sözel zekâyı hizmet eder. Tartışma sosyal zekâyı hizmet eder. Öykünün oluşturulması, düzenlenmesi, olay kurgusu mantıksal zekâyı yöneliktir. Süreçte görsel zekâyı yönelik resim, grafik, şema vb. oluşturma gibi bir etkinlik yoktur. Görsel uyaranlara süreçte yer verilmemiştir.

(Cevap B)

68. Proje yöntemi öğrencinin süreçte etkin olarak bireysel veya gruba öğrenmesine dayanmaktadır. Bu yöntemde öğrenci, konu hakkında araştırma yapmak için planlama yapar, inceler, araştırır, uygular ve değerlendirir. Proje yöntemi bireysel ve gruba öğrenmeye, okul ile gerçek hayat arasında bağ kurulmasına ve disiplinler arası ilişki kurmaya önem verir. Proje konularının öğrenci düzeyinin çok üstünde olması, öğrencilerin sadece ürüne odaklandırılması, yeterli zamanın verilmemesi, proje konularının öğrencinin ilgisini çekmemesi gibi durumlar öğrenciyi, ödevi başkalarına yaptırmaya zorlayabilir. Ancak projelerin gruba yapılması gerekirken öğretmenin bireysel olarak yaptırmaması, öğrencinin ödevi yapmaması üzerinde etkili bir durum değildir. Çünkü proje ödevlerinde sadece gruba yapma zorunluluğu yoktur. Öğrenci ödevini bireysel olarak da yapabilir.

(Cevap D)

69. Soruda verilen öğrenme alanında yer alan kazanımlar dijital okuryazarlık ve öz denetim becerileri ile ilişkilidir.

(Cevap D)

70. Çoktan seçmeli testler genellikle bilgi, kavrama ve uygulama düzeyindeki davranışları ölçmek amacıyla kullanılmaktadır. Ancak çok iyi organize edilmiş maddelerle analiz veya değerlendirme düzeyindeki davranışların da ölçülebilmesi mümkündür. Çoktan seçmeli testlerle sentez düzeyindeki davranışların ölçülmesi mümkün değildir. Çünkü böyle testlerde öğrenci sadece kendisine verilen seçeneklerden birini işaretlemekle sorumludur. Hal böyle olunca öğrenciden özgün ve yaratıcı bir ürün ortaya koyması beklenemez. Şimdi sorunun öncüllerini inceleyelim:

- I. "Yaşadığı bölgedeki ekonomik faaliyetleri fark eder." kazanımı bilişsel alanın bilgi düzeyindedir. Bu kazanımı çoktan seçmeli bir soru ile ölçmek mümkündür. Örneğin, "Aşağıdakilerden hangisi bölgemizde yürütülen ekonomik faaliyetler arasında yer almaz?"
- II. "Yaşadığı bölgedeki ekonomik faaliyetler ile coğrafi özellikleri ilişkilendirir." kazanımı bilişsel alanın kavrama düzeyindedir. Bu kazanım da çoktan seçmeli bir testte ölçülebilir. Örneğin "Bölgemizde madencilik gelişmiş olması aşağıdaki coğrafi özelliklerden hangisiyle açıklanabilir?"
- III. "İş birliği yaparak üretime dayalı yeni fikirler geliştirir." kazanımı ise bilişsel alanın sentez düzeyindedir. Bu yüzden bu kazanımın çoktan seçmeli bir soru ile ölçülmesi mümkün değildir.

(Cevap C)

71. 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6 ve 7. Sınıflar) ile ilgili I, II ve III. öncüllerde verilen ifadeler doğrudur.

(Cevap E)

72. Teşhis edici değerlendirme: Öğretim sürecinin başında ya da bir dersin giriş bölümünde yapılır. Amaç; öğrencinin hazırbulunuşluk düzeylerini belirlemektir. Bu değerlendirmede öğrencilere not verilmez.

(Cevap D)

73. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda yer alan kazanımlar, öğrenme alanlarına göre numaralandırılmıştır. Buna göre

S.B	5.	7.	1.
Dersin Kodu	Sınıf Düzeyi	Öğrenme Alanı Numarası	Kazanım Numarası

Şeklinde program yapılandırılmıştır.

(Cevap D)

74. Fatih'in yapmış olduğu bu açıklama "Anlama" basamağına uygun düşmektedir.

Anlama basamağı: Öğretmen, kitap ve bilgisayar tarafından öğrenciye sunulan bilgilerin sözlü, yazılı veya grafiklerle yeniden yapılandırılarak sunulması sürecini kapsar.

(Cevap B)

75. Nekroloji: Ölen ünlü bir kişinin hemen ölümünden sonraki günlerde genellikle gazete ve dergide yakın çevresinde yer alan kişiler tarafından onun üstün niteliklerinin, başarılarının, çalışmalarının anlatıldığı yazılara denir.

(Cevap C)

1. Adını aşk ve savaş tanrıçasından alan İhtar Kapısı yaklaşık olarak MÖ 575 yıllarında Nebukadnezar tarafından yaptırılmıştır. Babil'den, günümüze ulaşan anıtsal yapıların kalıntıları Yeni Babil Krallığı (MÖ 625-MÖ 539) dönemine aittir. Bu dönemin en büyük kralı Nebukadnezar da döneminin görkemine yakışacak şekilde inşa ettirdiği İhtar Kapısı ve ünlü sarayları ile döneme damgasını vurmuştur. Babil'in en görkemli anıtlarından olan yapı 12 metre yüksekliğindedir. Kapının üzerinde aslan, ejder, boğa gibi motifler bulunmaktadır. İhtar Kapısı'nın kalıntıları günümüzde Berlin Müzesi'nde ve İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde bulunmaktadır.

(Cevap A)

2. Mezolitik Dönem yani Orta Taş Devri yaklaşık olarak MÖ 10.000 ile 9.000 yılları arasında yaşanmıştır. Bu dönemde Anadolu'da yaşayan topluluklara ait birçok buluntu yeridir. Şanlıurfa il merkezinin kuzeybatısındaki Bozova ilçesinde bulunan Biris Mezarlığı ve Söğüt Tarlası, Antalya'daki Öküzini Mağarası bunların başında gelmektedir.

(Cevap E)

3. Lidyalıların insanlık tarihine en büyük katkısı parayı icat etmeleridir. İlk altın sikke de Lidyalılar tarafından basılmıştır. MÖ 7. yüzyılda icat edilen ve arkeolojide "sikke" olarak adlandırılan madeni paranın icadı ile ticaretteki değiş-tokuş usulünün yerini para ekonomisi almıştır. Herodotos ilk defa altın sikke basanların Lidyalılar olduğunu yazmıştır. Burada şunu da belirtmek gerekir ki ilk basılan sikkeler altın ve gümüş karışımı "elektron" denen bir maddeden yapılmaktaydı.

(Cevap C)

4. Dünyanın en eski halısı 20. yüzyılda Pazırık kurganlarında bulunmuştur. Hun kurganlarının en bilinenlerinden olan buldukları bölgenin adı ile anılan Pazırık kurganları Altay Dağlarının eteklerinde bulunmuştur. Beş kurgandan oluşan Pazırık kurganlarının ilk kez 1929'da Rus arkeolog Rudenko ve M. Griaznov tarafından kazıları gerçekleştirilmiştir. Pazırık kurganlarının MÖ 4. ve 2. yüzyıllar arasına ait olabilecekleri genel kanıdır.

(Cevap C)

5. Kurdukları şehirlere "balık" adını veren Türk topluluğu Uygurlardır. Hatta bu şehirlerden en önemlisi Ordu-Balık şehri olup Uygur Devleti'ne başkentlik yapmıştır. Uygurlar 742-840 yılları arası Orta Asya'da hüküm sürmüş güçlü bir Türk devletidir. Ötügen merkezli kurulan devlet daha sonra başkenti Karabalasagun'a taşımıştır. Uygurlar, devletin başkenti Ordu-Balık şehrinin 840 yılında Kırgızların eline geçmesiyle son bulmuştur.

(Cevap B)

6. Hudeybiye Antlaşması, Mekke müşrikleriyle Hudeybiye kuyusu civarında yapılmıştır. Hz. Muhammed hicretin 6. yılı Zilkade ayının ilk günlerinde (Mart 628) gördüğü rüyasında, ashabıyla birlikte Mekke'ye giderek Kâbe'yi ziyaret etmişti. Bu rüya üzerine umreye gidileceğini müjdeledi ve gitmek isteyenlerin hazırlanmalarını söyledi. Fakat o sene çeşitli olaylar sonucunda umre yapılamadı ve neticede Hz. Muhammed'le Kureyş heyeti arasında, Medine İslâm Devleti'nin Kureyş tarafından resmen tanındığı Hudeybiye Antlaşması imzalandı (Zilhicce 6 / Nisan 628). İslâm'ın yayılışını hızlandıran, Hayber ve Mekke fethine zemin hazırlayan antlaşma aşağıdaki şartları içeriyordu:

1. Bu antlaşmanın süresi on yıldır. Bu süre zarfında iki taraf birbirine savaşmayacak ve birbirlerine hiçbir surette saldırıda bulunmayacaklardır. Bu, iki tarafın müttefikleri için de geçerlidir.
2. Müslümanlar bu yıl Kâbe'yi ziyaret etmeden geri dönecekler; ancak gelecek yıl Mekke'ye gelip umre yapabileceklerdir. Kâbe ziyaretleri esnasında üzerlerinde silah olarak sadece kılıç taşıyabilecekler ve ziyaretlerini üç günde tamamlayacaklardır.
3. Sulhun devam ettiği süre zarfında Mekke müşriklerinden İslâm'ı kabul edip velisinin iznini almadan Medine'ye sığınanlar Mekke'ye geri gönderilecektir. Ancak Müslümanlardan birisi Mekke'ye giderse Mekkeliler onu geri vermek zorunda değildir.
4. Diğer Arap kabileleri, iki taraftan biriyle ittifak kurabilecektir. Hz. Ali'nin kaleme aldığı, iki nüsha olarak hazırlanan antlaşma metni, iki tarafın şahitleri tarafından imzalandı.

(Cevap A)

7. Selçuklu Sultanı Tuğrul Bey, Şii Büveyhoğulları'nın baskısına karşı, kendisinden yardım isteyen Abbasi halifesine yardım etmek için 1055 yılında Bağdat'a sefere çıkmıştır. Bu sefer aracılığıyla halifeyi baskıdan kurtaran Tuğrul Bey'e Abbasi halifesi Doğu'nun ve Batı'nın Hükümdarı ünvanını vermiş ve adına hutbe okutmuştur. Bu sayede İslam Dünyası'nın siyasi liderliği ve koruyuculuğu Selçuklulara geçmiş, Selçukluların siyasi etkinliği artmıştır.

Selçuklular dini otoriteye dokunmadıkları, hatta korudukları için Abbasi halifelerinden destek görmüşlerdir. İslam Dünyası'nda mezhep çatışmalarının sona ermesi günümüzde dahi söz konusu olmamıştır.

(Cevap D)

8. İlhanlı Devleti, Moğol İmparatorluğu'nun parçalanması sonucu ortaya çıkmıştır. Devlet en güçlü zamanında İran, Irak ve Azerbaycan bölgesine hâkim olmuştur. 1336'da İlhanlı Devleti yıkılınca hâkim olduğu topraklar üzerinde Akkoyunlu, Karakoyunlu, Celayirli ve Safevi Devletleri ortaya çıkmıştır. Gazneliler ise Afganistan merkezli kurulduğu için sorunun cevabı "C" seçeneğidir.

(Cevap C)

9. Büyük Selçuklu ordusunun Anadolu'da ilerlemesi üzerine Bizans İmparatoru Romen Diyojen buna engel olmak istemiştir. 1071 yılında Bizans ve Büyük Selçuklu orduları arasında yapılan Malazgirt Savaşı'nı Sultan Alparslan kazanmıştır. Sultan Alparslan'ın bu büyük zaferi Anadolu tarihi açısından çok önemli bir dönüm noktasıdır. Alparslan bu zaferden sonra komutanlarını Anadolu'nun fethiyle görevlendirmiştir. Bu komutanlar fethettikleri yerlerde kendi adlarına beylikler kurmuşlardır. Mengüçekler, Saltuklular, Danişmentliler, Çakabeyliği, Artuklular olarak anılan bu beyliklere I. Dönem Türk Beylikleri denmiştir.

(Cevap C)

10. Küçük rütbeli devlet görevlilerinin nakil ve tayin işleri ruus kaleminde yapılırdı. Hazineden maaş alanların maaş işlerine burası bakar ve bütün muamele buradan sorulurdu. Bu kalemin işleri daha yoğun olurdu ve çalışan sayısı daha fazlaydı.

(Cevap E)

11. Beylerbeyi Sarayı, Abdülaziz tarafından yaptırılmış ve 1865'te inşası bitmiştir. Dolmabahçe Sarayı Abdülmecit zamanında yaptırılmış ve 1856'da tamamlanmıştır. Dolayısıyla I. ve II. öncüllerde verilen eşleştirmeler doğrudur. Fakat Çırağan Sarayı II. Abdülhamit Dönemi'nde değil Sultan Abdülaziz (1861-1876) Dönemi'nde yapılmıştır. Çırağan Sarayı'nın inşası, 1861'den 1865'e kadar 4 yıl sürmüştür.

(Cevap C)

12. Soru kökünde verilen gelişmeler ilk kez 1215'te imzalanan Manga Carta ile mümkün olmuştur. Bu belge ile kralın sonsuz olan yetkileri din adamları ve halk adına sınırlanmış ve kral ilk kez halka bazı hak ve özgürlükler tanımak zorunda kalmıştır. İngiltere Kralı ve baronları arasında, kralın yetkileri hususunu karara bağlamak amacıyla imzalanan bu belge günümüzdeki anayasal düzene ulaşana kadar yaşanan tarihi sürecin en önemli basamaklarından birisidir.

(Cevap B)

13. Verilen sanat üsluplarını Avrupa'da etkili olduğu dönemlere göre sıralayalım.

- Karolenj Dönemi Sanatı 8.-10. yüzyıllar arasında
- Otto Dönemi Sanatı 10.-11. yüzyıllar arasında
- Romanesk Dönem Sanatı ise 9.-12. yüzyıllar arasında etkin olmuştur.

Buna göre doğru sıralama III – I – II şeklinde olmalıdır.

(Cevap D)

14. Sanayi Devrimi sanayileşen toplumların ekonomik ve sosyal yapılarında belirgin ve gözlemlenebilir sonuçlara yol açmıştır. Ortaya çıktığı tüm ülkelerde benzer özellikler gösteren sanayi devrimi uluslararası ilişkileri de derinden sarsan etkiler yaratmıştır. A, B, C, E seçeneklerinde verilen ifadeler sanayi devriminin toplumsal alandaki etkilerini oluştururken D seçeneği Fransız İhtilali'nin getirdiği milliyetçilik akımının bir sonucudur.

(Cevap D)

15. Rönesans, 15. ve 17.yüzyıllar arasında kapsayan bir dönemdir. Düşüncede akılcı ve bilimci, sanatta da gerçekçi eğilimlerin görüldüğü Rönesans İtalya'da Floransa merkezli olarak ortaya çıkmıştır. Leonardo da Vinci, Michelangelo, Dante bu tarihi şehirde yetişmiş dünyaca ünlü sanatçılardır. Politika biliminin kurucusu sayılan Machiavelli'de Floransalı bir düşünürdür ve Floransa tarihini ilk kez eserlerinde kaleme almıştır.

(Cevap E)

16. 20. yüzyılın ilk yarısında bir yandan modernizm dönemi sürerken diğer taraftan Avrupa'nın çeşitli merkezlerinde kübizm, gelecekçilik, pürizm, konstrüktivizm, yeni plastisizm, süprematizm, dadaizm, metafizik, gerçeküstüçülük gibi akımlar ortaya çıkmıştır. Claude Monet'in öncülüğünü yaptığı Empresyonizm (izlenimcilik) ise 19. yüzyılın önemli sanat akımlarından biridir.

(Cevap B)

17. Devletçilik, devletin ekonomik ve sosyal hayatı belli bir dereceye kadar kontrol ettiği bir sistemi öngörmektedir. Yeni Türk Devleti kurulduğu sıralarda özel sektörün sanayileşmesi için çalışmalar yapmış, ancak özel girişiminin elinde sermaye bulunmaması ve 1929 Ekonomik Buhranının da etkisiyle Türkiye, devletçilik modelini benimsemiştir. Yani Atatürk döneminde devletçi ekonomik politika uygulanmasının temel sebebi, her çareye başvurulmasına rağmen sanayi işletmesi kuracak özel girişimcilerin ortaya çıkmamasıdır.

(Cevap C)

18. COMECON (Karşılıklı Ekonomik Yardımlaşma Konseyi) 1949'da kurulmuş ve SSCB'nin 1991'de dağılmasına kadar varlık göstermiştir. Üye ülkeler arasında ticareti geliştirmek, bilimsel ve teknik araştırmalarda işbirliği yapmak, hammadde üretim ve dağıtımını yönlendirmek örgütün başlıca kuruluş amaçları içerisindeydi. Doğu ve Orta Avrupa'da sosyalist rejimlerin kurulmasını sağlayan SSCB, Doğu Bloku içinde ideolojik işbirliğine yönelik Cominform, iktisadi işbirliğine yönelik Comecon ve askeri işbirliğine yönelik de Varşova Pakiti'ni oluşturmuştur.

(Cevap D)

19. SSCB'nin dağılmasıyla birlikte Bosna Hersek 1992'de bağımsızlığını ilan etmiştir. Ancak Miloseviç yönetimindeki Sırbistan'ın da desteğiyle Bosnalı Sırplar bu duruma karşı çıkmış ve Bosnalı Müslümanlara karşı askeri saldırılara başlamışlardır. 1992 – 1995 yılları arasında yaşanan savaşta Bosna Hersek'in % 70'i Sırplar tarafından işgal edilmiş ve büyük bir kıyım yapılmıştır. Bunlardan 11 Temmuz 1995'te Srebrenica'da yapılan katliam günümüzde bir soykırım olarak nitelendirilmektedir.

(Cevap D)

20. Yugoslavya'nın dağılmasıyla ortaya çıkan devletler Slovenya, Hırvatistan, Bosna-Hersek, Karadağ, Sırbistan ve Makedonya'dır. Slovenya'nın bu devletlerden biri olduğu söylenebilir.

(Cevap A)

21. İkinci Dünya Savaşı'nın, insan haklarını temelden reddeden rejimlere karşı yürütülmüş olması, insan hakları ile ilgili değerleri korumak için ön hazırlıklar yapılmasını gerektirmişti. Gelecekte barışın korunmasının insan haklarını uluslararası düzeyde etkili bir korumayla mümkün olabileceğinin anlaşılması bu yöndeki adımların henüz savaş bitmeden atılmasını sağlamıştır. İnsan haklarının uluslararası düzeyde korunması bakımından ilk adım ise 1945 tarihli Birleşmiş Milletler Antlaşması ile atılmıştır. Bu adımı 1948'de BM genel kurulunda kabul edilen İnsan Hakları Evrensel Bildirisi izlemiştir.

(Cevap C)

22. İlk faşist hareket Mart 1921'de örgütlenen İtalya'daki Mussolini hareketidir. Bu hareket 1930'larda pek çok Latin Amerika ve Avrupa ülkesindeki oluşumlara esin kaynağı olmuştur. Şiddete dayalı aşırı milliyetçi ve otoriter bir hareket olarak 1930–1940 yıllarında zirveye ulaşan bu hareketin en mükemmel tarihsel örneği ise Nazi Almanyasıdır.

(Cevap A)

23. Truman Doktrini, 1947 yılında ABD Başkanı Harry Truman tarafından Sovyet tehdidine karşı hazırlanmış plandır. Truman Doktrini, ABD'nin uluslararası politikasının değiştiğini ve Sovyet karşıtlığının bu yeni politikada temel esas olduğunu ilan etmiştir.

Truman Doktrini, ABD Başkanı Truman'ın İngiltere'nin de önerisiyle Türkiye ve Yunanistan'a Sovyet Rusya karşısında ekonomik ve askeri yardımın yapılmasını öngören plandır. Bu plan doğrultusunda ABD Yunanistan'a 300 milyon, Türkiye'ye de 100 milyon dolarlık yardım yapmıştır.

(Cevap E)

24. Milli Birlik Komitesi, 27 Mayıs 1960 tarihinde Demokrat Parti hükümetini askeri darbe ile devirerek siyasi iktidarı ele alan ve sonradan başına Orgeneral Cemal Gürsel'in getirildiği Türk Silahlı Kuvvetleri'ne mensup 38 kişilik bir cunftadır.

Ondörtler, 27 Mayıs Darbesi'nin ardından kurulan Milli Birlik Komitesi'nden daha sonra ihraç edilen 14 subaya verilen addır. İktidarı bırakma yanlısı olmayan ve temel bir-takım siyasi reformlara karşı çıkan grubun liderliğini ise kurmay albay Alparslan Türkeş yapmıştır.

(Cevap A)

25. Kuzey Yarım Küre'de dağların güney yamaçları bakı, kuzey yamaçları ise dulda yamaçtır. Bakı yamacına güneş ışınları şekilindeki gibi daha dik açı ile ulaştığından buharlaşma ve terleme dulda yamaca göre daha fazla olur. Akdeniz Bölgesinde dağların bakı yamacında nem, dulda yamaçtan Karadeniz Dağlarında ise dulda yamaçta yağış ve bitki çeşidi bakı yamacından daha fazladır.

(Cevap B)

26. Gordion Ankara ilinde yer almaktadır.

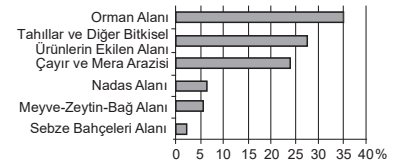
(Cevap B)

27. Gelişmemiş ülkelerin ülkemizdeki yatırımlarını giderek arttırmasında;

- Ekonominin istikrarlı bir şekilde büyümesi
- Ucuz iş gücü
- Büyük bir pazar yeri olması
- Coğrafi konumunun elverişli olması
- Ekolojik kaygılar
- Ulaşımın elverişli olması etkili olmuştur.

(Cevap D)

28. Ülkemizde nüfusun hızla artmasına bağlı olarak yeni yerleşim yerlerinin açılması, tarımda makineleşmeye bağlı olarak yeni tarım alanlarının açılması gibi nedenlerle ormanlık ve meralık alanlar giderek azalmaktadır. Daralan bu alanlardan en az payı sebze bahçeleri almaktadır.

(Cevap B)

29. Kentlerde aynı anda farklı mevsim özellikleri yaşanmaktadır. Buna göre yarım küreleri farklıdır. Ayrıca Boston'da sıcaklık farkı fazla ve fiziksel çözülme daha şiddetlidir. Denize kıyısı olan yerlerde nem miktarı fazla olduğundan ısınma ve soğuma az olur. Bu nedenle denize daha yakın olan Chirstchuch'ta sıcaklık farkı azdır. Bir yerde kar yağışının görülmesi için sıcaklığın 0°C'nin altına düşmesi gerekir. Chirstchuch'ta en düşük sıcaklık 1°C'dir.

(Cevap E)

30. IV numaralı taralı alanda Hindistan gösterilmiştir. Hindistan Asya Kıtası'nın en çok yağış alan yeridir. Bu durum Hindistan'ın tarımsal faaliyetlere elverişli olmasını dolayısı ile nüfusunun yoğun olmasını sağlamıştır.

(Cevap D)

31. Okuma parçasında geçen Marmara, Ege, Akdeniz ve Karadeniz gibi kıyı kesimlerinin iç bölgelerinde don olayı beklenmektedir. Bu yerler harita üzerinde doğru olarak işaretlenmiştir. Ancak I nolu yerin (Güneydoğu Anadolu) sorudaki risk taşıyan yerler arasında olduğu söylenemez.

(Cevap A)

32. **Akarsu rejimi:** Akarsuyun taşıdığı su miktarının yıl içerisinde artıp azalmasıdır. Su miktarındaki artıp azalma akarsuyun beslendiği kaynağa bağlıdır. Örneğin dört mevsim yağış düşen yerlerde akarsu düzenli rejimli olur. Barajlar akarsu rejimi üzerinde etkili değildir. Baraj suyunun sulama amaçlı kullanılması çevrede çeşitli çevre sorunlarına (erozyon) neden olmasının yanında birçok olumlu katkı sağlar. Tarımdan elde edilen ürünün artması, gelirin artması, ürün çeşidinin artması, göçlerin azalması vb. Barajların çevresi erozyonu azaltıp barajların verimlilik süresini artırmak nedeni ile ağaçlandırılır.

(Cevap C)

33. Az gelişmiş ülkelerin özellikleri:

- Tarımda çalışan nüfus fazladır.
- Kişi başına düşen milli gelir azdır.
- Nüfus artış hızı yüksektir.
- Ortalama yaşam süresi kısadır.
- Eğitim, sağlık, ulaşım gelişmemiştir.
- İstihdam olanakları azdır.
- Sanayide çalışanların oranı azdır.
- Enerji tüketimi azdır.
- Sanayi ürünlerinin ihracatı azdır.

(Cevap B)

34. Türkiye tarım sektörünün genel özellikleri aşağıdaki gibi özetlenebilir.

- **Tarımsal üretim iklim şartlarına bağlıdır:** Alınacak birtakım önlemlerle iklim koşullarının sebep olacağı birtakım olumsuzlukları azaltmak mümkün olsa da doğa koşulları tarımsal üretim üzerinde hâlâ belirleyici bir unsurdur.
- **Tarımsal üretim mevsimlerin ritmine bağlıdır:** Bazı tarımsal üretim faaliyetlerinin mutlaka belirli mevsimsel şartlar altında yapılması gerekir.
- **Tarım kesiminde üretim tekniklerini geliştirebilme imkânları sınırlıdır:** Tarım sektörü diğer sektörlerle kıyasla daha ziyade emek yoğunudur ve çok ileri olmayan teknolojileri kullanır.
- **Tarımsal mallar talebinin gelir esnekliği düşüktür:** Tarımsal mallar genellikle temel zorunlu mal statüsünde olduğu için, bu malların talebindeki değişime tüketicilerin gelirlerindeki değişmeden fazla etkilenmez. Buna göre, kişilerin gelirleri arttıkça tarımsal mal ve hizmetlere yaptıkları harcamalar gelire oranla daha az artar.
- **Tarım sektöründe üretim alanları dağınıktır:** Tarım sektöründe faaliyet gösteren firmalar dağınık bir yapı içerisinde şekillenmiştir.
- **Tarımsal işletmelerin içerisinde buldukları piyasa koşulları farklılık arz eder:** Genel olarak, tarım sektöründe faaliyette bulunan firmaların ürettiği malları arz ederken tam rekabet piyasası koşullarına, hammaddenin temininde ise aksak rekabet piyasası koşullarına bağlı olduklarını söylemek mümkündür.
- **Tarım sektöründe "azalan verimler kanunu" geçerlidir:** Tarım sektöründe faaliyette bulunan bir firma sürekli olarak verimlilik dezavantajı ile karşı karşıyadır.
- **Tarımsal ürün fiyatları istikrarsızdır:** Bu durumun temel sebebi, tabiat koşullarındaki beklenmedik değişikliklerdir.

(Cevap D)

35. Asbest (amyont), beyaz toprak olarak da bilinen ısıya aşınmaya, kimyasal maddelere oldukça dayanıklı, yapısal özellikleri açısından esnek, lifli yapıda bir mineraldir. Kansere neden olan asbestin Türkiye'de üretim, kullanımı, çıkarılması ve satılması yasaklanmıştır.

(Cevap C)

36. Bir yerde delta ovası oluşabilmesi için;

- Akarsuların bol miktarda alüvyon taşıması
- Kıyı derinliğinin az olması
- Kıyıda güçlü dalga ve akıntıların olmaması
- Kıyıda gel-git etkisinin olmaması
- Kıta sahanlığının (şelf alanı) geniş olması gerekir.

(Cevap E)

37. Yerel saat hesaplamalarında şunlara dikkat edilmelidir:

- Doğudaki yerlerin saatleri, batıdaki yerlerin saatlerinden ileridir.
- İki meridyen arası zaman farkı 4 dakikadır.
- Aynı meridyen üzerindeki her yerde yerel saat aynıdır.

Buna göre C'nin saati verilir, D'nin saati istendiğinde (D-C) x 4 şeklinde zaman farkı bulunur. Daha sonra C'nin saati üzerine, bulunan zaman farkı eklenmelidir.

(Cevap D)

38. Bazı bitki ve hayvanlara ait kalıntıların belirli alanlarda üst üste birikerek zamanla taşlaşmasıyla organik tortul kayaçlar oluşur. Kömür (Antrasit ve Linyit), tebeşir ve mercan kalke ri bu tür kayaçların başlıcalarıdır. Kömür, bitki kalıntılarının taşlaşmasıyla oluşmuştur. Tebeşir, deniz canlılarının fosilleridir. Mercanların oluşumu ise günümüzde de devam etmektedir. Bunlar, mercan adı verilen deniz canlılarının kabuklarının üst üste birikmesiyle oluşur. Bazen bu birikintiler deniz yüzeyine kadar çıkarak atol adı verilen mercan adalarını oluşturur. Ancak jips bir tür kimyasal tortul taşıdır.

(Cevap E)

39. Ulusal ve uluslar arası ticaret, borsa, bankacılık, sigortacılık, ulaşım gibi ekonomik faaliyetlerin bulunduğu şehirler küresel etkiye sahiptirler. Ayrıca bu şehirlerde bilim, teknoloji ve sanatta uzmanlaşmış kurum ve kuruluşlar yer alır. Dolayısıyla bu tür şehirlerde ortaya çıkabilecek sosyal, ekonomik ve siyasi olaylar tüm dünyayı etkilemektedir. Küresel etkiye sahip şehirler genellikle gelişmiş ülkelerde yer almaktadır. Haritada gösterilen şehirlerin tamamının bu özelliğe oldukları söylenemez. Ancak bu şehirlerin ortak özelliği olarak başkent olmaları gösterilemez. Örneğin; Amerika Birleşik Devletleri'nin en büyük şehri olan New York başkent değildir.

(Cevap D)

40. Köyden küçük yerleşmelere ülkemizin çoğu bölgesinde rastlamak mümkündür. Bu tür yerleşmeler, yapılan ekonomik faaliyetlere göre geçici ya da sürekli yerleşme özelliği göstermektedir. Yayla, kom, ağıll, oba, dam ve dalayan geçici yerleşme; çiftlik, mahalle, mezra ve divan ise sürekli yerleşme kapsamında değerlendirilebilir. Ancak geçici yerleşmelerin zaman içinde sürekli yerleşmelere dönüştüğü de görülebilmektedir. Yayla ise ülkemizde köyden küçük yerleşmelerin en yaygın olanıdır. Toroslar ve Kuzey Anadolu Dağları ile Doğu ve İç Anadolu'da yaygın olan bu yerleşmeler, son yıllarda turizm amaçlı olarak kullanılmaktadır.

(Cevap A)

41. Sulama, gübreleme, ilaçlama ve kaliteli tohum gibi uygulamalardan bilimsel yöntemlerle yararlanılan tarım metoduna intansif (modern) tarım denir. Bu yöntemde doğal koşullara bağımlılık oldukça düşük olduğundan verim çok yüksektir. Türkiye'de özellikle Akdeniz ve Ege kıyılarında yapılan seracılık faaliyetleri, modern tarım metoduna örnek verilebilir. Modern tarım yöntemlerinin uygulanmadığı, geleneksel yöntemlerle yapılan tarım metoduna da ekstansif (ilkel) tarım denir. Plantasyon, ticari ve sanayi amaçla büyük ölçekle bitki üretimi için kullanılan tarımsal alan ve işletme. Özellikle kahve, kauçuk, kakao, şeker kamışı, pamuk, gibi ürünler plantasyonlarda yetiştirilir. Zamanımızdaki plantasyonlar daha çok Coğrafi keşiflerden sonra oluşan işletmelerdir. Keşifler sonrası Hindistan, Tayland, Birmanya, Malezya, Papua-Yeni Gine, Endonezya gibi Muson ülkeleri, tropikal kuşak ülkeleri, Güney Amerika ülkeleri sömürge yapılmıştır. Hollanda ve İngiltere tarafından Muson Asya'sında kauçuk ve çay plantasyonları kurulmuştur. Orta ve Güney Amerika ülkelerinde İspanyol ve Portekizliler tarafından çeşitli plantasyonlar kurulmuştur.

(Cevap E)

42. Makiye benzeyen psödomakiler; kışın yaprağını döken kızılılık, böğürtlen, yabancı elma, yabancı erik, üvez, fındık ve orman gülü ile aynı mevsimde yaprağını dökmeyen sandal, defne, akçakesme, koca yemiş gibi bitki türlerinden oluşur. Ülkemizde psödomakilere Karadeniz kıyılarında rastlanmaktadır. Ancak üzerlik, kurak ve yarı kurak iklim bölgelerinde ilkbahar yağışları ile yeşeren, yaz kuraklığı ile de sararan kısa boylu ot toplulukları yani bozkır örtüsüne dahildir.

(Cevap B)

43. Yeryüzündeki topraklar iklim koşulları, kayaların yapısı, yer şekilleri ve dış güçlerin etkinliğine göre üç ana gruba ayrılmaktadır. Bunlar zonal, intrazonal ve azonal topraklardır.

Zonal topraklar, iklim ve bitki örtüsü özelliklerine göre biçimlenmiştir. Türkiye'de geniş yer kaplayan toprak tipleridir. Bu topraklar sıcaklık ve yağış koşullarına göre; kırmızı Akdeniz toprakları, kahverengi orman toprakları, kahverengi ve kestane renkli bozkır toprakları, podzol topraklar, çernozyom topraklar gibi gruplara ayrılmaktadır. Ancak, akarsuların taşıdığı belirli alanlarda biriktirdiği alüvyal topraklar; azonal topraklar grubuna dahil edilir.

(Cevap B)

44. Düzlem projeksiyon yöntemi ile çizilmiş haritalarda kâğıt, kürede haritası çizilmek istenen bölge üzerine temas ettirilir. Sonra kâğıdın temas ettiği bölgenin koordinatları ve şekilleri düzleme aktarılır. Seçilen alandan uzaklaştıkça hata oranı artar. Uzunlukları koruyan bu yöntem dar, alanların çiziminde kullanılır. Daha çok kutup bölgelerinin çiziminde kullanılan Düzlem projeksiyon yöntemi ile çizilmiş dünya haritasında hata oranı, soruda verilen ülkelerden Kuzey Kutup Noktası'na en yakın olan Kanada'da daha azdır.

(Cevap B)

45. Buzullar kutup çevresinde ve dağların yükseklerinde etkili olan dış kuvvettir. Türkiye, orta kuşakta olduğundan buzullar 2000 metreden daha alçalarda etkili olmamıştır. Buzullar Türkiye'de en az etkiye sahip olan dış kuvvettir. Buna göre Türkiye'nin soruda geçen ülkelerle göre Ekvatora göre konumu farklıdır.

(Cevap C)

46. Parlamenter sistemlerde tek veya çift meclis bulunabilir. Meclis sayısı daha çok ülkenin gelenekleriyle ilgilidir. Örneğin İngiltere'de Lordlar Kamarası ve Avam kamarası olmak üzere iki meclis vardır. Ancak İtalya, Türkiye, Almanya gibi ülkelerde tek bir millî meclis vardır.

(Cevap B)

47. Hukuk devleti, faaliyetlerinde hukuk kurallarına bağlı olan, vatandaşlarına hukukî güvenlik sağlayan devlet demektir.

Mülk-Devlet Anlayışı: Orta Çağ'da hâkim olan bu anlayışa göre, devlet, kralın kişisel mülkü olarak kabul edilmekteydi. Feodal sistemde kral, ülkenin en büyük toprak sahibi durumundaydı. Ülke âdeti kralın çiftliği konumundaydı. Kralın ülke üzerindeki yetkisi, mülkiyet hakkına benzetiliyordu. Keza kralın dışındaki yöneticiler olan feodal beylerin yetkileri de esas itibarıyla sahip oldukları toprak mülkiyetinden kaynaklanıyordu.

Polis devleti, "kamunun refahı ve selameti için, her türlü önlemi alabilen, bu amaçla kişilerin hak ve özgürlüklerine alabildiğine müdahale edebilen, onlara külfetler yükleyebilen ve fakat tüm bunları yaparken idaresi hukuka bağlı olmayan" devlet demektir.

Polis devleti kavramı, 17'nci ve 18'inci yüzyıllarda Kara Avrupa'sı ülkelerindeki, mutlakiyetçi rejimleri açıklamak için kullanılan ve ilk kez Almanya'da ortaya çıkmış bir kavramdır. "Polis devleti ifadesindeki "polis" kelimesi "koluk" anlamında değil, kamunun refah ve selametini sağlamaya yönelik tüm devlet faaliyetleri anlamında kullanılıyordu. Devletin bu faaliyetleri yürütebilmek için sahip bulunduğu sınırsız ve denetimsiz güce ise "polis kudreti deniyordu.

Polis devleti sisteminin egemen olduğu Almanya'da 18'inci yüzyılın ortalarında "hazine teorisi" geliştirilmiştir. Hazine teorisi, idarenin faaliyetleri dolayısıyla hakları ihlâl edilen kişilere yargısal yoldan malî karşılık elde etme imkânını tanımaktadır. Bu teoriye göre, devletin hazinesi, hükümdarın dışında ve ondan bağımsız bir özel hukuk tüzel kişisi kabul edilmektedir. Böylece, hukuk kurallarına bağlı olmayan ve yargı denetimine de tâbi olmayan devlet ile özel hukuk hükümlerine tabi olan ve aleyhinde dava açılabilen hazine birbirinden ayrılıyordu.

Devlet ile devlet hazinesinin tek bir tüzel kişi olduğu düşüncesi benimsendikçe, hazine teorisi yavaş yavaş terk edildi ve onun yerini "hukuk devleti" teorisi aldı. Bu teori de yine ilk önce Almanya'da ortaya çıktı. Daha sonra Fransa'ya da geçti. Hukuk devleti tabiri daha çok kara Avrupa'sı ülkelerinde kullanılmaktadır.

(Cevap C)

48. Antik Yunan filozoflarından biri olan Platon, "Devlet" adlı eserinde; ideal devletin nasıl olması gerektiğini sorgulamış, devletin bilge krallar tarafından yönetilmesi gerektiğini savunmuş, devleti temelde üç sınıfa ayırmıştır. Bu sınıflar yöneticiler, yardımcılar (asker-bürokrat) ve üreticiler (çiftçi, halk) dir.

(Cevap B)

49. Soru öncülünde verilen tanım "kamuoyu"na aittir. Geniş anlamda kamuoyu, kamu çıkarlarını ilgilendiren bir konu hakkında halkın genel kanaat ve düşüncelerini ifade etmektedir. Bir başka ifadeyle, toplum hayatının çeşitli güçlük ve problemleri karşısında belirli bir zamanda belirli bir insan grubu arasında yaygın düşünce ve bakış açılarını anlatan bir kavramdır.

(Cevap C)

50. Soru öncülündeki yaklaşım **Aristoteles'e** aittir. Siyasal düşünce alanında felsefeden bilime yani olması gerekenden olanı bulmaya doğru yöneliş Aristoteles ile başlar. Aristoteles, **Politika** adlı kitabında çağının Yunan Kent devletlerini ve Akdeniz havzasındaki belli merkezlerin hukuk ve siyasal sistemlerini karşılaştırmalı bir şekilde incelemeye çalışmıştır.

(Cevap B)

51. Liberalizm kişisel hak ve özgürlüklerin korunmasını, yasal güvenceye bağlanmasında görür. Bunu sağlayacak mekanizmayı da anayasalcılık ve kuvvetler ayrılığı ile çoğulculuğa dayalı bir siyasi sistemde görür.

(Cevap E)

52. Küreselleşme, endüstriyel genişlemeye ve kitlesel iletişim araçlarının yaygınlaşmasına paralel olarak siyasal, kültürel ve ekonomik düzeydeki çok yönlü toplumsal ilişkilerin dünya çapında yaygınlaşmasıdır. Küreselleşme hem toplumlar arası bütünleşmeyi hem de farklılaşmayı içeren çok yönlü bir olgudur. Küreselleşme ile dünya toplumları bir yandan birbirlerine yakınlaşmakta ancak diğer yandan yeni çatışmaları beraberinde getirmektedir. Bu sebeple III. numaralı seçenekte verilen ifade yanlıştır. Küreselleşmenin evrensellik, yerellik, ulus-devlet, siyasal otorite, etnik yapı ve toplumsal kimlik gibi kavramların değişime uğramasına neden olduğunu belirten II. seçenek ise doğru bir bilgi içermektedir.

(Cevap D)

53. Devletin kuruluşunu, yani niteliğini, yapısını, hükümet şeklini, organlarını ve bu organlar arasındaki ilişkileri ve kişilerin temel hak ve hürriyetlerini düzenleyen kurallar bütününe anayasa adı verilir.

(Cevap C)

54. Demokratik ülkelerden federal sisteme sahip başlıca ülkeler Amerika Birleşik Devletleri, Kanada, Almanya, İsviçre, Avusturya, Avustralya ve Belçika'dır. Üniter sistemi kabul eden demokrasiler arasında ise, Fransa, İngiltere, Japonya, Hollanda, İtalya, Norveç, Yeni Zelanda, İsveç ve Türkiye sayılabilir.

(Cevap A)

55. Toplumlar ve kültürler cinsiyet farklarını kültürel olarak inşa etmektedirler. İşte biyolojiden bağımsız olarak kadın ve erkeğe yüklenen toplumsal ve kültürel anlamlarla beklenen toplumsal cinsiyet kavramıyla ifade edilmektedir.

(Cevap C)

56. Antropolog Anthony Wallace *Din Üzerine Antropolojik Bakış* adıyla yayınladığı çalışmasında dinin 13 elementinin olduğunu savunmuştur:

- dua
- müzik, dans ve şarkı söyleme
- madde kullanımı ve fiziksel zorluklar ve denemeler dahil fizyolojik egzersizler
- onaylama veya emirler, teşvikler ve tehditler
- efsane
- simülasyon/sihir, büyücülük ve ritüel gibi taklit
- mana veya güçlü nesnelere temastan gelen güç
- tabu veya belirli şeylerle temastan yasaklanma
- ziyafetler
- fedakarlık
- cemaat veya grup etkinliği
- halüsinasyon ve mistisizm gibi ilham
- semboller

(Cevap B)

57. Kültürleme, bir kültürün içine doğan bireyin annesinden başlayarak halkalar halinde genişleyen kurumlar ve öğeler üzerinden içine doğduğu o kültürü öğrenmesi sürecidir. Bu süreç doğumdan ölüme, beşikten mezara kadar devam etmektedir. Başka sosyal bilimlerde toplumsallaşma, sosyalizasyon ya da en geniş anlamıyla eğitim olarak adlandırılmaktadır.

(Cevap B)

58. I. Öncül → Kültürleme
II. Öncül → Kültür Değişmesi
III. Öncül → Kültür Şoku
IV. Öncül → Kültürsüzleşme

Modern toplumlarda, farklı hatta çoğunluk rekabet halindeki kültürlerin varlığı dikkate alındığında, kendi kültür değerlerini, davranış veya yaşam tarzını ve dilini, sahip olduğu siyasi veya iktisadi güç sayesinde, diğer kültürlerle empoze edebilen kültüre "baskın kültür" denir.

(Cevap C)

59. Hayvanların evcilleştirilme sürecinde ilk evcilleştirilen hayvan köpektir ve köpeğin evcilleştirilmesi tarımdan önce, yaklaşık olarak günümüzden 14 bin yıl önce avcı ve toplayıcı topluluklar tarafından başarılmıştır.

(Cevap D)

60. Sosyal bilimlerin İlk Çağ'daki durumuna ilişkin A, B, C ve E'de verilenler doğrudur. Fakat D seçeneğindeki ifade yanlıştır. Çünkü deneysel gözlem metodu sosyal bilimlere T. Hobbes'in 1651'de kaleme aldığı ve siyasi otoriteryanizmi savunan "*Leviathan*" adlı eseri ile girmeye başlamıştır.

(Cevap D)

61. Analoji tekniği: Bir olguyu kavratmak veya bilgiye ulaşmak için, bilinen bir kavram ile bilinmeyen kavram arasında benzerlikleri ve farklılıkları ortaya koyarak gerçekleştirilen kavramsal benzetmelerdir.

(Cevap D)

62. Açıklık ilkesi: Öğretmenin bir yandan konuyu açık ve anlaşılır bir dille anlatırken bir yandan örnekler vermesi ile görsel materyaller kullanarak öğrenmenin kalıcılığını artırmasıdır.

(Cevap C)

63. Önceden belirlenmiş bir konu ya da sorunun, lehine ve aleyhine oluşturulmuş iki grup tarafından tartışılmasını içeren öğretim tekniği münazaradır. Bu teknikte 3-6 öğrenciden oluşturulan iki grup kendi tezlerini karşılıklı olarak savunurlar. Ayrıca münazara da tartışma sürecini yöneten bir başkan ve kazananı belirleyecek olan bir de jüri bulunur. Sınıfın diğer üyeleri ise izleyici konumundadır. Soruda verilen örnek süreçte Harun Bey cep telefonunun yararları ve zararlarını yani iki karşıt fikri savunan gruplar oluşturmuştur.

(Cevap C)

64. 6. sınıf "Birey ve Toplum" öğrenme alanı işlenirken dayanışma ve yardımseverlik gibi değerlerin öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.

(Cevap E)

65. "Türkiye'nin temel beşerî coğrafya özelliklerini ilgili haritalar üzerinde gösterir." 2018 yılında yayımlanan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'na göre aşağıdakilerden hangisi 5. Sınıf "İnsanlar, Yerler ve Çevreler Alt Öğrenme Alanı"nın kazanımlarından biri değildir. A, B, D ve E seçeneklerinde verilen ifadeler 2018 yılında yayımlanan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'na göre aşağıdakilerden hangisi 5. Sınıf "İnsanlar, Yerler ve Çevreler Alt Öğrenme Alanı"nın kazanımlarındandır.

(Cevap C)

66. Örtük öğrenme, özel bir çaba harcamadan gerçekleştirilen bir öğrenme şeklidir. "Farkına varmadan öğrenmek" olarak da adlandırılır. Örtük öğrenmeyle elde edilen bilgiler davranışa dönüşüncüye kadar bellekte saklı tutulur.

(Cevap E)

67. 7. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde "Bilim, Teknoloji ve Toplum" öğrenme alanı işlenirken bilimsellik ve özgünlük gibi değerlerle zaman ve kronolojiyi algılama becerisinin öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.

(Cevap E)

68. Müze ile eğitimin vizyonu; kültürel varlıkları, tarihî eserleri anlama, koruma, değerlendirme ve yorumlama becerisi ile zaman ve mekân algılama becerisi gelişmiş, kültürel ve kültürler arası hoşgörü becerisi kazanmış, kendilerini çevreleyen dünyaya karşı görsel farkındalıkları olan, geçmiş, bugün ve gelecek arasında bağ kurabilen, arşivleme bilimine sahip, toplumsallaşmış, bireyler yetiştirmektedir. D seçeneğindeki kazanım için müze eğitimi etkili bir yoldur.

(Cevap D)

69. Ali Bey'in öğrencilere kazandırmak istediği temel beceri kanıt kullanmadır.

(Cevap A)

70. Soruda öğretmen artı puan vererek öğrencilerin ödev yapma davranışlarını pekiştirmektedir. Öğretmenin öğrencilerin her yaptığı ödevde artı puan vermesi sürekli pekiştirme değildir. Sürekli pekiştirmenin en önemli avantajı yeni bir davranış yerleştirirken etkili olmasıdır. Ancak davranış kazanıldıktan sonra davranışın sürekliliğini sağlamak için sürekli pekiştirme etkisizdir. Bu sebepten dolayı davranış kazanıldıktan sonra davranışa süreklilik kazandırmak için aralıklı pekiştirme tarifesine geçmelidir. Değişken oranlı ve değişken aralıklı tarifeler davranışa süreklilik kazandırmak için etkilidir ve sönmeye karşı dirençlidir.

Tarife	Açıklama	Yararı	Sınırlılığı
Sürekli	Her doğru davranış pekiştirilir.	Davranış çabuk yerleşir.	Davranış çabuk söner.
Sabit oranlı	Belirli sayıda tekrar eden davranış pekiştirilir.	Yavaş kaybolma	Yavaş yerleşme
Sabit aralıklı	Pekiştirme sabit süreler sonunda verilir.	Yavaş kaybolma	Yavaş yerleşme
Değişken oranlı	Pekiştirme her seferinde farklı sayıdaki doğru davranışa verilir.	Çok yavaş söner.	Çok yavaş yerleşme
Değişken aralıklı	Pekiştirme farklı süre aralıkları sonunda verilir.	Çok yavaş kaybolma	Çok yavaş yerleşme

(Cevap D)

71. Gezi-gözlem yöntemi: Sınıf dışı öğretim tekniklerindedir. Öğretilecek konuların gerçek yaşam koşullarında yerinde gözlenmesini sağlar. Özellikle çağdaş eğitim programlarında öğrenme sürecinde okul içi olduğu kadar okul dışı etkinlikler de oldukça önemlidir. Bu yöntem ile sınıf içi etkinlikleri ile hayat arasında bağlantı kurulmasını sağlar.

(Cevap B)

72. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda aşağıdaki değerler yer almaktadır.

1. Adalet, 2. Aile birliğine önem verme, 3. Bağlımsızlık, 4. Barış, 5. Bilimsellik, 6. Çalışkanlık, 7. Dayanışma, 8. Duyarlılık, 9. Dürüstlük, 10. Estetik, 11. Eşitlik, 12. Özgürlük, 13. Saygı, 14. Sevgi, 15. Sorumluluk, 16. Tasarruf, 17. Vatansızlık, 18. Yardımseverlik

(Cevap D)

73. Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda kazanımların gerçekleştirilmesinde "yerellik, güncellik, disiplinler arası, yansıtıcı sorgulama, geçmiş-bugün-gelecek bağlantısı, zaman-süreklilik değişim ve esneklik gibi Sosyal Bilgiler öğretiminin temel ilkeleri dikkate alınmalıdır.

(Cevap E)

74. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda yer alan kazanımlar, öğrenme alanlarına göre numaralandırılmıştır.

SB	6.	3.	2.
Dersin Kodu	Sınıf Düzeyi	Öğrenme Alanı Numarası	Kazanım Numarası

Kürşat Öğretmen derste 6. sınıfın 3. öğrenme alanının 2. kazanımını işleyecektir.

(Cevap C)

75. Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler: Bu yetkinlikler kişisel, kişilerarası ve kültürlerarası yetkinlikleri içermekte; bireylerin farklılaşan toplum ve çalışma hayatına etkili ve yapıcı biçimde katılmalarına imkan tanıyacak; gerektiğinde çalışmalarını çözecek özelliklerle donatılmasını sağlayan tüm davranış biçimlerini kapsar. Vatandaşlıkla ilgili yetkinlik ise bireyleri, toplumsal ve siyasal kavram ve yapılarla ilişkin bilgiye, demokratik ve aktif katılım kararlılığına dayalı olarak medeni hayata tam olarak katılmaları için donatmaktadır.

(Cevap C)

1. II. Dünya Savaşı'ndan sonra Doğu Almanya, Polonya, Çekoslovakya, Macaristan, Romanya, Bulgaristan, Arnavutluk ve Yugoslavya'da sosyalist partiler siyasal iktidarı ele geçirmişlerdir. Bu ülkelerde sosyalist rejimlerin kurulmasında Sovyet askeri varlığı önemli bir pay sahibi olmuştur.

(Cevap A)

2. Sovyetler Birliği'nin çökmesi Avrupa'da yeni devletlerin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. SSCB'nin dağılmasından sonra Baltık ülkeleri Estonya, Litvanya ve Letonya bağımsızlıklarını ilan ettiler. 1992'de Çekoslovakya, adına Kadife Devrim denen bir sürecin sonunda Çek Cumhuriyeti ve Slovakya olarak ikiye ayrıldı. 1991- 1992'de Yugoslavya'nın dağılma süreci başladı. Dağılan Yugoslavya'nın topraklarında bugün Hırvatistan, Makedonya, Bosna- Hersek, Karadağ, Sırbistan ve Kosova devletleri kurulmuştur.

(Cevap D)

3. 10. Yıl Marşı, Faruk Nafiz Çamlıbel ve Behçet Kemal Çağlar tarafından yazılmıştır. 10. Yıl Marşı'nın bestesini ise Cemal Reşit Rey yapmıştır. 29 Ekim 1923'te ilan edilen Cumhuriyet'in onuncu yıl kutlamaları için düzenlenen yarışmada birinci seçilmiştir.

(Cevap D)

4. İslam öncesi Arap Yarımadası'nda Yahudilik, Hristiyanlık ve yaygın şekilde putperestlik görülmekle beraber Hz. İbrahim inancına göre yaşayan Haniflerde yer almıştır. Şintoizm ise bir Uzakdoğu ülkeleri dini olup Arap yarımadasında görülmez.

(Cevap E)

5. Coğrafi keşifler, 15 ve 16. yüzyıllarda yeni ticaret yollarının bulunması amacıyla başlatılan keşifleri ifade eder. Avrupalı devletler tarafından başlatılan bu keşifler sonucu yeni kıtalar bulunmuş ve Avrupalılar bu kıtalarda sömürge devletleri kurarak hakimiyet alanlarını ve dünya siyasetindeki etkinliklerini artırmışlardır.

(Cevap E)

6. Birleşmiş Milletlere üye olan ülkelerden ABD, Çin, Rusya, Fransa ve İngiltere alınan kararlarda veto hakkına sahiptir. Bu ülkelerin onaylamadığı kararlar yürürlüğe girmez. Nitekim Suriye'de yaşanan sorunlara Çin ve Rusya'nın veto etmesinden dolayı Birleşmiş Milletler bir müdahalede bulunamamaktadır.

(Cevap A)

7. Urartular, MÖ 9. yüzyılda Van Gölü'nün doğusunda Tuşpa (Van) merkezli olarak kurulmuş bir ilk çağ devletidir. Buldukları bölgeye MÖ 13. yüzyılda geldikleri bilinmektedir. Aynı tarihte hüküm sürmüş olan Asur Kralı I. Şalmaneser, bugünkü Doğu Anadolu topraklarına yaptığı seferlerde bölgeye gelen yeni aşiretlerden bahsetmiş ve bunları "Urartu" ismi ile tanımlamıştır. Asurlar bu ismi 9. yüzyılda Urartu Devletini kuran toplum için kullanmışlardır. Asurlar her ne kadar Urartu ismini kullansalar da Urartular kendilerini "Biainil" olarak adlandırmışlardır.

(Cevap B)

8. Türkiye'de toplam 7 kez referandum yapılmıştır. Bunlar şöyle sıralanabilir:

1. **9 Temmuz 1961:** Kurucu Meclis tarafından hazırlanan 1961 Anayasası için Cumhuriyet tarihinde ilk kez halkoylaması yapıldı. Anayasa, yüzde 38.3 "hayır" oyuyla kabul edildi.

2. **7 Kasım 1982:** 1982 Anayasası için ikinci kez halkoylamasına gidildi. Anayasa, yüzde 8.63 "hayır" oyuyla kabul edildi.

3. **6 Eylül 1987:** 1982 Anayasası'nın Geçici 4. maddesi ile getirilen 10 ve 5 yıllık siyasal yasakların kalkıp kalkmaması konusunda düzenlendi. Siyasal yasaklar, % 49.9 hayır oyuyla karşılık, % 50.1 evet oyuyla kalktı.

4. **25 Eylül 1988:** Yerel seçimlerin 1 yıl erkene alınması konusunda düzenlendi. Seçmenlerin yüzde 35'inin "Evet" oyuyla karşılık, % 65'i "Hayır" oyu kullanıldı. Sonuçta, 13 Kasım 1988 olarak öngörülen erken yerel seçimler yapılmadı.

5. **21 Ekim 2007:** Cumhurbaşkanı'nın halk tarafından 5 yıllık bir süre için seçilmesi, aynı kişinin en fazla iki kez cumhurbaşkanı olabilmesi, TBMM genel seçimlerinin 4 yılda bir yapılması ve toplantı yeter sayısının 184 olarak değiştirilmesini içeren Anayasa değişikliği paketi halkoyuna sunuldu. Katılım oranının % 67 olduğu referandumda geçerli oyların %69'u evet, %31'i ise hayır oyu olarak belirlendi. Anayasa değişikliği kabul edildi.

6. **12 Eylül 2010:** Anayasa Mahkemesi ve HSYK'nın yapısının değiştirilmesinden bilgi edinme hakkına, kamu denetçiliği kurulmasından YAŞ ve HSYK kararlarına karşı yargı yolunun açılmasına dek pek çok konuda değişiklikler getiren 26 maddelik 5982 sayılı Anayasa değişikliği Kanunu, ülke genelindeki halkoylamasına katılım oranının % 73.71 olduğu, "Evet" oylarının geçerli oylara oranının % 57.88; "Hayır" oylarının geçerli oylara oranının % 42.12 olduğu 12 Eylül 2010 referandumu ile kabul edilerek yürürlüğe girmiştir.

7. **2017 Türkiye anayasa değişikliği referandumu,** 16 Nisan 2017'de gerçekleşen halk oylamasıdır. Oylamada % 51'i aşkın oranda EVET sonucu çıkmıştır.

(Cevap C)

9. TBMM Hükümeti daha Mayıs 1922 yılından itibaren, yurt dışına gidecek vatandaşlara verilen pasaportlardaki iznin padişah adına olan şeklini TBMM adına çevirerek millet adına söz söyleme yetkisini kullandığını ortaya koymuştur. Bunu, padişah tuğrasının yerine TBMM adının konması izlemiştir; bundan sonra da tapu senetlerindeki "Sened-i Hakani" ibaresinin yerine "milli" sıfatı konulmuştur. Görüldüğü gibi, seçeneklerdeki tüm ifadeler, TBMM'nin ülke ve millet adına söz söyleme yetkisini kullandığının göstergesidir.

(Cevap E)

10. Çin, Rusya, Kırgızistan, Kazakistan ve Tacikistan tarafından 1996'da kurulan Şangay Beşlisi, 2001 yılında Özbekistan'ın da katılımıyla Şangay İşbirliği örgütüne dönüşmüştür.

(Cevap B)

11. Temelleri 1951 yılında atılan Avrupa Birliği, bu tarihten sonra yeni üyelerin katılımıyla sürekli büyümüştür. Avrupa Birliği'nin VI. Genişleme Evresinde de Bulgaristan ve Romanya birliğe üye olmuştur.

(Cevap A)

12. Baba İshak isyanı ya da Babailer isyanı denilen ayaklanma, 1250 yılında çıkmıştır. Baba İshak isyanının çıktığı bu tarihte Anadolu Selçuklu Sultanı II. Gıyaseddin Keyhüsrev'dir. II. Gıyaseddin Keyhüsrev 1237-1246 yılları arası Selçuklu tahtında oturmuştur.

(Cevap B)

13. Soruda verilen gelişmeleri kronolojik sıralaması I, II ve III şeklinde olmalıdır. Hudeybiye Barışı 628'de Müslümanlar ve Mekkeliler arasında imzalanmıştır.

Mute Savaşı 629 yılında gerçekleşmiştir. Müslümanlar, Mute Savaşı'nda ilk defa Bizansla karşı karşıya gelmiştir. Mekke'nin fethi ise 630 yılında gerçekleşmiştir.

(Cevap A)

14. Ulus devletlerin ortaya çıkmasında etkili olan en önemli gelişme 1789 Fransız İhtilali'dir. Bu ihtilal ile Fransa'da mutlak monarşi yönetimi yıkılmış ve yerine Cumhuriyet rejimi kurulmuştur. Batı dünyası için bir dönüm noktası olan bu olayı milliyetçilik, eşitlik, adalet, demokrasi gibi kavramların Batı medeniyetinin vazgeçilmez unsurları haline gelmesine önayak olmuştur.

(Cevap C)

15. Sanayi Devrimi XVIII. yüzyılda İngiltere'de ortaya çıkan, kas gücünden fabrikasyon üretime geçme sürecidir. Yedi yıl savaşlarının bu süreçle bir ilgisi bulunmamaktadır. Yedi yıl savaşları 1756-1763 yılları arasında İngiltere ve Prusya ile Rusya, Avusturya ve Fransa müttefik devletleri arasında yapılan bir egemenlik savaşıdır. Savaştan güçlenerek çıkan İngiltere Fransa'nın Hindistan ve Kuzey Amerika sömürgelerini ele geçirmiştir.

(Cevap A)

16. I. Dünya Savaşı sonunda Avrupa'da, etkisi uzun yıllar süren ve sarsıcı sonuçları olan totaliter rejimler kurulmuştur. İtalya'da 1922'de başbakanlığa getirilen Benito Mussolini; Almanya'da 1933 yılında iktidara gelen Adolf Hitler; İspanya'da 1936-1939 yılları arasında yaşanan iç savaşı kazanarak iktidara gelen Franco, kısa sürede ülkelerinde dikta rejimini kurmuşlardır. Özellikle Almanya ve İtalya'nın yürüttüğü yayılmacı siyaset, II. Dünya Savaşı'nın da temel sebebinin oluşturmuştur.

(Cevap B)

17. Tarih metodolojisi, tarih araştırmalarında konu tespiti, bilgi toplama, tarih hakkında genel bilgiler, Tarih felsefesi, Tarih ve diğer sosyal bilimler, Tarihe yardımcı bilim dalları, Tarih araştırmalarında kullanılan kaynaklar gibi alanları kapsamaktadır. Bu alanda Mübahat Kütükoğlu'nun, "Tarih Araştırmalarında Usul", Zeki Velidi Togan'ın ise "Tarihte Usul" gibi eserleri önde gelmektedir. Ayrıca David Thomson'un "Tarihin Amacı" adlı eseri de bu alanda öne çıkan kaynaklardır. İbrahim Kafesoğlu ise Türk milli kültürü üzerine çalışmalar kaleme almış bir akademisyendir.

(Cevap D)

18. Osmanlı Devleti, I. Dünya Savaşı'nda Kafkas Cephesi'nde Ruslara karşı savaşmıştır. 1917'de Rusya'da Bolşevik İhtilali meydana gelince Rusya savaştan çekilmek zorunda kalmıştır. Osmanlı ve Rusya arasında 3 Mart 1918'de imzalanan Brest-Litovsk Antlaşması'yla Kafkas Cephesi kapanmıştır. Ayrıca Osmanlı Devleti 1878 Berlin Antlaşması ile kaybettiği Kars, Ardahan ve Batum'u Rusya'dan geri almıştır.

(Cevap C)

19. A, C, D ve E seçeneklerinde yer alan cemiyetler milli varlığa düşman özelliği gösterir. İstihlası Vatan (Vatanın Kurtulması) Cemiyeti ise Mondros'tan sonra İzmir ve yöresinin kurtarılması için Manisa'da kurulmuş milli bir cemiyettir. Ege'nin öncü Müdafaa-i Hukuk cemiyetlerinden olan İstihlası Vatan, 19 Mart Kongresi ile İzmir Müdafaa-i Hukuk Cemiyetinin bünyesine katılmıştır.

(Cevap B)

20. Lozan Antlaşması'nda "Yunanistan; Midilli, Sakız, Sisam ve Nikerya adalarında barışı korumak amacıyla, hiçbir deniz üssü ve istihdam kurmayacaktır." maddesi yer almıştır. Meis Adası İtalya'ya bırakıldığı için, Yunanistan'ın silahsızlandırması gereken adalar içinde değerlendirilemez.

(Cevap E)

21. Meşrutiyet ve cumhuriyet rejimlerinin Avrupa'da yayılmaya başlaması 1789 Fransız İhtilali'nden sonra gerçekleşmiştir. Kralın baskıcı yönetimi, ekonominin ciddi şekilde bozulması ve bu durumun yeni vergilerle çözümlenmeye çalışılması gibi temel sebeplerle ortaya çıkan Fransız İhtilali, etkisi günümüze kadar süren birçok gelişmenin başlangıcıdır. Demokratik, laik devlet anlayışının ortaya çıkması, ulusal devletlerin kurulmaya başlaması, hürriyet, eşitlik, adalet gibi kavramların yayılması, mutlak krallıkların yıkılması, Anayasa kavramının toplumlar için önemsenmeye başlanması Fransız İhtilalinin sözü edilen etkilerindedir.

(Cevap B)

22. Ortaçağ Avrupası'nda yaşanan Haçlı Seferleri, Fransa ile İngiltere arasında 1337-1453 yılları arasında yaşanan Yüzyıl Savaşları ve Yüzyıl Savaşları'nın bitmesinden sonra İngiltere içinde 1455-1485 yılları arasında yaşanan Çifte Gül Savaşları feodalite sisteminin yıkılmasına neden olmuştur.

(Cevap E)

23. Fransa'da Reform hareketine Kalven öncülük etti. Kalvenciler işkence ve baskı gördüler. 1572'de kutlanan San Bartolome Yortusu'nda binlerce Kalvenist, Katolikler tarafından öldürüldü (Saint Barthelemy Katliamı). Kral IV. Hanri 1598'de yayınladığı Nant Fermanı ile Kalvenistlere tam bir inanç serbestliği verdi.

Reform hareketleri sonucunda Avrupa'da mezhep birliği bozulmuş; Katolik ve Ortodoksluğun yanında Protestanlık, Kalvenizm ve Anglikanizm gibi yeni mezhepler ortaya çıkmıştır.

(Cevap C)

24. Türkiye ile ABD arasındaki ilişkilerde Kıbrıs sorunu iniş ve çıkışlara neden olmuştur (Yumuşama döneminde 1970'li yıllar). ABD, Türkiye'ye NATO'nun güneydoğu kanadında Yunanistan ile eşit önem vermeye çalışmış, ancak bu eşitlik ilkesi Türk-Yunan ilişkilerindeki gerçeklerle daima ters düşmüştür. Dolayısıyla 1964-1974 yılları arasındaki Kıbrıs buhranlarında Türk-ABD ilişkileri ağır sarsıntılar geçirmiştir. (Johnson Mektubu-1964, Türkiye'ye silah ambargosu-1975)

(Cevap D)

25. Nüfus artışı doğumlarla (doğal nüfus artışı) ve göçlerle olmak üzere iki şekilde artar. Gelişmiş yerlerde nüfus daha çok göçlerle, gelişmemiş yerlerde ise daha çok doğumlarla artar.

İngiltere'de nüfusun ikiye katlanma süresinin daha uzun olması doğum oranının düşük olmasına bağlıdır. Ayrıca İngiltere gelişmiş bir ülke olduğu için yaşam süresi daha uzundur.

(Cevap C)

26. Dünya üzerinde aşırı yağış ve kasırgalar, tsunami ve volkanik olaylara göre daha fazla görülür. Tsunaminin olması için volkanik faaliyet ya da depremlerin olması gerekir.

(Cevap E)

27. İnsanoğlu tarafından atmosfere salınan bazı gazların sera etkisi yaratması sonucunda dünya yüzeyinde sıcaklığın artmasına küresel ısınma denmektedir. Normal koşullarda güneşten gelen ışınlar dünyayı ısıtarak atmosfere yansımaktadır. Atmosferdeki karbondioksit, metan gazı, azot oksitler ve su buharı gibi sera gazları, yansıyan bu ışınların bir kısmının atmosferde tutulmasına neden olmaktadır. Bu da atmosferin sıcak kalmasını sağlamaktadır. Işınların %72'lik bir kısmı atmosferdeki karbondioksit tarafından tutulurken, %18'i metan, %9'u da azot oksitler tarafından tutulmaktadır. Bu gazlar temelde dünyanın yaşanabilir olmasını sağlayan oldukça önemli gazlardır. Sera gazlarının bulunmaması durumunda yeryüzünün sıcaklığının bugüne göre 30°C daha düşük olacağı hesaplanmıştır. Son yıllarda, çeşitli insan etkinlikleriyle atmosfere çok miktarda ve artan oranda sera gazları salınmakta, bu da yeryüzü sıcaklığında belirgin artışlara neden olmaktadır.

(Cevap A)

28. Türkiye'de kentleşmenin belli başlı nedenlerinden şöyle sıralanabilir:

- Toprakların mirasla bölünmesi
  - Tarımda makineleşme
  - Hızlı nüfus artışı
  - Kentlerde eğitim imkânlarının fazla oluşu
- Ülkemizde kırdan kente göçte rol oynayan en önemli etmen, tarımda makineleşmenin başlamasıdır.

(Cevap B)

29. Yunanistan'ın Akdeniz'e, Azerbaycan'ın Hazar Denizi'ne kıyısı vardır. Ermenistan ve Moldova'nın ise bir denize kıyısı yoktur. Buna göre, seçenekler arasında Karadeniz'e kıyısı olan tek ülke Ukrayna'dır.

(Cevap C)

30. FIR hattı, uluslararası uçuş güvenliğini sağlamak üzere oluşturulmuş uçuş haber alma bölgesidir. Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü, sivil ve askerî uçakların güvenliğini sağlamak üzere birtakım uçuş bilgi bölgeleri oluşturmuş ve bu bölgelere giren uçakları bölgeden sorumlu olan merkeze bilgi vermekle yükümlü kılmıştır. 1952'de İstanbul'da ICAO tarafından düzenlenen toplantıda alınan kararla Ege'deki FIR sorumluluğu Yunanistan'a verildi. Atina'nın FIR'ı zamanla bir hava egemenliği olarak görmesi ve bir hudutmuş gibi göstermesi üzerine bu hattın değiştirilmesi için Türkiye, ICAO nezdinde girişimlerde bulundu.

(Cevap C)

31. Mississippi Nehri, Kuzey Amerika'nın en uzun akarsuyudur. Çok büyük bir kısmı ABD (%98.5) ve biraz da Kanada sınırları içinde akar. Minnesota eyaletindeki İtasca gölünden çıkar ve geniş bir delta meydana getirdikten sonra çeşitli ağzlarla Meksika Körfezi'ne dökülür.

(Cevap B)

32. Türkiye arkeoloji konusunda oldukça zengin-
dir. Sahip olduğu coğrafi konumu nedeniyle
pek çok medeniyete ev sahipliği yapmıştır.
Dünyanın en eski tapınağı: Göbeklitepe –
Şanlıurfa, Anatanrıça kültü: Çatalhöyük – Kon-
ya, Yedi harikadan biri: Efes – İzmir, Çorum
Boğazkale'deki Hattuşa gibi yerler önemli ar-
keolojik turizm alanlarıdır.

Trabzon'un Maçka İlçesi'nin Altındere Köyü
sınırları içinde, Altındere vadisine hakim Ka-
radağ'ın eteklerinde sarp bir kayalık üzerine
kurulmuş olan Sümela Manastırı, halk arasın-
da "Meryem Ana" adı ile anılır. Vadiden yak-
laşık 300 metre yükseklikte bulunan yapı, bu
konumuyla manastırların şehir dışında, or-
manlarda, mağara ve su kenarlarında kurul-
ma geleneğini sürdürmüştür. Ancak burası ar-
keolojik değil daha çok inanç turizmi kapsa-
mında değerlendirilir.

(Cevap A)

33. Sorudaki metinde açıklanan maden kromdur.
Krom; demir-çelik sanayisinin önemli bir ham-
maddesidir.

Metalurji sanayisinde paslanmaz çelik yapı-
mında kullanılan krom, bu özelliğinden dola-
yı metal ve silah endüstrisi için oldukça önem-
lidir.

Krom; çeliğe sertlik, kırılma ve darbelerle kar-
şı direnç, aşınma ve oksitlenmeye karşı ko-
ruma sağlar. Dolayısıyla bu madenin çeşitli
alaşımaları; mermi, deniz altı, gemi, uçak, top
ve silahlarla ilgili destek sistemlerinde kulla-
nılır. Krom kimyasallarından paslanmayı ön-
leyici özelliklerinden dolayı uçak ve gemi sa-
nayilerinde de yararlanır. Ayrıca kimya en-
düstrisi, boya ham maddesi, metal kaplama,
deri tabaklama, boya maddeleri (pigment),
seramikler, parlaticı gereçler ve organik sen-
tetikler kromun diğer kullanım alanlarıdır. Top-
lamda yaklaşık 26 milyon tonluk rezerv sa-
hip olan Türkiye, yıllık bazda yaklaşık 1,5 mil-
yon tonluk üretimiyle dünyanın sayılı krom
üreticileri arasında yer almaktadır. Ülke ge-
nelinde önemli krom yatakları; Guleman Böl-
gesi, Sivas-Erzincan-Kop Dağ Bölgesi, Fet-
hiye-Köyceğiz-Denizli Bölgesi, Mersin-Ada-
na-Kayseri Bölgesi, Bursa-Kütahya-Eskişehir
Bölgesi ve İskenderun-Gaziantep Bölgesi'n-
de bulunmaktadır.

(Cevap B)

34. Kuzey Anadolu fay kuşağı, ülkemizdeki en
uzun fay hattını ve bu hattın çevresini oluş-
turmaktadır. Yaklaşık 1400 km uzunluğunda
olan bu hat, Saroz Körfezi'nden başlar; Mar-
mara Denizi, Adapazarı, Düzce, Bolu, Çankı-
rı, Erzincan ve Erzurum üzerinden doğuya
uzanır. Ülkemizde görülen yıkıcı depremlerin
yarısından fazlası bu kuşakta gerçekleşmiş-
tir. Soruda verilen ovalardan ise yalnızca Nik-
sar (Tokat) Ovası bu fay hattı üzerinde yer al-
maktadır.

(Cevap B)

35. Ergene Yöresi, Marmara Bölgesi'ne ait Trak-
ya Yarımadası'nda yer alır. Bu yöre yer şekil-
leri Marmara Bölgesi genelinde olduğu gibi
oldukça sade ve düzdür.

(Cevap D)

36. Karstik araziler kalker, jips ve kaya tuzu gibi
suda kolay çözünen kayaçların yaygın oluşu
yerlerde oluşur. Bu tür kayaçlara kimyasal tor-
tul kayaç da denir. Deniz tabanının yükselme-
si ya da göllerin kuruması sonucunda bu tür
kayaçlara karalarda da rastlanmaktadır. Kal-
ker (kireç taşı), jips (alçı taşı) ve kaya tuzu bu
tür kayaçların başlıcalarıdır. Bu tür kayaçla-
rın çözünmesiyle oluşan şekillere de karstik
şekiller denir. Volkanik faaliyet sırasında yü-
zeye çıkan sıvı ve katı maddelerin oluşturdu-
ğu kayaçlara dış püskürük kayaçlar denir. Ob-
sidiyen de bu tür kayaçlardandır.

(Cevap B)

37. Soruda verilen bilgiler vertisol toprak türüne
aittir. Vertisoller; killi, kireçli, marnlı depolara
bağlı olarak meydana gelmektedir. Ergene
Havzası, Bursa ile Karacabey arası, Muş Ova-
sı ve Konya Havzası'nın bazı kesimleri bu top-
rakların görüldüğü başlıca alanlardır. Yaz ku-
raklığı döneminde bu topraklarda 5-10 cm ge-
nişliğinde, 100 cm'yi bulan derinlikte çatlak-
lar oluşur. Bu çatlaklara dolan topraklar, ya-
ğışlı dönemde bünyesine fazla miktarda su
alarak şişer ve yüzeye doğru yükselir. Dönen
topraklar da denen vertisollere Trakya'da "ka-
ra kepir" denir.

(Cevap D)

- 38. • Orta Çağ'da Türk ve Müslüman bilim in-
sanlarından, **EI-Harizmi**, Dünya'nın şekli
hakkında kitap anlamına gelen *Kitab Su-
ret el Arz'* yazmıştır.
- **EI-Biruni**; Dünya'nın boyutları, yarı çapı,
çevresi ve eksen eğikliği hakkında bilgi ve-
ren *Kanun el Maksud'i* yazmıştır. Özel-
likle Biruni'nin yazdığı eserler kendisinden
sonra gelen bilim insanlarına yol gösteri-
ci olmuştur.
- **Muhammet İdrisi**'nin *Kitabu Roger* adlı
eseri bu çağda coğrafya alanında yazıl-
mış bir diğer önemli eserdir. İdrisi, daire-
sel bir dünya haritası çizmiş ve eserinde
iklim tiplerini anlatmıştır.
- Fas'ın Tanca şehrinde doğan **İbn Batuta**,
İslam dünyasının büyük kısmını ve Hin-
distan'ı gezmiş, 29 yıl süren seyahatleri
boyunca edindiği bilgileri yazdığı seyahat-
namesinde toplamıştır.
- Tunus'ta doğmuş olan **İbn Haldun**'un *Mu-
kaddime* isimli eserindeki fikirlerinin etki-
leri günümüz bilim dünyasında da hala
sürmektedir. Bu bilim insanları Orta Çağ'da
yaşamış iken **Katip Çelebi** Yeni Çağ'a ait
bilim insanıdır.
- Osmanlı İmparatorluğu'nun en ünlü tarih
ve coğrafya bilimcileri arasında yer alan
ve 1609-1657 tarihleri arasında yaşamış
olan **Katip Çelebi**'nin yazdığı "*Cihannü-
ma*", 1732 yılında Osmanlı'nın ilk matba-
asını kuran **İbrahim Müteferrika** (1674-
1745) tarafından basılmıştır.

(Cevap E)

39. Akdeniz ikliminin görüldüğü yerlerde kıvılcım
ve maki topluluğu altında gelişen topraklara
terra-rossa denir.

(Cevap A)

40. Alpin çayırlar, soğuk iklim (karasal) bölgelerinin karakteristik doğal bitki örtüsüdür. Ancak sorudaki açıklamaya göre, Akdeniz ve Karadeniz bölgelerinde de bu doğal bitki örtüsüne rastlanabilmektedir. Dolayısıyla bu doğal bitki örtüsünün bulunduğu coğrafi bölge genelinen iklimini yansıttığı söylenemez.

(Cevap B)

41. Yer altı sularının aşırı bir şekilde kullanılması sonucunda, yer altında mağara ve boşluklar ortaya çıkar. Bu alanların çökmesi sonucunda ise yüzeyde obruk adı verilen kuyular oluşur. Ayrıca soruda anlatılan durum tarım topraklarında tuz oranının artmasına ve dolayısıyla çoraklaşmaya neden olacaktır. Aynı zamanda çok yakın bir gelecekte Tuz Gölü'nün tamamen kuruması beklenmektedir. Fakat bu durumun yakın bir gelecekte sel ve taşkınların artmasına neden olacağı söylenemez. Zaten sorunun başında yağışların azalması ve sıcaklığın artmasından bahsedilmektedir.

(Cevap E)

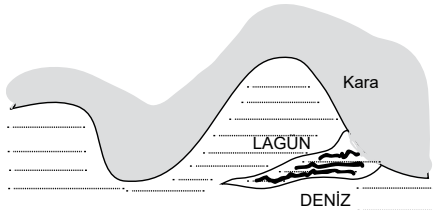
42. Sorudaki açıklamada geçen;

- Batı Avrupa'ya yönelen göçler; Almanya'ya (A)
- Orta Doğu'ya yönelen göçler; Suudi Arabistan'a (C)
- Kuzey Afrika'ya yönelen göçler; Libya'ya (B)
- Türk Cumhuriyetlerine yönelen göçler; Kazakistan'a (D) yapılmıştır.

Ancak soruda ABD hakkında bir açıklama yoktur.

(Cevap E)

43. Aşağıdaki, kıyı oklarının zamanla ilerleyerek bir körfezin önünü kapatmasıyla oluşan lagün gölü gösterilmiştir.

Marmara Denizi kıyılarında yer alan Büyük ve Küçükçekmece gölleri bu şekilde oluşmuştur.

(Cevap B)

44. İngiltere'de ılıman okyanusal iklim yaşanır. Bu iklim tipinde yazları serin, kışları ılık ve her mevsim yağışlı geçer. Buna göre, İngiltere'de yetiştirilen bir bitki, en iyi Türkiye'nin Doğu Karadeniz Bölümü'ne uyum sağlar.

(Cevap C)

45. Verilen şekle göre, kalıcı kar sınırı Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe deniz seviyesine yaklaşmaktadır. Buna göre, seçenekler arasında kutuplara en yakın olan (70° - 80° paralel dereceleri) doğru cevap olacaktır.

(Cevap E)

46. Modern Devletin başlangıcı olarak, Rönesans ile başlayan Fransız İhtilali ve Sanayi Devrimi ile devam eden süreç kabul edilmektedir. Aklın ve bilimin egemen olduğu Rönesans anlayışı modern toplumdaki insanın kavrayışını tamamen değiştirmiştir. Bu anlayış sebebiyle iktidar üzerindeki dinî anlayışların baskısı azalmaya başlamıştır. Sanayileşme ise kırsaldaki iş gücünün şehirlere göçmesine sebep olmuş ve böylece yepyeni bir şehir hayatı başlamıştır. Sosyal hayatta yaşanan bu değişimler sonucu krala isyan eden ve iktidarı ele geçirmeye çalışan halklar milliyetçilik duygularının da tesiriyle Fransa'da ulusal bir devlet kurmuşlardır. Bu süreç geleneksel yönetim anlayışından modern yönetim anlayışına geçişlerinin serüveni olmuştur.

(Cevap E)

47. Demokratik düzenler, bir toplum ya da topluluğun kendisiyle ilgili kararları alabildiği, kendini yönetecekleri seçebildiği, denetleyebildiği gerektiğinde değiştirebildiği yönetim biçimidir. Demokratik düzenler, federal veya üniter yapıda olabilmektedir. Bu sebeple "federal devlet yapısı" demokratik düzenlerde aranan bir özellik değildir.

(Cevap D)

48. A, B, C ve D şıklarında siyasi partilerin temel özellikleri verilmiştir. Siyasi partiler iktidarı ele geçirmek için halkın desteğine ihtiyaç duyar, ülke geneline yayılmış bir örgütlenme biçimi vardır, parti programı çerçevesinde toplumu yönetim biçiminin temel ilkelere belirler.

(Cevap E)

49. A, B, C ve D şıklarında verilen özellikler "Birleşik Devlet" türüne aittir. Siyasal iktidarın paylaşıldığı, birden çok devletin bir araya gelmesiyle oluşturulan, içişlerinde bağımsız ayrı bir anayasaya ve yasama organına sahip ancak dışişlerinde ortak bir federal anayasaya ve yasama organına bağlı devlet türü "Birleşik Devlet"tir. Konfederasyon ve federasyon şeklinde örgütlenen devletler buna örnek verilebilir. (ABD, Rusya, Pakistan, Almanya).

(Cevap E)

50. Bir siyasal ideoloji olan liberalizmin içerdiği başlıca değer ve ilkeler arasında bireycilik, özgürlük, hukuk devleti, çoğulculuk, eşitlik, özel mülkiyet, serbest piyasa, hoşgörü ve akıl sayılabilir.

(Cevap C)

51. Davranışçı İstatistiksel Yaklaşımın öncüleri Charles Merriam ve Harold D. Laswell'dir. Bu yaklaşımın konusu, siyasetteki ölçülebilir olgulardır. İstatistik bu yaklaşımın temel aracıdır ve bu da siyaset bilimini ölçülmesi mümkün olmayan konuları inceleyemez hale getirdiğinden siyaset biliminin kapsamını daraltmaktadır.

(Cevap C)

52. Parlamenter sistemde, adından da anlaşılacağı üzere iktidarın yoğunlaştığı kilit organ meclistir. Parlamenter sistemlerde yumuşak bir kuvvetler ayrılığı söz konusudur. Yürütme ve yasama organları arasında işbirliği ve etkileşim mekanizması bulunur. Bunun yanında karşılıklı bir bağımlılık söz konusudur. Örneğin yürütme organı görevine başlamak için yasanın güvenoyuna ihtiyaç duyar. Aynı şekilde görevini sürdürürken de her an meclisten gelecek bir güvensizlik oyuyla düşebilir. "D" seçeneğinde verilen ifade ise parlamenter sistemler için değil Başkanlık sistemi için geçerli bir özelliktir.

(Cevap D)

53. Sosyal politika Latince bir kelime olan "socius" "politika" kavramlarından türemiştir. Politika, "belirli bir amaca yönelik önlemler bütünü", socius ise "ortak dost arkadaş" anlamlarını taşımaktadır. Bu iki kelimenin bir araya gelmesiyle oluşan sosyal politika ise devletin belirlenen toplumsal amaç ve hedeflere ulaşmak için aldığı kararlar ve yürüttüğü uygulamalar bütünü anlamı taşımaktadır. Bu çerçevede en genel anlamı ile bir sosyal politika tanımını yapmak gerekirse; bir ülkede devletin ülke insanının mutluluğu ve refahı hedefine yönelik olarak ülke insanının sağlığı, eğitimi, güvenliği, beslenmesi, korunması, barınması ve istihdamının sağlanması yönünde aldığı kararlar ve sürdürdüğü uygulamaların bütünü sosyal politika olarak tanımlanabilir.

(Cevap D)

54. Referandum, halk vetosu, halk teşebbüsü ve temsilcilerin azli yarı doğrudan demokrasinin araçlarıdır. Eşitlik ise demokrasinin dayandığı ilkelerden biridir.

(Cevap A)

55. • "Kültür ve Miras", antropoloji, tarih bilgisini;
• "İnsanlar, Yerler ve Çevreler," coğrafyayı;
• "Üretim, Dağıtım ve Tüketim" ekonomiyi;
• "Etkin Vatandaşlık" vatandaşlık ve hukuk bilgisini içermektedir.

"Bilim, Teknoloji ve Toplum" ve "Küresel Bağlantılar" disiplinler arası alanlardır.

(Cevap E)

56. Eski insan topluluklarının bıraktığı ve bugüne kadar ulaşan, genellikle toprak altından çıkarılan maddî kültür varlıklarının saptanmasını bunların incelenmesiyle geçmiş kültürlerle, yaşam ve geçim biçimlerine ilişkin bilgilerin elde edilmesini amaçlayan disipline arkeoloji denir.

(Cevap B)

57. Fiziki coğrafyanın kurucusu kabul edilen Humboldt (1769-1859) araştırmalarının sonuçlarını "Cosmos" (Kainat) adlı kitapta toplamıştır. Humboldt'un coğrafyanın gelişimine asıl katkıları ise coğrafyaya bilimsel anlamda gözlem metodu ile dağılım, bağlantı ve sebep-sonuç bilimsel ilkelerini kazandırması, ayrıca coğrafi bazı konuları ifadede kullanılan izohips (eşyüksekti eğrisi), izoterm (eşsıcaklık eğrisi), izobat (eş derinlik eğrisi), profil, kesit gibi ortak terimleri kullanmış olmasıdır.

(Cevap A)

58. Sosyalizmin Öğeleri Şunlardır;

- **Topluluk:** Sosyalizmin temel vurgusu insanların sosyal varlıklar olduğu ve ancak bir topluluğun üyesi olarak kendilerini gerçekleştirebilecekleridir.
- **Kardeşlik:** İnsanlar aynı topluluğun parçası oldukları için, savaş değil işbirliği ve kardeşlik duygusuyla hareket ederler.
- **Sosyal Eşitlik:** Sosyalist düşüncede, liberal düşüncedeki fırsat eşitliği nosyonunun yerine sosyal eşitlik almıştır.
- **İhtiyaç:** Sosyalizmin sosyal eşitlik anlayışına paralel olarak iktisadi alanda da eşitlik istemi, kaynakların dağılımında da eşitliği öngörür.
- **Sosyal Sınıf:** Sosyalistlere göre toplum, aralarında uzlaşdırılmaz çelişkiler bulunan sınıflardan oluşmuştur. Bu düşüncede tarihin itici gücünü işçi sınıfı oluşturur.
- **Ortak Mülkiyet:** Sosyalizmde özel mülkiyet bencilik ve sömürünün araçlarından biridir. Onun yerine ortak mülkiyet eşitliği sağlayan bir sistem olarak kabul edilir.

(Cevap D)

59. Parçada sözü kişi Ziya Gökalp'tir.

(Cevap B)

60. Morgan, Spencer, Taylor, Bachofen, Maine ve Marks önce gelen evrimci düşünürlerdendir. R. Benedict ise kültür kişilik kuramının önde gelen isimlerindedir.

(Cevap A)

61. Arzu Öğretmen, değerlendirme boyutu ile ilgili hiçbir uygulama yapmamıştır. Öğrencilerin dersin başlangıcında hazırbuluşluk düzeylerini, süreç devam ederken ortaya çıkabilecek öğrenme eksiklikleri ve yanlışlarını ve sürecin sonunda kazanımları gerçekleştirme düzeylerini ölçme ve değerlendirme planda yer olmalıdır.

(Cevap E)

62. A, B, D ve E seçeneklerinde verilen kazanımlar 6. sınıf düzeyinde "Etkin Vatandaşlık" öğrenme alanında yer alır.

C seçeneğinde verilen kazanım 7. sınıf düzeyinde "Etkin Vatandaşlık" öğrenme alanında yer alır.

(Cevap C)

63. Egan'a göre romantik dönem özellikleri gösteren ilköğretim öğrencileri tarihsel kavramlarla özdeşleşme ve onların zaferlerini paylaşma eğilimindedir. Bu aşamada çocuklar insanların en belirgin özellikleri ile ilgilenir. Tarihe mal olmuş kahramanların öyküleri ilgilerini çeker.

(Cevap C)

64. Soruda verilen öğretim tekniği Rulman tekniğidir. Rulman tekniği ders ortamını hareketlendirmek, tartışma imkanı sunmak, öğrencilerin empati ve dinleme yeteneklerini geliştirmek için uygulanır.

(Cevap B)

65. Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler: Bu yetkinlikler kişisel, kişilerarası ve kültürlerarası yetkinlikleri içermekte; bireylerin farklılaşan toplum ve çalışma hayatına etkili ve yapıcı biçimde katılmalarına imkân tanıyacak; gerektiğinde çatışmaları çözecek özelliklerle donatılmasını sağlayan tüm davranış biçimlerini kapsar. Vatandaşlıkla ilgili yetkinlik ise bireyleri, toplumsal ve siyasal kavram ve yapılarla ilişkin bilgiye, demokratik ve aktif katılım kararlılığına dayalı olarak medeni hayata tam olarak katılmaları için donatmaktadır

(Cevap C)

66. A, B, D ve E seçeneklerinde verilenler 018 yılında yayımlanan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'na göre aşağıdakilerden hangisi 7. Sınıf "Üretim, Dağıtım Ve Tüketim Alt Öğrenme Alanı"nın kazanımlarındandır.

(Cevap C)

67. **Zaman şeridi:** Görsel öğrenmeyi temel alan öğrencilerin geçmişten günümüze meydana gelen siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel olayları bir dizi halinde göreyerek karşılaştırmalar yapabildikleri bir grafik türüdür. Soruda verilen zaman türü tematik zaman şerididir.

1. **Klasik Zaman Şeritleri:** Öğrencilerin zamanın her iki yüzünü de (MÖ ve MS) görmelerini sağlayan ve tarih öncesi dönemlerden başlayarak tarihi dönemleri başlangıç ve bitişleriyle kavramalarını amaçlayan öğretim materyalleridir.

2. **Açıklamalı Zaman Şeritleri:** Olaylar sadece öncelik sonralık ilişkisine göre sıralı olarak verilmekle kalmaz; aynı zamanda olayın sebebini, gelişimini, sonucunu vb. açıklayan çeşitli ifadelerle anlatılır

3. **Görsel Zaman Şeritleri:** Tarihi olayların kronolojik bir akış içerisinde görsellerle verildiği tarih şeritleridir.

4. **Tematik Zaman Şeritleri:** Tarihin genel akışına odaklanmak yerine bir konu/tema bağlamında hazırlanan zaman şeritleridir. Belirli bir konu ile sınırlandırıldığı için ele alınan temanın zaman içerisindeki değişiminin veya gelişiminin daha ayrıntılı olarak incelenmesine olanak sağlayabilir.

5. **Biyografik Zaman Şeritleri:** Kişinin hayatındaki önemli olayların, deneyimlerin, bölümlerin ve girişimlerin doğrusal bir zaman anlayışıyla verildiği materyallerdir.

6. **Otobiyografik Zaman Şeritleri:** Bireyin hayatını konu alan açıklamalarla ve görsellerle desteklenerek oluşturulan zaman şeritleridir.

7. **Senkronik (Eşzamanlı) Zaman Şeritleri:** Birden fazla unsurun tarihsel sürecinin senkronik olarak tek bir ortam üzerinde verildiği ve öğrencilerin olayları eşzamanlı olarak görmelerine ve anlamalarına olanak sağlayan materyallerdir.

8. **Gelişimsel Zaman Şeritleri:** Tarihsel bir olayın seyirini başlangıcından sonuna kadar farklı değişkenleri de dikkate alarak hazırlanmış materyallerdir.

9. **Canlı Zaman Şeritleri:** Öğrencilerin katılımıyla oluşturulan zaman şeritleridir. Öğrencilerin farklı bireyi temsil ettiği biyografik zaman şeridi olabileceği gibi hazırladıkları materyaller, giydikleri kıyafetler ve hazırladıkları konuşma metinleri ile belirli bir dönemi temsil ettikleri tematik zaman şeritleri şeklinde de olabilir

10. Dijital Zaman Şeritleri: Canlı zaman şeridi dışındaki diğer tüm zaman şeritlerinin formatında hazırlanabilir. Dijital teknolojilerdeki gelişmenin bir sonucu olarak farklı konularda olduğu gibi zaman şeridi hazırlamaya yönelik debirçok yazılım ve web sitesi oluşturulmuştur.

(Cevap B)

68. Araştırmacı, çoktan seçmeli sorulardan oluşan bir test ile doğru-yanlış tipi sorulardan oluşan bir testi öğrencilere uygulamış ve öğrencilerin bu iki testten benzer puanlar aldığını tespit etmiştir. Araştırmacı bu uygulamada kullanılan soru türleri ile öğrencilerin aldıkları puanlar arasındaki korelasyonu hesaplamıştır. Yani kullanılan soru (madde) türünün öğrenci puanlarına etkisini araştırmıştır.

Bağımsız Değişken: Bir araştırmada diğer değişkenleri etkileyen ve etkisi araştırılan değişkendir. "Neden" değişkeni olarak da bilinir.

Bağımlı Değişken: Bir araştırmada bağımsız değişkene göre değerler alan yani bağımsız değişkenden etkilenen değişkendir. "Sonuç" değişkeni olarak da bilinir.

Buna göre, bu araştırmacının bağımsız değişkeni, testlerde kullanılan madde türüdür.

(Cevap A)

69. Soruda verilen kazanımların doğrudan ilişkili olduğu beceri iletişim ve medya okuryazarlığıdır.

(Cevap B)

70. Edward de Bano tarafından geliştirilen altı şapkalı düşünme tekniği öğrencilerde yaratıcılığı ve empati yeteneğini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Altı şapkalı düşünme tekniği düşünmenin sistematikleştirilmesi ve konuya farklı perspektiflerden bakabilme adına önemli bir tekniktir. Farklı renkteki şapkaların her biri farklı bir düşünme biçimini yansıtmaktadır. Zeynep Öğretmen konuya ilişkin tarafsız, duygusal, olumlu ve olumsuz bakış açılarını ortaya koyarak altı şapkalı düşünme tekniği kullanmıştır.

Düşünme Şapkaları

- 1. Beyaz Şapka:** Tarafsız şapkadır. Net bilgiler ve sayısal ispatlara dayandırma var.
- 2. Kırmızı Şapka:** Duygusal şapkadır. Heyecanlıdır, kontrolsüzdür, hisleriyle davranır.
- 3. Siyah Şapka:** Kötümser şapkadır. Negatif düşünceler, olumsuz yönlerini görme vardır.
- 4. Sarı Şapka:** Avantajlar şapkasıdır. İyimserdir, iyi niyetleri görme vardır.
- 5. Mavi Şapka:** Kontrol eden, serinkanlı ve durumu analiz ederek sonuçlar bulmaya çaba gösteren düşüncelerdir.
- 6. Yeşil Şapka:** Yenilikçi, üretken, girişimci, alternatif düşüncelerdir.

(Cevap C)

71. Öğretmenin süreç içerisinde öğrencilere çeşitli roller dağıtıp gerçekleştirdiği canlandırma drama çalışmasıdır. Bu çalışma aynı zamanda gerçeğe ilişkin bir model sunduğu için benzetim uygulamasıdır.

(Cevap A)

72. Drama etkinliğinde görevlendirdiği öğrencilerle çeşitli problem durumları oluşturarak öğrencilerin bununla başa çıkma becerilerini sağlamış yani problem çözme becerisine yönelik bir etkinlik gerçekleştirmiştir. Aynı zamanda seçtiği konu ve uygulama ile sosyal katılım ve gözleme yönelik de bir çalışma gerçekleştirmiştir. Sürecin sonunda gerçekleştirdiği tartışma etkinliği öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerinin geliştirilmesine hizmet etmektedir. Kronolojik düşünmeye ilişkin bir etkinlik yoktur.

(Cevap C)

73. Soruda verilen kazanımlar 6. sınıfta yer alan "İnsanlar, Yerler ve Çevreler" öğrenme alanında yer almaktadır.

(Cevap D)

74. Düşün - eşleş - paylaş öğrencilerin problem çözme becerilerinin gelişimini sağlayan bir tekniktir. Banu Öğretmen de sınıfa getirdiği problem durumunun öğrenciler tarafından çözülmesinde bu uygulama aşamalarını izlemiştir.

(Cevap A)

75. Yusuf Öğretmen'in sorduğu sorulardan A seçeneğinde yer alan soru duyuşsal alanın tepkide bulunma basamağı içerisinde yer alır.

(Cevap A)

1. I. Balkan Savaşı başlamadan önce İtalya, On İki Ada ve Rodos'u işgal etmiştir. Dolayısıyla I. Balkan Savaşı'nda alınan yenilgide İtalya'nın bu faaliyeti etkili değildir. I. Balkan Savaşı yenilgisinde ordu içerisine siyaset girmesi ve su-baylar arasındaki ast-üst ilişkisinin zedelenmesi etkili olmuştur. Ayrıca savaş öncesi 120 tabur terhis edilmiş dolayısıyla bölge savunmasız bırakılmıştır.

(Cevap D)

2. I. Mecliste Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Grubuna I. grup, muhaliflerin kurduğu gruplara ise II. grup denmiştir. 1920–1923 arası dönemde faaliyet gösteren I. Mecliste partiler olmayıp gruplar vardır. Bu gruplar vatanın kurtuluşu noktasında ortak hareket etse de farklı düşüncelere sahip kişilerden oluşmaktadır. B, C, D, E seçenekleri farklı gruplar arasında tartışma konusu olsa da Mustafa Kemal Paşa'nın Başkomutan olması kanununun mecliste bütün grupların oylarıyla kabul edildiği için tartışma konusu olmayan konulardan biridir.

(Cevap A)

3. Boğazlar, Lozan Konferansı'nda üzerinde çok tartışılan konu olmuştur. Sonuç olarak boğazların her iki yakasının askersizleştirilmesine ve geçişi sağlamak için başkanı Türk olan uluslararası bir kurulun oluşturulmasına karar verilmiştir. Bu kurul Boğazlar Sözleşmesini imzalayan dokuz devletin delegelerinden oluşuyordu. Bunlar İngiltere, Fransa, İtalya, Japonya, Romanya, Rusya, Sırp-Hırvat-Sloven devleti. Buna göre, Lozan'da Boğazlar Sözleşmesi'ne her üç devlet de imza atmıştır. Dolayısıyla bu üç devletin temsilcileri de oluşturulan Boğazlar Komisyonu'nda yer almıştır.

(Cevap E)

4. II. Dünya Savaşı'ndan 1991'e kadar devam eden dönemde dünya doğu ve batı olmak üzere iki kutba ayrılmıştır. Uluslararası askeri ve siyasi gerginliklerin yaşandığı bu dönemde doğu ülkelerine SSCB, batı ülkelerine ise ABD önderlik etmiştir. Bloklara öncülük eden ABD ve SSCB'den dolayı bu dönem iki kutuplu sistem olarak anılmaktadır.

(Cevap C)

5. Hitler'in Sovyet komünizmini yok etmek, "Hayat Sahası" içerisine giren yerleri hâkimiyeti altına almak amacıyla Baltık'tan Romanya'ya kadar uzanan geniş bir cephede başlattığı harekâta "Barbarossa Harekâtı" denir. 1941'de başlayan bu harekât, tarihin en geniş çaplı askeri harekâtı olarak nitelendirilmektedir. Bu harekât sonunda Almanya SSCB'den büyük ölçüde toprak elde etmiş, ancak planladığı gibi SSCB'yi yok edememiştir.

(Cevap C)

6. **Candar:** Saray muhafızıdır.

Camedar: Selçuklu sultanının elbiselerini muhafaza eden görevlidir.

Bazdar: Sultanın doğan, atmaca gibi av kuşlarına bakan ve taşıyan görevlidir.

Abdar: Sultan elini yıkadığı zaman, ibrik ve leğen tutan görevlidir.

Hansalar: Selçuklu sultanlarının mutfaklarında gerekli olan malzemeyi tedarik eden saray görevlisidir.

(Cevap C)

7. 8-9 Haziran 1908'de Rus çarı ve İngiliz kralı Reval'de buluşarak Boğazlar konusunu görüşmüş ve Makedonya'da ıslahat yapılmasını istemiştir. Osmanlı-Alman yakınlaşmasını tehlikeli bulan İngiltere Reval Görüşmesi'yle Rusya'yı Balkan politikasında serbest bırakmıştır.

(Cevap B)

8. Kurtuluş Savaşı Hazırlık Dönemi'ndeki Erzurum Kongresi'nde oluşturulan Temsil Heyeti TBMM açılana kadar bir hükümet ve meclis gibi hareket etmiştir. Temsil Heyeti, faaliyet gösterdiği dönemde koşulsuz bağımsızlığın hedeflediği bir politika izlemiştir.

(Cevap D)

9. Hz. Muhammed'in hayatını anlatan eserlere siyer, gazalarını anlatan eserlere ise megazi adı verilir. İslam tarih yazıcılığı bu konulara dair bilgilerin toplanması ve kaydedilmesiyle başlamıştır. Urve b. ez-Zubeyr, Vakidî (öl. 823), Meda'ini (öl. 840) gibi isimler bu alanlarda eser veren ilk müelliflerdir.

(Cevap B)

10. 1756–1763 yılları arasında İngiltere ve Fransa arasında Yedi Yıl Savaşları yapılmıştır. Bu savaşlar 1763 Paris Antlaşması ile sona ermiştir. Fransa bu antlaşma ile Uzakdoğu'daki sömürgelerini İngiltere'ye kaptırmıştır. İşte bu gelişmeden sonra Fransa 1798'de İngiltere'nin Uzakdoğu sömürgelerine gitmesine engel olmak ve İngiltere'yi ekonomik açıdan zor durumda bırakmak için Mısır'ı işgal etmiştir.

(Cevap B)

11. Mustafa Kemal tarafından hazırlanan ve 22 Haziran 1919'da ülkenin tüm mülki amir ve askeri komutanlarına gönderilen Amasya Genelgesi Kurtuluş Savaşı Dönemi'nde geniş çaplı kararların alındığı ilk genelgedir. Fakat onu daha da önemli kılan daha sonra başlayacak olan silahlı mücadele döneminin amacını, yöntemini ve gerekçesini ortaya koyarak ulusal mücadeleye katılımı artırmış olmasıdır.

(Cevap A)

12. Feodallerin kral karşısındaki haklarını garanti altına alan ilk belge Manga Carta'dır. Latince "Büyük Sözleşme", "Büyük Ferman" anlamına gelen Magna Carta, Haziran 1215'te İngiltere kralı ile baronlar arasında imzalanmıştır. Kralı diğer insanlar gibi kanunlara uymak zorunda bırakan Magna Carta günümüzde anayasacılık hareketinin ilk adımı olarak değerlendirilmektedir.

(Cevap A)

13. Görüşlerinin temelini her türlü müdahaleden uzak bir ekonomik yaşam biçimi oluşturan ve ekonomide "Laissez-faire" (bırakınız yapsınlar) ilkesini benimseyenlere "fizyokratlar" denir. Fizyokraktlara göre ekonomik, toplumsal ve siyasal tüm kurumlar doğal yasalara bağlı bulunuyordu. Bu durumda ekonomiyle dışarıdan yapılacak herhangi bir müdahale bu düzeni bozacağından insanların mutsuz olmasına neden olacaktır. Bu nedenle yapılacak düzenlemelerin doğal düzene uygun olması gerekliydi ve devlet ancak özel mülkiyeti korumak için kamuyla ilgili bazı konularda müdahalede bulunabilirdi.

(Cevap B)

14. Thomas More 1516 yılında basılan "Ütopya" adlı eserinde olmayan bir ülkeyi ve hayali bir düzeni anlatmaktadır. More, insanların mutlu olabilecekleri bir düzen arayışı içindedir. Teknolojik gelişmeler sonucu kapitalist ilişkilerin ortaya çıkması ve sermaye birikimi ile sosyal sınıflar arasındaki dengesizliğe özel mülkiyetin yol açtığı düşüncesindedir. Nitekim "Ütopya" adlı eserinde de "Herkes çalışır ama hiçkimsenin özel mülkiyeti yoktur." demektedir.

(Cevap E)

15. İktisadi sistemi, devlete ait toprakların vergi veya gelirlerinin asker veya sivil erkana maaşlarına karşılık verilmesi uygulamasıdır. Başta Harzemşahlık olmak üzere Müslüman Türk devletlerinin birçoğunda görülen bu sistemi ilk olarak Büyük Selçuklu Devleti uygulamıştır. Karadeniz'in kuzeyinde ve canlı bir ticari hayata sahip olan Hazarlar iktisadi sistemini uygulamamışlardır.

(Cevap A)

16. Her üç gelişme de 622'de meydana gelen Hicretten önce vuku bulmuştur.

Habeşistan'a hicret 615'te gerçekleşmiştir ki Müslümanların ilk hicreti olarak bilinir. Akabe biatları ise 620 ve 622'de gerçekleşmiştir. İsrâ ve Mirac hadisesi de yine Hicretten önce meydana gelmiştir.

(Cevap E)

17. A, B, C ve D seçeneklerinde yer alan ifadeler Emevîlerin özellikleri arasında yer alır. Fakat Emevîler sınırları içerisinde yaşayan bütün Müslümanları eşit kabul etmediler. Aksine Müslümanlar arasında ayırım yaptılar. Arap olmayan Müslümanlara azatlı köle manasına gelen "Mevalî" dediler. Hatta Arap olmayan Müslümanlardan cizye vergisi aldıkları dönem de oldu.

(Cevap E)

18. Osmanlı elçilerinin elçilik görevlerine dair yazdıkları eserlere "Sefaretnâme" denmiştir. Osmanlı elçilerinin yazdığı ilk elçilik raporu Fatih Sultan Mehmet döneminde Avusturya'ya elçi olarak giden Hacı Zağanos'a aittir. Hacı Zağanos Paşa, 1453-1456 yılları arasında sadrazamlık yapmış bir Rum devşirmedir.

(Cevap A)

19. Akadlar, Mezopotamya'ya ilk gelen uygarlıklardır. Akadlar, MÖ 2350-2150 yılları arasında Güney Mezopotamya'da güçlü bir devlet kurmuşlardır. Sargon tarafından kurulan Akad İmparatorluğu, tüm Mezopotamya'yı egemenliği altına alarak, merkezi bir yönetim oluşturmuştur. Tarihte bilinen ilk imparatorluk ve ilk düzenli ordu Akadlar tarafından kurulmuştur. Sargon'un ölümünden sonra devlet zayıflamış ve Sümerler tarafından siyasi varlığına son verilmiştir.

(Cevap D)

20. Kavimler Göçü'ne sebep olan Türk topluluğu Hunlardır. Hunlar, Asya Hun Devleti'nin yıkılmasından sonra büyük kitleler halinde Batı'ya göç etmişlerdir. (MS IV. yüzyıl) Türklerin Hazar ve Karadeniz'in Kuzeyinden Volga Nehri'ni geçerek Doğu Avrupa içlerinde ilerlemesiyle birlikte bu bölgede yaşayan Ostrogotlar, Vizigotlar ve Vandallar daha Batı'ya göç ederek Roma İmparatorluğu sınırlarına girmek zorunda kalmışlardır. İşte bu göç hareketine Kavimler Göçü denir.

(Cevap B)

21. Tarih öğretim programlarıyla geliştirilmek istenen becerilerden bazılarını şu şekilde sıralayabiliriz:

- Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma,
- Eleştirel ve yaratıcı düşünme
- İletişim kurma
- Araştırma, sorgulama ve problem çözme
- Bilgi teknolojilerini kullanma
- Girişimcilik
- Tarihsel düşünme, kavrama, analiz ve yorum
- Kaynakları kullanma
- Yansıtıcı düşünme
- Kronolojik düşünme

(Cevap A)

22. Soru kökünde "Yansıtıcı düşünme" kavramının tanımı verilmiştir. Yansıtıcı düşünme, gelecek çalışmaları için ne öğrendiğini değerlendirme şeklinde de tanımlanabilir.

(Cevap B)

23. Fransız İhtilali'nin getirdiği milliyetçilik akımı ve Sanayi Devrimi sonucunda ortaya çıkan sömürgecilik yarışı I. Dünya Savaşı'nın çıkmasında etkili olmuştur. Ancak Bolşevik Devrimi'nin I. Dünya Savaşı'nın nedenleri ile bir bağlantısı olmayıp savaş esnasında Rusya'da meydana gelen bir gelişmedir. I. Dünya Savaşı'nın devam ettiği yıllarda Rusya'da yaşanan Bolşevik İhtilali (1917 Ekim Devrimi) sonucunda Çarlık Rusya yıkılarak yerine Sovyet Rusya kurulmuş ve yeni kurulan Rus yönetimi savaş yanlısı olmadığı için Brest-Litovsk Antlaşması (3 Mart 1918) ile savaştan çekilmiştir. Sovyet Rusya bu antlaşma ile Kars, Ardahan ve Batum'u Osmanlı Devleti'ne geri vermiştir.

(Cevap C)

24. I. Dünya Savaşı sırasında Osmanlı Devleti'nin kendi toprakları dışında müttefiklerine yardım amacıyla savaştığı cepheler, Galiçya ve Makedonya Cepheleridir.

Kafkas (Doğu) ve Kanal taarruz cepheleri; Çanakkale, Irak-Hicaz ve Suriye-Filistin savunma cepheleridir.

(Cevap E)

25. Sorudaki açıklamada Türkiye'deki işçi göçlerine değinilmemiştir. Ülkemizden yurt dışına göç eden işçilerin önemli bir kısmı, Avrupa ülkelerine gitmektedir. Avrupa'ya doğru gerçekleşen işçi göçleri, 1960 yılından sonra büyük bir önem kazanmıştır. Bunun nedenleri; bu dönemde Türkiye'de büyük bir iş gücü fazlasının ortaya çıkması ve Avrupa'nın ise iş gücüne ihtiyaç duymasıdır. Başta Almanya olmak üzere Fransa, Hollanda, İngiltere, Belçika ve İsveç, Türklerin en çok göç ettiği ülkelerdir. Yurt dışına giden vatandaşlarımızın sayısı 3 milyonu geçmiştir.

(Cevap E)

26. Sebastian Del Cano; Magellan'ın başlattığı dünyanın etrafında tam bir tur dönüş keşfini tamamlayan denizcidir.

Von Humbolt (Van Hambolt) coğrafyanın metodolojisini oluşturmuş, coğrafya biliminin ilkelerini ortaya koymuş ve fiziki coğrafyanın öncüsü olmuştur. Çalışmalarını *Cosmos* isimli eserinde toplamıştır. *Coğrafya İliminde Tarihi Esaslar ve Mukayeseli Genel Coğrafya* adlı eserin sahibi Karl Ritter beşerî coğrafyanın öncüsü olmuştur. Bir diğer Alman coğrafyacı Fredrich Ratzel (Firederik Ratzel) *Antropo Coğrafya* (Beşerî Coğrafya) isimli eserini yazmıştır. Bunun yanında siyasi coğrafyanın kurucusu olmuştur. Yakın Çağ'ın ünlü Fransız coğrafyacısı P. Vidal de la Blache (Vidalö la Bilaçhe) bölgesel coğrafya akımının öncüsü olmuştur.

(Cevap B)

27. Volkan konileri, volkanizma sonucu magmadan gelen ve yeryüzünde üst üste biriken malzemelerin özelliğine göre oluşur. Bunlar kül konileri (cüruf) ile kalkan ve tabakalı (strato) volkanlardır Kül konileri, volkandan çıkan kül ve tüflerin baca etrafında birikmesiyle oluşur. Tabakalı volkanlar da lav ve tüflerin üst üste katmanlar şeklinde birikmesiyle meydana gelir. Kalkan volkanlar ise çok akıcı olan lavların volkandan çıktıktan sonra çevreye yayılmasıyla oluşan geniş konilerdir.

(Cevap B)

28. Lünet; rüzgar biriktirmeleri sonucu oluşan yeryüzü şekillerindedir. Rüzgar aşındırmasının çok kuvvetli olduğu kurak alanlarda rüzgarların taşıdığı malzemeler göllerden ya da bataklıklardan geçerken bünyesine nem alır. Nem aldığı için ağırlığı artar, göl veya bataklığın kenarında birikir. Bu şekilde birikerek oluşan bu malzemelere "lünet" denir.

Rüzgârlarla birlikte taşınan kum boyutundaki malzemeler, önlerine çıkan engellere çarparak rüzgâr aşındırmasını (korrazyon) gerçekleştirir. Bunun yanı sıra rüzgârlar, diğer dış kuvvetlerle birlikte yeryüzü şekillerini aşındırmayı sürdürebilir. Örneğin yüzey sularının etkisiyle zayıflayan kaya yüzeylerinde rüzgârların da etkisiyle tafoni adı verilen oyuklar oluşur. Yatay tabakaların görüldüğü alanlarda zayıf malzemenin aşınması sonucu tek tepeler hâlinde yükselen diklikler meydana gelir. Bu kayaların zamanla alt kısımlarının aşınması sonucu mantar kaya adı verilen şekiller oluşur.

Rüzgâr aşındırmasının şiddetli olduğu alanlarda toprağın ve küçük boyutlu malzemelerin taşınması sonucu kayaların yüzeyi kapladığı bir alan kalır. Bu arazilere çöl kaldırımı ya da hamada adı verilir. Rüzgârların etkisiyle kurak ve yarı kurak bölgelerde bazı aşınım şekilleri oluşur. Gevşek yapılı kayaların zayıf kısımlarının aşındırılmasıyla hâkim rüzgâr yönüne paralel uzanan oluklar olan yardanglar oluşur. Bu U profilli oluklar, özellikle Orta Asya çöllerinde çok sık görülür.

(Cevap E)

29. Subtropikal çöller; 30° dinamik yüksek basınç alanı üzerindeki karalar ile Asya ve Kuzey Amerika kıtalarının iç kesimlerinde etkili olan iklimdir. Sıcaklık ortalaması 30°C civarında olup günlük sıcaklık farkı fazladır. Yağışlar yükselim yağışı şeklinde olur. Yıllık toplam yağış miktarı 200 mm' nin altında olup yağış yıl içine düzenli dağılmamıştır. Doğal bitki örtüsü kuraklığa dayanıklı otlar ve kaktüs gibi dikenli bitkilerdir.

Bu iklim tipinde yıl içinde güneşli gün sayısı fazla ve buna bağlı olarak da bulutluluk değeri oldukça düşüktür.

(Cevap C)

30. Hekistotermal bitkiler; sıcaklık ihtiyacı en az olan ve düşük sıcaklıklara dayanıklı olan bitkilerdir. Tundra bölgelerinde yaygındırlar. Buna göre sorudaki dünya haritasında işaretlenen, Kanada'nın kuzeyinde yer alan III nolu alanda bu tür bitkilere rastlanabilir.

(Cevap C)

31. İntazonal topraklar, zonal topraklar arasında adacıklar hâlinde oluşan, iklimden çok çevresel özelliklere göre biçimlenen topraklardır. İntazonallerin oluşmasında daha çok kayaların özelliği ve topoğrafya etkili olmaktadır. Bu topraklar hidromorfik, halomorfik ve kalsimorfik topraklar olarak sınıflandırılmaktadır. İntazonal gruba dahil edilen halomorfik topraklara Konya Havzası'nda, Erzurum Ovası'nın bazı kesimlerinde, Küçük Menderes ve Büyük Menderes deltalarının denize yakın olan kesimlerinde rastlanır. Bu alanlarda yazın buharlaşmaya bağlı olarak suda çözülmüş hâldeki tuzlar, yüzeyde birikir. Bu tür topraklar tarıma elverişli değildir.

(Cevap E)

32. • **Fiyort Kıyı Tipi;** Buzul vadilerinin, buzullar eridikten sonra deniz altında kalmasıyla oluşan kıyı tipidir.
- **Dalmaçya Kıyı Tipi;** Kıyıya paralel uzanan sıra dağların deniz altında kalmasıyla oluşan kıyı tipidir.
- **Mercanlı Kıyı Tipi;** Bu tip kıyılarına tropikal kuşakta rastlanır. Mercan adı verilen canlılar sığ ve sıcak sularda yaşamaktadır. Bu canlıların kalıntısı üst üste birikerek bazen deniz yüzeyine kadar çıkmakta ve bu tip kıyıları oluşturmaktadır.
- **Limanlı Kıyıları;** Bu tip kıyıları, deniz altında kalmış geniş akarsu vadilerinin bulunduğu yerlerde gelişir. Bu vadilerin önünde dalgakıran görevi gören kıyı okları oluşmuştur.

Ria Kıyı Tipi; Akarsu vadilerinin deniz altında kalması sonucu oluşan kıyılarıdır. Deniz altında kalan akarsu vadileri, koyları oluşturur.

(Cevap D)

33. Bozkır doğal bitki örtüsü; ülkemizde İç Anadolu, İç Batı Anadolu, Ergene Havzası, Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu'da geniş yer kaplar. İlkbaharda yeşeren bozkırlar, sıcak ve kurak yaz döneminde kurumaktadır. Bozkırları oluşturan bitkiler çoğunlukla kuraklığa dayanıklıdır. Bunların bir kısmı dikenli, bir kısmı tüylü ve dikenlidir. Geven, yavşan otu, gelincik, çoban yastığı, peygamber çiçeği, yumak otu, üzerlik otu, deve dikenli, sütlağ ve kekik bozkırları oluşturan bitkilerin başlıcalarıdır. Ancak kızılıçık bir tür Psödomakidir. Psödomakiler (Yalancı makiler); Karadeniz kıyılarında görülen çalılardır. Bu çalılar da ormanların yok edilmesiyle ortaya çıkar. Psödomakiler, kışın yaprağını döken kızılıçık, geyikdeni, böğürtlen, yabancı erik, yabancı elma ve üvez gibi bitkilerden oluşur.

(Cevap B)

34. Soruda verilen dünya haritasında işaretlenen yerlerden; II (Batı Avrupa) nolu yer, III (ABD) nolu yer ve IV (Çin) nolu yer kalabalık nüfuslu olan sanayi bölgeleridir. Buralarda asit yağmurları görülme olasılığı fazladır. Oysa ki I (BeZilya) nolu yer ve V (Avustralya) nolu yerde sanayi gelişmemiş, nüfus seyrektr.

(Cevap B)

35. Tramp taşımacılık, yüke sahip olan iki liman arasında yapılan, belirli bir zaman ve tarihi olmayan taşımacılık türüdür. Ham petrol, yeraltı madenleri, kereste, kömür gibi geminin tamamına ya da büyük bir bölümüne yüklenebilen malzemelerin tek seferde taşınabilmesi esasına dayanır. Soruda geçen taşımacılık türü tramp taşımacılığıdır.

Liner taşımacılığa ise esas olan yük değil hizmettir. Zamanı ve tarih bellidir. Varılacak gidilecek limanların yeri bellidir. Tarife esaslı bir taşımacılık türüdür bu nedenle malzemeleri taşıyacak olan kişiler planlamalarını buna göre yaparlar. Geminin limana ulaştığı tarihte taşınacak malzemeleri firmaya verirler, gidecek olan yere malzemeler taşınır. Konteyner ve Ro-Ro taşımacılığı bu tür deniz yolu taşımacılığının örneklerindedir.

Ro-ro gemilerinin özellikleri arasında en önemlisi tekerlekli kara araçlarının gemilerle taşınabilmesidir. Kullanım amacına göre üretilen Ro-ro gemileri kapasite olarak feribotlardan daha büyüktür. TIR gibi büyük kara araçlarının taşınmasını sağlar.

Konteyner gemileri; uluslararası standartlardaki konteyner adı verilen yük kutularını taşımak için tasarlanmış, yük gemisidir.

Kruvaziyer gemi ise, içinde pek çok konaklama, yemek ve eğlence opsiyonları olan, çok yüksek standartlarda hizmet veren, önceden programlanmış belli başlı rotalar üzerinde, turistik amaçlı olarak seyahat eden yolcu gemilerine verilen isimdir.

(Cevap A)

36. "Benelüks" birlikteliği; Belçika, Hollanda ve Lüksemburg'un coğrafi, siyasi ve ticari iş birliğinin resmîyete dökülmesiyle oluşmuştur. Birlikteliğin ismi, bahsi geçen üç ülkenin isimlerinin ilk hecelerinin birleşiminden (Belgie, NEderland ve LUXemburg) meydana gelmektedir.3 komşu ülkenin dahil olduğu bu birliktelik aynı zamanda Avrupa Birliği'nin de öncüsü niteliğindedir.

Buna göre, Almanya ve İrlanda Benelüks ülkeleri arasında yer almaz.

(Cevap E)

37. Namib ve Atacama çölleri kıyılarda oluşmuşlardır. Bu alanlar, kutuplardan ekvatora doğru akan soğuksu akıntılarının, yağmur yerine sis ve soğuk rüzgârlar getirmesi yüzünden çölleşmişlerdir.

Soğuk su akıntılarının yağışı azaltan bir etkisi vardır. Soğuk akıntılar havayı alttan soğutarak alçalcı hava hareketlerine neden olurlar. Havanın alçalması yağış oluşumunu engeller. bu duruma örnek olarak Güney Afrika'nın batısında Namib kıyılarını verebiliriz. Bu kıyılardaki Benguela akıntısının etkisi ile kıyıda Namib Çölü oluşmuştur. Benzer durum Güney Amerika'nın batı kıyıları içinde geçerlidir. Dünyanın en kurak çöllerinden olan Şili'deki Atacama Çölü Pasifik Okyanusu kıyısındadır. Burada Peru (Humbolt) soğuk su akıntısı etkilidir.

Taklamakan Çölü ise deniz etkisine uzak olmanın yani karasallığın etkisi ile oluşmuştur.

(Cevap C)

38.

Yukarıdaki şekilde, ekvordan kutuplara doğru kalıcı kar sınırının değişimi gösterilmiştir. Bu şekle göre, kutuplara doğru gidildikçe kalıcı kar sınırı deniz seviyesine yaklaşmıştır. Bu durum üzerinde etkili olan en temel faktör, enlem yani sıcaklıktır. Buna göre, Türkiye'deki kalıcı kar sınırının İsviçre, Norveç ve Kanada gibi ülkelerden daha yüksek olması, ekvatora daha yakın olmasının bir sonucudur.

(Cevap B)

39. • Keops Piramidi – Mısır
• Tac Mahal – Hindistan
• İspanya Sahilleri – İspanya
• Ölüdeniz – Türkiye
• Fiyortlar – Norveç'te yer alır.

Kutuplarda 6 ay gece 6 ay gündüz yaşanır. Ekvator'a yakın olan Mısır, Türkiye, Hindistan ve İspanya'da yıl içerisinde hiçbir tarihte 19 saat gündüz yaşanmaz.

Sorudaki açıklamada İskandinav ülkelerinden bahsedilmektedir. Seçeneklerde ise, İskandinavya yarımadasında bulunduğu için yalnızca Norveç bu gruba dâhil edilebilir. Buna göre Norveç'e gelen turistler aynı zamanda bu ülkede bulunan fiyort kıyılarını görmek isteyeceklerdir.

(Cevap B)

40. Türkiye'de Karadeniz, Akdeniz ve karasal iklim özellikleri görülür. Marmara Bölgesi coğrafi bakımdan iklimlerin geçiş yeri konumdadır. Bölgenin, Çatalca – Kocaeli ve Yıldız Dağları Bölümünde Karadeniz, Güney Marmara'da Akdeniz, Ergene Bölümünde ise karasal iklim özellikleri etkilidir. Bu duruma bağlı olarak Türkiye'de iklim ve bitki örtüsü çeşitliliği bakımından en zengin olan bölge; Marmara'dır. Buna göre, kendi içinde, daha çok sayıda iklim-bitki örtüsü bölgesine ayrılabilir.

(Cevap A)

41. Nüfus piramidi üçgen şeklinde olan ülkelerde;

- Tarımda çalışanların oranı yüksektir.
- Sanayide çalışanların oranı düşüktür.
- Doğumlarla artan nüfus fazla olduğundan nüfus piramidinin altı geniştir.
- Kişi başına düşen milli gelir azdır.
- Eğitim, sağlık, ulaşım gelişmemiştir.
- İş imkanları azdır.
- Dışarıya göz fazladır.

(Cevap B)

42. • Kömür → Elmas
• Kalker → Mermer
• Granit → Gnays
• Kum taşı → Kuvarsit
• Kil taşı → Şişt

Kireç taşı kimyasal tortul kayalar arasında yer alır.

(Cevap A)

43. Gelişmiş ülkelerde doğurganlık oranı düşük olduğundan genç nüfus oranı azdır.

(Cevap D)

44. Türkiye'de aktif volkan yoktur. Bu yüzden İzlanda'daki volkan püskürmesine benzer bir durum yaşanmaz. Ayrıca okyanus kıyısında ve sürekli rüzgârların etki sahasında bulunmadığından ABD'de görülen tropikal kasırga ve hortumlara ve gel git olayı olmadığı için Endonezya'da yaşanan tsunamiye Türkiye'de rastlanması beklenemez.

(Cevap E)

45. II. ve III. taralı alanda nüfusun az olmasında bitki örtüsü ve sıcaklık ortalamalarının yüksek olması, V. alanda ise sıcaklık ortalamalarının düşük olması etkili olmuştur. IV. alanda çöller geniş yer kaplar. Bu duruma bağlı olarak bu alanda nüfus azdır.

(Cevap D)

46. Verilen tanımların doğru eşleştirmeleri "C" seçeneğinde yapılmıştır. Katılımcı Demokrasi; Halkın yönetime her süreçte katılımını öngörür. Seçmiş olduğu temsilcilerin belirlenmesinden başlayarak siyasal sürecin birçok noktasında siyaseti etkilemek ve karar alma biçiminde etki sahibi olmak katılımcı demokrasinin temel esaslarındandır.

(Cevap C)

47. Parçada yer alan görüşler J. J. Rousseau'ya aittir.

(Cevap A)

48. Kadının toplumsal rolünü amaçlayan siyasal hareket ya da ideolojinin adı feminizmdir. Korporatizm; örgütlü çıkarları yönetim sürecine dahil etme yöntemidir. Bir devletin iktidar veya hakimiyetini sınırları dışına genişletme politikası gütmesine "emperyalizm" denir.

(Cevap E)

49. Aktif statü hakları (siyasi haklar), kişilerin devlet yönetimine katılmasını sağlayan haklardır.

(Cevap C)

50. Pandekt Hukuku: Ortaçağ sonlarına doğru Batı Avrupa ülkelerinde ortaya çıkan Roma Hukuku'nun benimsenmesi 19. yüzyıldaki kanunlaştırma (codification) hareketlerine dek sürmüştür. Bu süreçte ortak hukuk (ius commune) olarak da kullanılan Roma Hukuku, Corpus Iuris Civilis'in en öncemli bölümü Digesta'nın Yunan dilindeki karşılığıyla Pandekt Hukuku olarak da adlandırılmıştır.

(Cevap C)

51. Siyasi parti, "belli bir program üzerinde birleşmiş kişilerin, bu programı normal seçim yolu ile gerçekleştirmek amacını güderek, kurmuş oldukları topluluk" veya "halk desteği sağlamak suretiyle siyasal iktidarın denetimini ele geçirmeye ve sürdürmeye çalışan, sürekli ve istikrarlı bir örgüte sahip olan siyasal topluluk veya kuruluş" ya da Teziç'in, F. Gogel'den aktardığı tanıma göre, "üyelerinin düşünce ve menfaatlerini gerçekleştirmek için iktidarı kısmen ya da tamamen elde etmek amacı ile siyasi hayata katılan teşkilatlanmış bir grup" olarak tarif edilebilir. 1982 Anayasası'na göre siyasi partiler, demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsurlarıdır.

(Cevap A)

52. B, C, D ve E'de verilen yazar-eser eşleştirmeleri doğrudur. Fakat "Kavgam" Adolf Hitler'e aittir.

(Cevap A)

53. Wallerstein küreselleşme olgusunu kapitalist ekonomik sisteminin işleyişine bağlı olarak incelemeye çalışmıştır. Wallerstein küreselleşmenin kapitalist sermayenin yayılmacılığının bir yansıması olarak görmüştür. Wallerstein'e göre ekonomik olarak daha güçlü ülkeler dünya ticaret düzenini kendi çıkarlarına göre düzenlemekte ve az gelişmiş ülkeleri doğal kaynaklar ve insan gücü açısından sömürmektedirler. Wallerstein küreselleşmenin ülkeler arasındaki eşitsizliği süreklileştirdiğini ileri sürmüştür.

(Cevap E)

54. Siyasal düşünce alanında felsefeden bilime doğru yönelişin Aristo (MÖ 384–322) ile başladığı söylenir. Aristo'dan yüzyıllar sonra, siyaset biliminin ikinci öncüsü görünümüyle ortaya çıkan kişi, Tunuslu bir İslâm düşünürü oldu. Bazı batılı kaynakların "sosyolojinin kurucusu" saydıkları İbn-i Haldun (1332–1406), devlet ve iktidar kavramlarını bilimsel bir yaklaşımla incelemiştir.

(Cevap C)

55. Bilim tek tek olgularla değil olgu türleri ile ilgilenir. Elde edilen sonuçlar genel olarak ifade edilir. Öğretmenin tahtaya yazdığı önermeler tek tek olguları değil, kapsamı sınırsız olgu sınırlarına ilişkin özellikleri ifade eder. Bu durum bilimin genelleyci olduğu özelliği ile açıklanır. Buna göre Kağan'ın cevabı doğrudur.

(Cevap C)

56. Soru öncülünde "pozitivizm" kavramının tanımı verilmiştir. Pozitivizm bir terim olarak Claud-Henry Saint-Simon tarafından ortaya atılmıştı ve takipçisi Auguste Comte tarafından meşhur edildi.

(Cevap B)

57. Doğru eşleştirme B seçeneğinde verilmiştir.

(Cevap B)

58. Parçada hakkında bilgi verilen antropoloji bilimlerinin alt dalı "fiziksel antropoloji"dir.

(Cevap E)

59. Doğru eşleştirme E seçeneğinde verilmiştir.

(Cevap E)

60. A, C, D ve E seçeneklerinde verilenler "Sosyal Bilim Olarak Sosyal Bilgiler Eğitimi"ne ilişkin doğru bilgilerdir. Fakat B seçeneğindeki ifade yanlıştır. Çünkü bu gelenekte "keşfedici öğrenme" benimsenir.

(Cevap B)

61. Yenilenmiş Bloom Taksonomisinin bilişsel süreç boyutunda en üst basamağında "Yaratmak" yer alır. Bu basamak yeni bir ürün ya da fikir oluşturmayı içerir.

(Cevap E)

62. Eğitsel oyun, öğrencilere oyun oynama yoluyla öğretmeyi amaçlar. Özellikle okul öncesi ve ilköğretim döneminde oldukça etkilidir.

Oyunun avantajları şunlardır;

- Derse ilgiyi artırır.
- Öğrenilenlerin pekiştirilmesine ve tekrarına olanak tanır.
- Dersi öğrenciler için zevkli hale getirir.
- Öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirir.
- Öğrencilerin sosyal becerilerini destekler.
- Öğrencileri tanımak için öğretmene fırsatlar sunar.
- Aktif bir öğrenme yaşantısı sağladığından kalıcı öğrenmeler sağlar.

Oyunun aşamaları şunlardır;

- Oyun seçilir.
- Gerekli iş bölümü yapılır.
- Oyunla ilgili kurallar belirlenir ve kurallar öğrencilere açıklanır.
- Oyun etkinliği gerçekleştirilir.
Sorudaki örnek durumda Ece Öğretmen bir eğitsel oyun oynatmıştır.

(Cevap C)

63. Zaman kapsülleri, belirli bir zaman periyodu için nesnelerin ve kanıtların toplanmasıyla oluşur. Çocukların tarihsel çağ ile ilgili anlayışları anlamalarını sağlar ve konuya yönelik ilgilerini artırır.

(Cevap A)

64. Verilen kazanımlar sırasıyla 6. 7. ve 5. sınıf düzeyinde "Küresel Bağlantılar" öğrenme alanında yer alır.

(Cevap B)

65. Görüş Geliştirme: Çelişkili karşıt görüş içeren konular üzerinde gerçekleşen bir tartışma çeşididir. Belirgin çelişkiler ve kutuplaşmış tutumlar içeren konular olması ön koşuldur. Eğitsel düşünmeyi, başka görüşlere saygı duymayı öğretmek ve öğrencilerde görüş geliştirmek amacıyla kullanılan bir tartışma tekniğidir. Bu teknikte önemli olan, öğrencilerin düşündüklerini gerekçeleriyle açıklamaları ve istediklerinde düşüncelerini değiştirebilmeleridir.

(Cevap E)

66. Soruda verile kazanımlar 7. sınıfta yer alan "Etkin Vatandaşlık" öğrenme alanında yer almaktadır.

(Cevap A)

67. Rubrik, belli bir öğretim süreci sonunda beklenen öğrenci performansının farklı boyut ve düzeylere bölünerek değerlendirilmesidir. Herhangi bir performansı değerlendirmek için oluşturulan ölçme aracına uluslararası literatürde "rubrik" denilmektedir. Ölçmeçiden kaynaklanan hata türlerinden olan puanlama özneliğini azaltmanın etkili yollarından birisi de dereceli puanlama anahtarlarının kullanılmasıdır. Böylece ölçmeye konu olan özelliğin ne kadarlık miktarına ve hangi yönüne ne kadar puan verileceği belirlenmiş olur. Bu da ölçmeye başka özelliklerin karışmasını engelleyici niteliktedir.

(Cevap C)

68. Osmanlı tarihini genel olarak ele alan ilk eser, Joseph Von Hammer'e aittir. Hammer'in Osmanlı ve Avrupa kaynaklarını bir arada kullanarak yazdığı "Osmanlı Devleti Tarihi" isimli bu eser, Almanca olarak yazılmıştır ve 1774 yılına kadar olan Osmanlı tarihini ihtiva etmektedir. Hammer'den sonra ikini büyük Osmanlı tarihini Johan Wilhelm Zinkeisen kaleme almıştır. Türkçe ilk büyük Osmanlı tarihini ise İsmail Hakkı Uzunçarşılı kaleme almıştır.

(Cevap C)

69. Karşılıklı sorgulama tekniği iş birlikli çalışma grupları içerisinde grup üyelerinin birbirlerine sorular sormaları yoluyla ele alınan konunun derinlemesine işlenmesine dayanmaktadır. İş birlikli öğrenmenin temel esaslarına göre oluşturulan gruplarla çalışma yürütülür. Öğretmen gruplar arasındaki eşgüdümü sağlar, grupları yönlendirir ve sorularla konunun derinlemesine sorgulanmasını sağlar. Bu teknik öğrencilerde eleştirel düşünme becerilerinin geliştirilmesi açısından da oldukça önemlidir.

(Cevap C)

70. 6. Sınıf "İnsanlar, Yerler ve Çevreler" öğrenme alanındaki kazanımlardan biri "Türkiye'nin temel fiziki coğrafya özelliklerinden yer şekillerini, iklim özelliklerini ve bitki örtüsünü ilgili haritalar üzerinde inceler." Kazanımının açıklamaları şu şekildedir:

- Türkiye'nin yer şekillerine, iklim özelliklerine ve bitki örtüsüne dair haritalar kullanılır.

(Cevap A)

71. Öğretmenin öğrencilerinden cevaplandırmasını istediği sorular öğrencileri kendi düşünme süreçleri üzerine odaklanmalarını sağlayacaktır. Bu sayede öğrenciler kendi düşünme süreçleri üzerinde yansıtıcı olarak düşünebilirler ve kendi düşünme süreçlerini etkili olarak yönetebilirler. Bu beceriye metabiliş / üst biliş denmektedir.

(Cevap B)

72. A, B, C ve D seçenekleri Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın öğrencilere kazandırmak istediği özel amaçlardır.

(Cevap E)

73. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda yer alan temel beceriler şunlardır.

1. Araştırma, 2. Çevre okuryazarlığı, 3. Değişim ve sürekliliği algılama, 4. Dijital okuryazarlık, 5. Eleştirel düşünme, 6. Empati, 7. Finansal okuryazarlık, 8. Girişimcilik, 9. Gözlem, 10. Harita okuryazarlığı, 11. Hukuk okuryazarlığı, 12. İletişim, 13. İş birliği, 14. Kalıp yargı ve önyargıyı fark etme, 15. Kanıt kullanma, 16. Karar verme, 17. Konum analizi, 18. Medya okuryazarlığı, 19. Mekânı algılama, 20. Öz denetim, 21. Politik okuryazarlık, 22. Problem çözme, 23. Sosyal katılım, 24. Tablo, grafik ve diyagram çizme ve yorumlama, 25. Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma, 26. Yenilikçi düşünme, 27. Zaman ve kronolojisi algılama

(Cevap C)

74. Altı şapkalı düşünme tekniğinde sarı şapka: insanların pozitif, olumlu düşüncelerini sağlar. Herşey sıkıcı ve farklı devam ederken, sarı şapla yolunuzu devam etmenize yardımcı olur.

(Cevap B)

75. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda aşağıdaki değerler yer almaktadır.

1. Adalet, 2. Aile birliğine önem verme, 3. Bağımsızlık, 4. Barış, 5. Billimsellik, 6. Çalışkanlık, 7. Dayanışma, 8. Duyarlılık, 9. Dürüstlük, 10. Estetik, 11. Eşitlik, 12. Özgürlük, 13. Saygı, 14. Sevgi, 15. Sorumluluk, 16. Tasarruf, 17. Vatansızlık, 18. Yardımseverlik

(Cevap D)

1. Soruda sözü edilen Türk devleti Asya Hun Devleti'dir.

Tarihte bilinen ilk Türk devleti Asya Hun Devleti olup Orta Asya'da Türk siyasal birliğini ilk kez sağlamıştır.

Mete, Çin'i tamamen etkisiz hale getirdiği halde Çin topraklarına yerleşmek istememiş, bunu devletin geleceği açısından sakıncalı bulmuştur. Çünkü Türklerin bu kalabalık kavim arasında benliklerini kaybedeceğini düşünmüştür.

(Cevap D)

2. Göktürkler ve Asya Hunları göçebe yaşamışlar ve ekonomilerinin temelini hayvancılık faaliyetleri oluşturmuştur. Uygurlar ise yerleşik hayata geçmişler ve buna bağlı olarak tarımsal faaliyetlere daha çok önem vermişlerdir.

Uygurlar yerleşik yaşama geçen ilk Türk devletidir.

(Cevap E)

3. Karahanlılarda ülkenin hanedanın ortak malı sayılması ve bunun sonucunda yaşanan taht kavgaları, diğer taraftan iç mücadeleler yüzünden devletin dış saldırılara karşı savunmasız duruma düşmesi, Karahanlılar Devleti'nin yıkılmasında etkili olmuştur. Ancak halkının çoğunluğunun Türklerden oluşması, bir yıkılış nedeni olarak gösterilemez.

(Cevap A)

4. Siyasetname, Arap, Fars, Hint ve Türk edebiyatlarında devlet adamlarına yöneticilik sanatına ilişkin bilgiler veren yapıtların genel adıdır. Genel olarak hükümdarlar için kaleme alınmış olan siyasetnamelerde onların sahip olması gereken nitelikler, saltanatın koşulları ve kuralları anlatılır.

Türk tarihinin ilk siyasetname özelliği gösteren eseri, Kutadgu Bilig'tir.

(Cevap B)

5. Ebu Müslim, Emevi Devleti'nin yıkılışı ve Abbasi Devleti'nin kurulması aşamalarında önemli roller üstlenmiştir. Horasan'da bulunduğu sıralarda Emevilere karşı faaliyetler yürütmüş ve isyan hazırlıklarını organize etmiştir. Abbasi Devleti'nin kuruluşundan sonra nüfuzunun giderek artması, devlet yönetiminde etkisinin güçlü hale gelmesi yönetimi rahatsız etmiş ve ortadan kaldırılmasına karar verilerek bir görüşme sırasında öldürülmüştür.

(Cevap A)

6. Osmanlı Devleti, köylü bir aileye, bir çift öküzün işleyebileceği kadar miri araziye belirli şartlarla kiraya vermiştir. "Çift" denilen bu arazi, verime göre 50 ile 150 dönüm arasında değişmiştir. Bir çift öküzün işleyebildiği arazilerin tümüne çiftlik, köylü ailesine de hane denmiştir.

(Cevap C)

7. 1876 Kanunuesesi'nin içeriğiyle ilgili olarak A, B, C ve E seçeneklerinde verilen bilgiler yanlış olup D seçeneği doğrudur. Sınırlanmış da olsa meclise yasama yetkisi verilmiş ve padişahın yasama gücü ile ilgili yetkisi kısıtlanmıştır.

(Cevap D)

8. Kur'an Okuyan Kız, Osman Hamdi Bey'in 1880 tarihli tablosudur. Eylül 2019 tarihinde, Londra'daki Bonhams Müzayede Evi'nde açık artırmada 6.3 milyon sterline satılarak bir Türk ressama ait en pahalı resim unvanını kazanmıştır.

(Cevap E)

9. Osmanlı Devleti, Batı Trakya'yı Balkan Savaşları sonucunda kaybetmiş, savaş sonunda Balkan ülkeleri arasında imzalanan 10 Ağustos 1913 Bükreş Antlaşması'yla Batı Trakya Bulgaristan'a bırakılmıştır.

(Cevap C)

10. Osmanlı Muhacir Komisyonu, muhacirlerin ihtiyaçlarının karşılanması, kayıt altına alınmaları ve iskân edilmeleri için kurulmuştur. Genellikle savaşlar sonrası elden çıkan topraklardan ya da Rus baskısıyla Kafkaslardan gelen muhacir/mülteci (göçmen) sayısının fazla oluşu, ekonomik yetersizlikler, yönetim sorunları ve ulaşım problemleri gibi pek çok etken devletin geniş kapsamlı iskan planlarını hayata geçirmesine engel olmuştur. Buna karşın yine de devlet ve halk mevcut imkanlar çerçevesinde göçmenler için elinden gelen yardımı yapmaya gayret göstermiştir. Yapılan yardımların daha sistemli hale getirilmesi ve göçmenlerin sosyal hayata hızlı bir şekilde uyum sağlaması amacıyla muhacir komisyonları kurulmuştur.

(Cevap C)

11. I. Dünya Savaşı sırasında imzalanan gizli antlaşmalardan biri olan Sykes-Picot Antlaşması ile "Adana, Antakya bölgesi, Suriye ve Lübnan" Fransa'ya bırakılmıştır.

Gizli antlaşmalar, Rusya'nın savaştan çekilmesinde sonra Rusya tarafından dünya kamuoyuna duyurulmuştur.

(Cevap B)

12. Mondros Ateşkes Antlaşması ile ilgili olarak B, C, D ve E seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. Ancak, bu mütarekeyi İtilaf devletleri adına imzalayan İngiliz general Townshend değildir. Mondros Mütarekesi 30 Ekim 1918'de Osmanlı Devleti adına bahriye nazırı Rauf Orbay ile, İtilaf devletleri adına İngiliz amirali Calthorpe arasında Limni Adası'nın Mondros Limanında Agamemnon Zırhlısında imzalanmıştır.

(Cevap A)

13. İlk kez Erzurum Kongresi'nde oluşturulan ve Sivas Kongresi ile ulusal hale getirilen Temsil Kurulu, TBMM açılıncaya kadar geçen sürede yapılan çalışmalarda etkili olmuştur. Dolayısıyla B, C, D ve E seçeneklerinde verilen gelişmeler, Temsil Heyeti'nin yetkili olduğu dönemde gerçekleşen olaylardır. Fakat Hıyanet-i Vataniye Kanunu'nun çıkarılması, TBMM'nin ayaklanmalar karşısında aldığı önlemlerden biri olup Temsil Kurulu değil, TBMM dönemine ait bir gelişmedir.

(Cevap A)

14. Üçüncü Yunan Taarruzu olan Kütahya-Eskişehir Muharebeleri, 10 Temmuz 1921 ile 24 Temmuz 1921 tarihleri arasında Yunanistan ile Ankara Hükümeti ordusu arasında gerçekleşen muharebelerdir. Muharebeleri kaybeden Ankara Hükümeti kuvvetleri Sakarya Nehri'nin doğusuna çekilmek zorunda kaldı. Burada sözü edilen yazıda geçen açıklama da bu süreçte toplanan Maarif Kongresi ile ilgilidir. Bağımsızlık Savaşı'nın en bunalımlı günlerinde, düşman kuvvetlerinin kesin sonuca ulaşmak hayaliyle baskılarını arttırdıkları, ordumuzun Sakarya'ya kadar çekilmesine yol açan Kütahya-Eskişehir yöresindeki Yunan saldırısının tehlikeli şekilde geliştiği günlerde, 16 Temmuz 1921'de Ankara'da "Maarif Kongresi" (Milli Eğitim Kongresi) toplanmıştır. Atatürk cephedeki şartların ağırlığına rağmen, bu kongrenin ertelenmesine razı olmamış, hatta kongrenin açış konuşmasını kendisi yapmıştır.

(Cevap D)

15. Arif Nihat Asya, Cumhuriyet dönemi Türk şiirinin önemli temsilcilerindedir. Sade bir üslupla millî değerleri ve dini heyecanları işleyen şiirler yazmıştır. *Bayrak, Bir Bayrak Rüzgar Bekliyor, Fetih Davulları, Selimler, Kubeler, Süleymaniye* en tanınmış şiirleridir. *Bayrak* şiirinden dolayı Türk edebiyatında "Bayrak şairi" olarak da anılır.

(Cevap E)

16. Mehmet Fuat Köprülü, Türk edebiyatçı, Türkolog, ordinaryüs profesör tarihçi, dış işleri bakanlığı da yapmış siyasetçidir. Celal Bayar, Adnan Menderes ve Refik Koraltan ile birlikte Demokrat Parti'yi kurdu. Demokrat Parti 14 Mayıs 1950 seçimlerini kazanıp iktidara gelince, dış işleri bakanı oldu. 1956'ya kadar sürdürdüğü bu görevi sırasında Türkiye'nin NATO'ya girişinde etkin rol oynadı. 5 Temmuz 1957'de Demokrat Parti'den resmen istifa ederek aynı yıl Hürriyet Partisi'ne girdi. Asıl yararlı çalışmalarını Tarih ve Türk halk edebiyatı araştırmaları oluşturur. Çok verimli bir araştırmacı olan Köprülü, ardından 1500'ü aşkın kitap ve makale bırakmıştır.

(Cevap C)

17. A, B, C ve E seçeneklerinde verilen gelişmeler, İngiltere'nin Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nin imzalanması sürecinde Türkiye'yi desteklemesinin nedenleri arasında yer almaktadır. Ancak, Fransa ile yaşanan Bozkurt-Lotus Davası'nın Türkiye lehine çözümlenmesinin bu durum ile bir ilgisi bulunmamaktadır.

Bozkurt-Lotus davası, 2 Ağustos 1926 tarihinde Türk vapuru Bozkurt ile Lotus adındaki Fransız vapurunun Ege Denizi'ndeki Midilli açıklarında çarpışarak batması ve 8 Türk vatandaşının hayatını kaybetmesi sonucu Bozkurt'un kaptanı ile beraber Fransız gemisinin nöbetçi kaptanı Demons'un İstanbul'da Türkiye Devleti tarafından tutuklanması neticesinde başlayan uluslararası bir davadır.

(Cevap D)

18. Tevhid-i Tedrisat Kanunu (Öğretim Birliği Yasası), Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından 3 Mart 1924 tarih ve 430 kanun numarası ile kabul edilmiş olan ve ülkedeki bütün eğitim kurumlarının Maarif Vekaleti'ne (Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı'na) bağlanmasını öngören yasadır. Dolayısıyla Atatürk'ün verilen sözü doğrultusunda yapılan bir çalışmadır.

(Cevap D)

19. I. Beş Yıllık Kalkınma Planı çerçevesinde özel sektörün neredeyse hiç gidemediği yerlerde sanayi tesisleri kurulmasına bakılarak, ekonomik kalkınmanın sağlandığı ve bölgesel yatırım dengesizliğinin giderildiği yargılarına ulaşılabılır. Ancak özel sektörün devre dışı bırakıldığı ifadeyi yanlışır. Atatürk döneminde devletçilik politikasının izlenmesinin nedeni, özel sektörün elinde yeterli sermaye birikiminin olmaması, yani bir zorunluluktur.

(Cevap C)

20. Carter Doktrini, ABD Başkanı Jimmy Carter'ın, 23 Ocak 1980 tarihinde, Temsilciler Meclisi ve ABD Senatosu üyelerinin katıldığı ortak oturumda, geleneksel olarak her yıl yaptığı konuşmada açıkladığı ve ABD'nin ulusal çıkarlarını korumak için İran Körfezi'nde gerekirse askeri güç kullanmaktan kaçınmayacağı yolundaki politikaya verilen isimdir. Bu, ABD'nin, Soğuk Savaş dönemindeki rakibi SSCB'nin Afganistan'ı işgal etmesine gösterdiği reaksiyondur. Aynı zamanda SSCB'nin Basra Körfezi'nde nüfuz tesis etme gayretlerine karşı yapılan bir meydan okumaydı.

(Cevap A)

21. Yükseköğretim Kurulu (YÖK), 12 Eylül 1980 askeri darbesi sonrası Milli Güvenlik Konseyi tarafından hazırlanarak 6 Kasım 1981'de yayımlanan 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile kurulmuş ve bu kanunla ülkemizdeki tüm yükseköğretim kurumları Yükseköğretim Kurulu (YÖK) çatısı altında toplanmıştır.

(Cevap B)

22. A, B, C ve E seçeneklerinde verilen eserler Osman Hamdi Bey'e aittir. Fakat Karpuz Dilimli Natürmort Şeker Ahmet Paşa'ya aittir.

(Cevap D)

23. Soruda Osmanlı Devleti'nin kuruluş dönemi ile ilgili verilen özellikler, I. Murat Dönemi'ne ait gelişmelerdir. I. Murat zamanında Sazlıdere Savaşı ile Edirne fethedilerek Osmanlı Devleti'nin başkenti yapılmış, ülke sınırlarının genişlemesiyle Rumeli Beylerbeyliği oluşturulmuş ve padişahın mutlak otoritesini güçlendirmek amacıyla devşirme sistemine dayanan Yeniçeri Ocağı kurulmuştur.

(Cevap B)

24. Soruda sözü edilen antlaşma, 1833 Balta Limanı Ticaret Antlaşması'dır. Osmanlı Devleti, Mısır Valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın isyanını bastırmak için İngilizlerden yardım istedi. Bu yardıma karşılık olarak da, Büyük Britanya'ya ticari bakımdan büyük ayrıcalıklar veren Balta Limanı Antlaşması imzalandı. Bu antlaşmayla tekel sistemi kaldırılarak (Osmanlı Devleti 1826'dan beri kendi ihtiyaç duyduğu yerli ham maddelerin yabancı tüccarlar tarafından yurt dışına çıkarılmasını önleyen yedi vahid (tekel) sistemini uygulamaya koymuştu.) İngiliz vatandaşları Osmanlı Devleti sınırları içinde ticaret yaparken Osmanlı vatandaşlarından bile daha az vergi öder hale gelmişlerdir.

(Cevap A)

25. Çernozyom topraklar ülkemizde Kuzeydoğu Anadolu'da görülür. Özellikle Kars, Ardahan ve Erzurum platolarında çernozyomlar yaygındır. Bu alanlarda yıllık yağış miktarı 600 mm civarındadır. Bitki örtüsü yaz yağışlarıyla yeşeren çayırlardır. Bu çayır altında humus bakımından zengin olan çernozyom topraklar oluşmuştur. Koyu renkli olduğu için "kara topraklar" olarak da adlandırılan çernozyomlarda geniş otlakların oluşması, büyükbaş hayvancılığın gelişmesini sağlamıştır.

(Cevap E)

26. Soruda açıklanan silindirik projeksiyon yöntemidir. Bu yöntemle çizilmiş haritalarda kâğıdın küreye temas ettiği Ekvator ve çevresinde hata oranı en az olur. Açılı koruyan bu projeksiyon yöntemiyle çizilmiş haritalarda Ekvator'dan uzaklaştıkça meridyenler arası mesafe daralmadığı ve paraleller arası mesafe genişlediği için alanlar fazla büyür ve şekiller bozulur. Buna göre haritadaki ülkelerden Ekvator'a en yakın olan ülkede; II nolu Brezilya'da bozulma daha az olacaktır.

(Cevap B)

27. Süveyş Kanalı tüm Afrika Kıtası'nı dolaşarak Ümit Burnu'nu geçip Hint Okyanusu'na ulaşan yolu kısaltmıştır. Bu kanalın açılması ile Akdeniz tekrar önemli bir ticaret denizi hâline gelirken Ümit Burnu önemini kaybetmiştir.

Uluslararası ulaşım 17 Kasım 1869'da açılan kanal Süveyş krizleri sırasında ve daha sonraki savaşlarda büyük ölçüde hasar görmüş ve 1967 yılından sonra yıllarca işletilememiştir. 5 Haziran 1975 yılında kanal yeniden açılmış ve o zamandan bugüne geliştirilmiştir.

- Mısır topraklarında bulunan ve Akdeniz ile Kızıldeniz'i birleştiren 161 km uzunluğunda yapay su yoludur. Kanalın genişliği 70-125 m arasında değişmektedir.
- Süveyş Kanalı Hint Okyanusu'nu Kızıldeniz yoluyla Akdenize bağlar.
- Dünyada kapakları olmayan en uzun kanaldır.
- Diğer su yolları ile karşılaştırıldığında kaza oranı neredeyse sıfırdır. Gece ve gündüz geçiş yapılabilir.
- Sefer yapan büyük tankerler için barınma imkânına sahiptir.
- Kanaldan geçerken kılavuz kaptan almak ve geçiş ücreti ödemek zorunludur.
- Gemi Trafik Yönetim Sistemi mevcuttur. Elektronik sistem ve radar ağı hizmeti vardır.

Kuzey Atlantik Deniz Yolu ise Kuzeybatı Avrupa limanları ile Kuzey ve Güney Amerika arasındadır. Dünyada deniz yoluyla taşınan malların yarısı bu güzergâh üzerinden gerçekleştirilir. Dünyanın en yoğun deniz yolu trafiği bu yüzden Kuzey Atlantik'tedir.

(Cevap B)

28. Türkiye'nin jeolojik geçmişine bakıldığında bütün jeolojik zamanlara ait arazilere sahip olduğu söylemek mümkündür. Bu durum, ülkemizin jeolojik ve jeomorfolojik özellikler bakımından oldukça zengin olmasını sağlamıştır. Farklı jeolojik dönemlerde oluşmuş taş kömürü (I. Jeolojik Zaman) ve linyit (III. Jeolojik Zaman) yataklarının Türkiye'de bir arada bulunması bu zenginliğe örnek verilebilir. Son dönem olan Kuvaterner'de Ege Denizi ve boğazlar oluşmuş, Karadeniz deniz özelliği kazanmış, Anadolu ve yakın çevresi ise bugünkü görünümünü almıştır. Bu jeolojik zamanda epirojenezle bağlı olarak Anadolu toptan yükselmiştir. Ülkemizde Paleozoik'e (Birinci Jeolojik Zaman) ait arazilere ise Yıldız Dağları örnek olarak verilebilir. Buna göre en eski oluşum Yıldız Dağları'dır.

(Cevap A)

29.

Baltık ülkeleri, Almanya'nın kuzeydoğusunda yer alan Baltık Denizi'ne kıyısı olan ülkelerden oluşmaktadır. Soruda verilenler arasında üç Baltık Devleti, aralarında tarihi ve coğrafi yakınlık bulunan Estonya, Litvanya ve Letonya'dır. Sovyetler Birliği dağıldıktan sonra bağımsızlıklarını ilan eden bu ülkeler 2004 yılında Avrupa Birliği, 2005 yılında ise de NATO'ya üye olmuşlardır.

(Cevap E)

30. Yerleşik hayatla birlikte, Türkler, gittikleri yerlerde kervansaraylar, köprüler, medreseler, camiler ve kuleler yapmışlardır. Örneğin Hindistan'da yer alan Tac Mahal, Bosna Hersek'te bulunan Mostar Köprüsü, Mısır'da yapılmış olan Kavalalı Mehmet Ali Paşa Camisi, Özbekistan'da yer alan Şirdar Medresesi dünyada Türk izlerinin bulunduğu yerlerin başlıcalarıdır.

(Cevap B)

31. Amerika Kıtası'nın ABD'nin güneyinde kalan kesimi, Latin Amerika Kültür Bölgesi durumdadır. Buradaki kültürel yapı da aslında sömürgecilğe bağlı olarak biçimlenmiştir. Bu bölgeleri sömürgeleştiren İspanyollar ve Portekizliler Avrupa'daki kültürlerini buraya da taşımışlardır. Bu kültür bölgesinin oluşmasında İspanya ve Portekiz'in büyük katkısı olsa da daha sonra burada kendine özgü yeni bir kültür bölgesi oluşmuştur.

(Cevap C)

32. **Kuzey Anadolu fay kuşağı;** Saroz Körfezi'nden başlar; Marmara Denizi, Adapazarı, Düzce, Bolu, Çankırı, Erzincan ve Erzurum üzerinden doğuya uzanır. Ülkemizde görülen yıkıcı depremlerin yarısından fazlası bu kuşakta gerçekleşmiştir. Bu fay hattı, yeryüzünde en çok deprem üreten yanallı faylardan biridir. Kahramanmaraş ise Hatay'dan Van'ın doğusuna kadar bir yay çizerek Kuzey Anadolu fay kuşağı ile birleşen Doğu Anadolu fay hattına dahil edilir.

(Cevap E)

33. Magmanın yer kabuğunun içerisinde ya da yeryüzüne çıkıp katılaşmasıyla oluşan magmatik (katılaşım) kayalar magmanın soğuduğu yere göre ikiye ayrılır. Yer kabuğunun iç kısımlarındaki çatlak ve boşluklara sokulan magmanın yavaş yavaş soğumasıyla derinlik kayaları oluşur. Granit, siyenit, diorit, peridotit ve gabro bu kayaların başlıca örnekleridir.

Magmanın yeryüzeyine kadar yükselmesi ve orada soğumasıyla da yüzey kayaları oluşur. Bu kayaların başlıca örnekleri ise bazalt, andezit, tuf, obsidyen (volkan camı), sünger taşı ve trakittir.

Buna göre trakit, derinlik kayaları arasında yer almaz.

(Cevap A)

34. Türkiye'de nüfus dağılımını etkileyen en önemli doğal faktörler iklim ve yer şekilleridir. Sıcaklık koşullarının elverişli olduğu yerler, Türkiye'nin sık nüfuslu alanlarını oluşturmaktadır. Bu nedenle Türkiye nüfusunun büyük bir kısmı, iklim koşulları elverişli olan kıyı kesimlerinde toplanmıştır. Yükseltisi fazla olan yerler, yerleşmeye elverişli değildir. Çünkü yükselti, sıcaklığın düşmesine neden olmakta ve ekonomik etkinlikleri güçleştirmektedir. Bu nedenle yüksek yerlerde nüfus azdır. Fazla engebeli yerler de yerleşmenin az olduğu alanlardır. Bu alanlar yerleşmeye ve tarıma elverişli değildir. Bu nedenle dağlar ve engebeli arazilerde nüfus azdır. Buna göre haritada işaretlenen Hakkari (IV nolu alan) yöresinde nüfus seyrekir.

(Cevap D)

35. Soruda bazı özellikleri açıklanan maden bakırdır. Bakır, elektrikli ve elektronik eşyalar üreten fabrikaların önemli bir ham maddesidir. Bu maden ayrıca süs ve mutfak eşyaları yapımında da kullanılmaktadır. Ülkemizdeki en zengin bakır yatakları Elâzığ'ın Maden ile Diyarbakır'ın Ergani ilçeleri çevresinde bulunmaktadır. Kastamonu'nun Küre, Artvin'in Murgul ve Rize'nin Çayeli ilçelerinde de bakır yatakları bulunmaktadır. Ülkemizde çıkarılan bakırın bir kısmı Maden, Murgul, Küre ve Samsun'da işlenmekte bir kısmı da ihraç edilmektedir.

(Cevap B)

36. Dış kuvvetler tarafından aşındırılan malzemeler; deniz, göl vb. su kütlelerinin tabanlarında birikerek binlerce metre kalınlığında tortul tabakalar oluşur. Biriken ve sertlik dereceleri birbirinden farklı olan tortul tabakalar, levhaların yaklaşması sonucu yan basınçlara uğrar. Buna bağlı olarak da kırıklı ve kırıklı dağlar oluşur. Sorudaki şekilde gösterilen ise kırıklı dağ oluşumudur. Esnekliğini yitirmiş sert yapıdaki tortul tabakalar yan basınçlara uğradıklarında kırılmaya uğrar ve kırık dağları oluşur. Kırılma sonucu tabakaların dikey yönde yer değiştirmesiyle oluşan yükseltilere horst, alçalan kısımlara da graben denir.

(Cevap A)

37. Genellikle bu dönemde ülkemizde nüfus artış hızını yükseltmeyi amaçlayan politikalar uygulanmıştır. Cumhuriyet öncesi meydana gelen savaşlar (Balkan, I. Dünya ve Kurtuluş savaşları) nedeniyle nüfusun yapısı tüm yönleriyle değişikliğe uğramış ve ülkede önemli nüfus kayıpları yaşanmıştır. Cumhuriyet tarihinde bir ilk olan 1927 yılındaki nüfus sayımında da yaşanan savaşların ülke nüfusunda meydana getirdiği derin izleri görmek mümkündür. Bu nedenle ülke nüfusunda hem nicelik hem de nitelik anlamında görülen bu açığı kapatılmak ve nüfus artışını hızlandırmak için yasal önlemler alınmıştır. Çocuk aldırma (kürtaç) eyleminin yasaklanması, ölüm oranlarını azaltmak için halk sağlığını koruyucu yasal düzenlemelerin yapılması, evlilik yaşının düşürülmesi ve doğumların teşvik edilmesi amacıyla çok çocuklu ailelerin ödüllendirilmesi bu yasal önlemlerden bazılarıdır. Uygulanan nüfus politikalarının halk tarafından da desteklenmesi sonucu nüfus miktarı istikrarlı bir şekilde artmış ve Türkiye nüfusu 1960'lı yılların başlarında yaklaşık iki katına ulaşmıştır (1927: 13,6 milyon, 1960: 27,5 milyon). Öte yandan 1950'li yıllardan itibaren tarımda makineleşme, ülke savunmasında insandan ziyade teknolojinin ön plana çıkması, Türkiye'de sağlık hizmetlerinin gelişmesi sonucu ölüm oranlarının azalması gibi faktörler hızlı nüfus artışına yönelik tartışmaları beraberinde getirmiştir. Dolayısıyla nüfus artışının ekonomik ve sosyal gelişmeyi yavaşlatacağı görüşü benimsenmiş ve 1965 yılında nüfus artış hızını yükseltmeyi amaçlayan politikalarla vazgeçilmiştir.

(Cevap A)

38. Ülkemizdeki bitki türlerinin yaklaşık üçte biri (3700 civarı) endemik türlerdir. Bu bitkiler, yer-yüzünde yalnızca belirli bir alanda yetişir. Ülkemizde yer alan başlıca endemik bitki türleri;

- Köyceğiz Gölü çevresinde sığla (günlük ağacı)
- Datça ve Teke Yarımadası'nda Datça hurması
- Kazdağları'nda Kazdağı göknarı
- Göller Yöresi'nde kasnak meşesi
- Kastamonu ve Yozgat çevresinde ispir meşesi
- Rize'de (Anzer Yaylası) Anzer çayı
- Safranbolu çevresinde safran otu
- Erzurum'da (Karayazı) ters laledir.

(Cevap E)

39. Aztek ve Mayalar Kuzey Amerika'da; İnkalar ise Güney Amerika'da yaşamış, büyük bir imparatorluk kurmuşlardır. Bu uygarlığın And Dağları üzerindeki, Peru ile Bolivya arasında yer alan Titicaca (Titikaka) Gölü çevresinde yaşamaya başladıkları, buradan çevreye yayıldıkları belirtilmektedir. Her mevsim sıcak, nemli ve yağışlı olan ekvatorial iklim bölgesinde yaşamaya en elverişli yerler, yüksek kesimler olduğu için bu uygarlık, yaşam alanı olarak yüksek yerleri seçmişlerdir.

İnkalar, tarım ve hayvancılıkla uğraşmışlardır. Patates, mısır, domates, yer fıstığı, havuç, ananas, kakao, fasulye ve biber, yetiştirilen başlıca tarım ürünleriydi. Bu uygarlık, gelişmiş bir sulama sistemi kurmuş, teraslama yöntemiyle tarım yapmıştı. İnkalar, ayrıca balıkçılıkla uğraşmış ve lama adı verilen Güney Amerika'ya özgü hayvanları beslemişlerdir. Bu uygarlık, altın işleme alanında da ileri bir düzeydeydi. Aynı zamanda mimari alanda ileri bir durumda olan medeniyette meskenler, taşlardan yapılmaktaydı. Yamaçlarda kurulan şehirlerde teraslı yapılar, merdivenlerle birbirine bağlanmaktaydı. İnkaların çok tanrılı bir dinleri vardı. Toplum; köylüler ve zanaatkarlar, yerel yöneticiler ile merkezî yöneticiler olmak üzere üç sınıftan oluşmaktaydı. Bu sınıflar arasında geçiş yapmak zordu. Bu nedenle bir nevi kast sistemi bulunmaktaydı. İnkalar matematik, tıp, eczacılık ve astronomi alanında ilerlemiş bir uygarlıktı. Bu uygarlık hem Ay hem de Güneş takvimini geliştirmiştir.

(Cevap B)

40. Soruda verilen maddeler, Kyoto Protokolü'ne aittir. Bu maddeler aslında 1992'de Rio'da (Brezilya) imzalanan Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çevre Sözleşmesi insan kaynaklı iklim değişiminin olumsuz etkilerinin önlenmesi ve sera gazı salınımının düşürülmesini teklif eden uluslararası ilk anlaşmaya aittir. Anlaşma, hükümetler için bağlayıcı olmadığından dolayı 1997'de Japonya'nın Kyoto kentinde güncellenmiş ve Kyoto Protokolü adını alıp 2005 yılında yürürlüğe girmiştir. Türkiye'nin 2009 yılında taraf olduğu protokole 191 ülke ve AB dâhildir.

Kyoto Protokolü'ne göre

- Ülkeler sera gazı salınımını 1990 yılı seviyesinin %5 altına çekecektir.
- Fosil yakıtlar yerine alternatif enerji kaynakları kullanılacaktır.
- Az enerji tüketen sistemlere geçilecektir.

Protokol, 2013-2020 yıllarını kapsayan taahhüt dönemine girmiştir. Doha'daki (Katar) toplantıda yapılan değişiklik ile 2020 yılında sera gazı salınımlarının %18 azaltılması kararlaştırılmıştır.

(Cevap A)

41. Genel olarak az gelişmiş ülkelerin uyguladığı bu nüfus politikası ile yaşam standartlarının yükseltilmesi amaçlanır. Günümüzde Bangladeş, Nijerya, Endonezya ve Hindistan bu politikaları uygulayan ülkelere bazılarının. Sahip olunan kaynaklara oranla nüfusun az olduğu ya da ekonomik büyümeye oranla nüfus artış hızının düşük olduğu İsviçre, Rusya, Avustralya, Japonya gibi ülkelerde ise nüfus artış hızını yükseltmeyi amaçlayan politikalar uygulanır.

(Cevap D)

42. Akdeniz ikliminin tipik (birincil) bitki örtüsü olan kızılçam ormanları, insanlar tarafından sürekli tahrip edilmektedir. Bu nedenle kızılçamların tahrip edildiği sahalarda orman altı bitkisi olarak bulunan ve ikincil bitki topluluğu olan makiler yetişmektedir.

(Cevap A)

43. Derinlik volkanizmasında magma yeryüzüne ulaşamaz, yer kabuğunun değişik derinliklerinde soğuyarak katılaştır. Bu tür şekillerin başlıcaları batolit, lakolit, sill ve dayktr.

Magmadan yeryüzüne ulaşan gazların oluşturduğu basınç sonucu meydana gelen patlamalar "maar" adı verilen çanaklar oluşturmaktadır. Ancak maar yüzey volkanizmasına dahil edilir.

(Cevap E)

44. Ege'deki dağlar, kıyıya dik ve birbirine paralel seriler hâlinde uzanmaktadır. Bu dağların yüksekliği azdır. Aralarında graben adı verilen çöküntü alanları vardır. Bu alanlardan iç kesimlere ulaşım kolaydır (II nolu alan). Ancak diğer kıyılarda denize paralel olarak uzanan dağlar iç kesimlere ulaşımı güçleştirir. Bu dağları aşmak için tünel, viyadük vb. yapılara ihtiyaç vardır. Engebeden dolayı yolun virajlarla uzatılması gerekir. Bu da yol yapım maliyetini artırır.

(Cevap B)

45. Mevcut kaynaklar bakımından zengin olan Nijerya, Türkmenistan, Venezuela, Irak, İran ve Cezayir gibi çok sayıda ülke ekonomik yönden yeterince gelişmemiştir. Günümüzde bu ülkeler, sermaye ve teknolojinin yetersizliği nedeniyle sahip oldukları kaynakları işlemekten veya yarı işlenmiş şekilde ihraç etmektedir. Moğolistan ise hem doğal kaynaklar bakımından fakir hem de sanayisi gelişemediğinden günümüzde refah seviyesi düşük, üretimin de sınırlı olduğu bir ülkedir. Buna göre seçenekler arasında en gelişmiş ülke Güney Kore'dir.

(Cevap A)

46. Öncülde verilen hükümet sistemi tipik parlamenter sistemin özelliğidir. İtalya, Yunanistan gibi devletler günümüzde bu sistemi kullanmaktadır.

(Cevap B)

47. Toplum sözleşmesi, kolektif düzenin onun bir parçası olan bireyler arasında yapılmış, hemen tamamıyla iradi olan bir sözleşme veya anlaşmaya dayandığını, politik otoritenin bireylerin rızasının bir sonucu olduğunu dile getiren bir kavramsal modeli ifade eder. Devleti açıklamaya yönelik bir teori olarak onu bir sözleşmeye dayandıran toplum sözleşmesi teorisi Hobbes, Spinoza, Locke, Rousseau, Kant ve Rawls benzeri düşünürler tarafından geliştirilip benimsenmiştir.

(Cevap A)

48. Soru kökünde neofaşizm akımından bahsedilmiştir. Neofaşizm, II. Dünya Savaşı sonrasında bazı Avrupa ülkelerinde görülen yeni bir faşist akım olarak ortaya çıkmıştır. AB'ye ABD'ye, küreselleşmeye, bürokrasiye, büyük işletmelere karşı olan bu görüş, göç ve yabancılar sorunu etrafında şekillenmiş faşizmin yeni bir biçimidir.

(Cevap B)

49. Egemenlik anlayışına göre yönetim şekillerinden monarşi, tek kişi egemenliğinde dayalı yönetim şeklidir. Monokratik kurucu iktidar tek kişi egemenliğine dayalı iktidar anlamına gelmektedir. Grup-zümre egemenliği olsaydı oligarşi, halk egemenliği olsaydı demokratik hükümet söz konusu olurdu.

(Cevap A)

50. Ekoloji kavramını ilk kez Ernst Haeckel (1834-1919) 1866 yılında yayımlanan *Generelle Morphologie* adlı eserinde kullanmıştır. Haeckel ekolojiyi, "organizmalar ile onların çevresi arasındaki ilişkilerin bilimi" olarak tanımlamaktadır. Ekoloji Yunanca'da hane, içinde yaşanılan mekân/ev anlamındaki oikos kelimesinden türetilmiş bir kavram olup, "insanın içinde varlık kazandığı ve bir parçasını oluşturduğu doğal ortamla (muhit), yani duvarlı-duvarsız her türlü evi ile olan ilişkilerini ifade etmektedir.

(Cevap C)

51. Öncülde tanımlanan kavram "Baskı Grubu"dur.

(Cevap D)

52. Totalitarizm: Siyasi iktidarın toplumun bütün alanlarını sıkı denetim altında tuttuğu, bireysel özgürlüklere ve sivil inisiyatifte hayat hakkı tanımadığı yönetim biçimi. Toplumu belirli bir ideoloji doğrultusunda biçimlendirme amacındaki baskıcı diktatörlük.

(Cevap B)

53. Siyasal katılma, bir toplumda bireylerin siyasal iktidarların kendi menfaatleri doğrultusunda karar almaları ve kural koymaları için iktidar etkilemek amacıyla giriştikleri her türlü davranış ve eylemler olarak tanımlanabilir. Bunlar bireysel olabileceği gibi toplumsal da olabilir.

(Cevap B)

54. 1950 yılından günümüze dek Türkiye'de uygulanan seçim sistemleri şu şekildedir

- 1950, 1954 ve 1957 Seçimlerinde listeli çoğunluk sistemi,
- 1961 Seçimlerinde çifte barajlı D'Hondt,
- 1965 Seçimlerinde ulusal artık (milli bakiye) sistemi,
- 1969, 1973 ve 1977 Seçimlerinde Barajsız D'Hondt,
- 1983 Seçimlerinde çifte barajlı D'Hondt,
- 1987 ve 1991 Seçimlerinde çift ve kontenjan barajlı D'Hondt,
- 1995, 1999, 2002, 2007, 2011, 2015 ve 2018 seçimlerinde % 10 ülke barajlı D'Hondt sistemi.

(Cevap C)

55. I. Eski paraları inceleyen bilim dalı "numizmatik"tir. Eski paraların incelenmesiyle hangi döneme ait olduğu, hangi toplumlar tarafından kullanıldığı, devletin ekonomik yapısı, kullanılan alfabe ve toplumun estetik anlayışı ile ilgili bilgiler edinilir.

II. Toplumların örf, adet, gelenek ve göreneklerini kısacası kültürlerini, inceleyen bilim "etnoloji"dir.

III. Kitabeler, anıtlar, mezar taşları ise "epigrafya" bilimin çalışma alanıdır.

(Cevap D)

56. Auguste Comte'ye ilişkin A, C, D ve E'de verilenler doğrudur. Fakat B seçeneğindeki ifade yanlıştır. Çok değişkenli analiz yöntemini (intihar araştırmasında) fiilen ilk kullanan bilim adamı Emile Durkheim'dir.

(Cevap B)

57. Durkheim "Din, tanrılar ya da ruhlar fikrinden daha fazlasıdır ve sonuç olarak bu ikincilere göre tanımlanamaz" diyerek Tylor'un din tanımına meydan okumuştur. Durkheim burada dinin sadece doğa üstü varlıklarla ilişkilendirilecek kadar basit olmadığını savunmaktadır. Durkheim dini sosyal bir olgu olarak tanımlayıp dinin psikolojik yönünden çok sosyal yönüne vurgu yapmaktadır. Durkheim'a göre dinin iki belirgin karakteristiği vardır; bunlar kutsal ve kutsal olmayandır.

(Cevap A)

58. Öncüde sosyoloji biliminin alt dallarından biri olan "sanayi sosyolojisi" ne ilişkin bilgi verilmiştir.

(Cevap E)

59. UNESCO; sosyoloji, psikoloji, kültürel antropoloji, uluslararası ilişkiler, siyasal bilimler, ekonomi, hukuk, suç bilim (kriminoloji) ve istatistiği sosyal bilimler kapsamında değerlendirir.

(Cevap D)

60. Sosyal bilimlerde pozitivist, yorumlayıcı ve eleştirel yaklaşım olmak üzere üç temel yaklaşım söz konusudur. Bunlardan yorumlayıcı yaklaşım, doğal gerçekliklerle toplumsal gerçekliklerin aynı yöntemle incelenemeyeceğini savunmaktadır. Çünkü bu yaklaşıma göre toplumsal gerçekler sabit değildir, sürekli olarak kurulmaya devam etmektedir.

(Cevap B)

61. Eğitim sistemimiz yetkinliklerde bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip karakterde bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde; kişisel, sosyal, akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazeleri olan yetkinlikler Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde (TYÇ) belirlenmiştir. TYÇ sekiz anahtar yetkinlik belirlenmekte ve aşağıdaki gibi tanımlanmaktadır:

- Anadilde iletişim
- Yabancı dillerde iletişim
- Matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler
- Dijital yetkinlik
- Öğrenmeyi öğrenme
- Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler
- İniyatif alma ve girişimcilik
- Kültürel farkındalık ve ifade

(Cevap C)

62. 2018 yılında yayımlanan öğretim programlarında ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yön veren ilkeler şunlardır:

1. Ölçme ve değerlendirme çalışmaları öğretim programının tüm bileşenleri ile azami uyum sağlamalı, kazanım ve açıklamaların sınırları esas alınmalıdır.
2. Öğretim programı, ölçme sürecinde kullanılacak ölçme araç ve yöntemleri açısından uygulayıcılara kesin sınırlar çizmez, sadece yol gösterir. Ancak tercih edilen ölçme ve değerlendirme araç ve yönteminde, gereken teknik ve akademik standartlara uyulmalıdır.
3. Eğitimde ölçme ve değerlendirme uygulamaları eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır ve eğitim süreci boyunca yapılır. Ölçme sonuçları tek başına değil izlenen süreçlerle birlikte bütünlük içinde ele alınır.
4. Bireysel farklılıklar gerçeğinden dolayı bütün öğrencileri kapsayan, bütün öğrenciler için genel geçer, tek tip bir ölçme ve değerlendirme yönteminden söz etmek uygun değildir. Öğrencinin akademik gelişimi tek bir yöntemle veya teknikle ölçülüp değerlendirilmez.
5. Eğitim sadece “bilme (düşünce)” için değil, “hissetme (duygu)” ve “yapma (eylem)” için de verilir; dolayısıyla sadece bilişsel ölçümler yeterli kabul edilemez.
6. Çok odaklı ölçme değerlendirme esastır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları öğretmen ve öğrencilerin aktif katılımıyla gerçekleştirilir.
7. Bireylerin ölçme ve değerlendirmeye konu olan ilgi, tutum, değer ve başarı gibi özellikleri zamanla değişebilir. Bu sebeple söz konusu özellikleri tek bir zamanda ölçmek yerine süreç içindeki değişimleri dikkate alan ölçümler kullanmak esastır.

(Cevap A)

63. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda aşağıdaki becerilerin kazandırılması da amaçlanmaktadır.

1. Araştırma
2. Çevre okuryazarlığı
3. Değişim ve sürekliliği algılama
4. Dijital okuryazarlık
5. Eleştirel düşünme
6. Empati
7. Finansal okuryazarlık
8. Girişimcilik
9. Gözlem
10. Harita okuryazarlığı
11. Hukuk okuryazarlığı
12. İletişim
13. İş birliği
14. Kalıp yargı ve önyargıyı fark etme
15. Kanıt kullanma
16. Karar verme
17. Konum analizi
18. Medya okuryazarlığı
19. Mekânı algılama
20. Öz denetim
21. Politik okuryazarlık
22. Problem çözme
23. Sosyal katılım
24. Tablo, grafik ve diyagram çizme ve yorumlama
25. Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma
26. Yenilikçi düşünme
27. Zaman ve kronolojiyi algılama

(Cevap B)

64. Öğrenme Alanları Öğrenme alanı, birbiri ile ilişkili bilgi, beceri ve değerlerin bir bütün olarak görülebildiği, öğrenmeyi organize eden disiplinler arası bir yapıdır. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı aşağıda sıralanan 7 öğrenme alanı çerçevesinde yapılandırılmıştır. Bu öğrenme alanları şunlardır:

- Birey ve Toplum
- Kültür ve Miras
- İnsanlar, Yerler ve Çevreler
- Bilim Teknoloji ve Toplum
- Üretim, Dağıtım ve Tüketim
- Etkin Vatandaşlık
- Küresel Bağlantılar

(Cevap D)

65. Öğretmen sistematik hata yapmıştır. Sistematik hata: Bu hata türünde hata belli oranda karışır. Hatanın kaynağı bellidir. İki türlü olmaktadır.

1. Yanlılık
2. Sistemli

(Cevap B)

66. Soruda verilen öğrenme alanı Birey ve Toplum öğrenme alanıdır. Bu öğrenme alanı işlenirken bilimsellik, aile birliğine önem verme ve sorumluluk gibi değerlerle sosyal katılım becerisinin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.

Bu öğrenme alanındaki kazanımlar şunlardır:

- Sosyal Bilgiler dersinin, Türkiye Cumhuriyeti'nin etkin bir vatandaşı olarak kendi gelişimine katkısını fark eder.
- Yakın çevresinde yaşanan bir örnekten yola çıkarak bir olayın çok boyutluluğunu açıklar.
- Sahip olduğu haklarının farkında olan bir birey olarak katıldığı gruplarda aldığı rollerin gerektirdiği görev ve sorumluluklara uygun davranır.
- Çocuk olarak haklarından yararlanmaya ve bu hakların ihlal edildiği durumlara örnekler verir

(Cevap C)

67. Makbule Öğretmen'in derste kullandığı teknik rol oynama tekniğidir.

Rol oynama tekniği, öğrencilerin kendi duygu düşüncelerini başka bir kimliğe bürünerek ifade etmelerini sağlayan bir öğretim tekniğidir. Eskiden beri öğretim amacıyla kullanılması önerilmektedir.

Rol yapmada birey, gerçek rolünden duygularından sıyrılıp kendini başkasının yerine koyar. Başkalarını anlama yeteneğini geliştireceği için teknik çocuklar için değerli hale gelir.

Belli bir fikir, olay, durum ya da sorun bir grup öğrenci tarafından yine bir grup öğrenciye dramatize edilir. Öğretmen, rol oynamayı yapılandırmak ve tartışmayı yönlendirmek görevini üstlenmiştir. Öğrenci ise, yeteneğini kullanarak ne kadar yaratıcı olabileceğini ortaya koyar.

(Cevap D)

68. Soruda verilen tarihsel empati düzeyi sınırlı tarihsel empatidir. Sınırlı Tarihsel Empati: Bu düzeyde öğrenciler geçmişteki insanları geçmişin bakış açısıyla değerlendirirler. Yalnız sadece tarihsel kanıtlarda verilen çerçeveye neyse ona göre yanıtlanır. Bu nedenle sınırlı bir tarihsel empati becerisine ulaşılmış olur.

(Cevap D)

69. Performans ölçmede kullanılacak ve soruda verilen aracı puanlama anahtarlarıdır (cetvelleridir). Bir soruya verilmesi beklenen yanıtlardan ölçütler listesi hazırlanır ve listedeki yanıtların her birine kaç puan verileceği belirlenerek puanlama cetveli oluşturulur. Puanlama cetveli öğretmenlere kılavuzluk edebilir ancak çeşitli nedenlerle (yanıtlayıcıyı tanıyan olmak, dikkat eksikliği, ölçütlerin iyi tanımlanmamış olması vs.) puanlama yanlışlıkları söz konusu olabilir.

(Cevap D)

70. Öğretmenin gezi düzenlemeden önce ilgi kurum ve kişilerden gerekli izinleri alması gerekir.

(Cevap C)

71. Öğretmenin yapmış olduğu uygulama konuşma halkası tekniğine uygundur. Konuşma halkası öğrencilerin görüş farklılıklarını görmek, birbirlerinin görüşlerine saygılı olmayı amaçlamak, sınıfta güven ve saygı ortamı oluşturarak empati becerisi kazandırmak amacıyla uygulanan tekniktir.

(Cevap B)

72. II. ve III. öncülde verilen kazanımlar anlama basamağında yer alır. Anlama basamağı yorumlama, örnekleme, sınıflama, özetleme, sonuç çıkarma, karşılaştırma ve açıklama gibi kısımları kapsar.

(Cevap C)

73. Soruda verilen öğretmen performans göstergelerinden A, B, C ve E seçeneği A₁ düzeyinde iken D seçeneği A₃ düzeyindedir.

(Cevap D)

74. Verilen örnek durumda kullanılan drama tekniği sıcak sandalyedir. Bu teknik karakteri öğrencilerin daha yakından farklı yönleri ile tanımaları için kullanılır. Adını izleyiciler önünde karakterin bir sandalyede oturmasından alır. Öğretmen öğrencileri gazeteci gibi farklı rollerle de görevlendirebilir.

(Cevap A)

75. Öğretmenin plana ekleme yapması programın esneklik özelliği ile ilgilidir.

(Cevap A)

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ • 1. DENEME CEVAP ANAHTARI

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
B	D	A	A	E	A	D	D	C	D	E	E	D	B	E	D	C	B	B	A	B	D	D	D	C	E	B	C	B	A
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
D	C	E	B	E	C	D	C	E	B	C	D	E	A	E	C	E	D	A	E	B	E	C	C	E	B	A	B	E	C
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75															
B	D	A	B	D	C	B	D	D	C	E	D	D	B	C															

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ • 2. DENEME CEVAP ANAHTARI

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
A	E	C	C	B	A	D	C	C	E	C	B	D	D	E	B	C	D	D	A	C	A	E	A	B	B	D	B	E	D
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
A	C	B	D	C	E	D	E	D	A	E	B	B	B	C	B	C	B	C	B	E	D	C	A	C	B	B	C	D	D
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75															
D	C	C	E	C	E	E	D	A	D	B	D	E	C	C															

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ • 3. DENEME CEVAP ANAHTARI

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
A	D	D	E	E	A	B	C	E	B	A	B	A	C	A	B	D	C	B	E	B	E	C	D	C	E	A	B	C	C
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
B	A	B	B	D	B	D	E	A	B	E	E	B	C	E	E	D	E	E	C	C	D	D	A	E	B	A	D	B	A
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75															
E	C	C	B	C	C	B	A	B	C	A	C	D	A	A															

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ • 4. DENEME CEVAP ANAHTARI

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
D	A	E	C	C	C	B	D	B	B	A	A	B	E	A	E	E	A	D	B	A	B	C	E	E	B	B	E	C	C
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
E	D	B	B	A	E	C	B	B	A	B	A	D	E	D	C	A	E	C	C	A	A	E	C	C	B	B	E	E	B
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75															
E	C	A	B	E	A	C	C	C	A	B	E	C	B	D															

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ • 5. DENEME CEVAP ANAHTARI

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
D	E	A	B	A	C	D	E	C	C	B	A	A	D	E	C	D	D	C	A	B	D	B	A	E	B	B	A	E	B
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
C	E	A	D	B	A	A	E	B	A	D	A	E	B	A	B	A	B	A	C	D	B	B	C	D	B	A	E	D	B
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75															
C	A	B	D	B	C	D	D	D	C	B	C	D	A	A															

5'LI DENEME SETİ

